MARIO VARGAS LLOSA
Cine l-a ucis
PE PALOMINO MOLERO?
Traducere din spaniolă de MIHAI CANTUNIARI

MARIO VARGAS LLOSA s-a născut la Arequipa, Peru, în 1936. A urmat şcoala primară în Co-chabamba, Bolivia, iar studiile secundare la Lima şi Piura. Licenţiat în litere al Universităţii „San Marco" din Lima. Doctoratul la Madrid. A trăit cîţiva ani la Paris, apoi la Londra şi Barcelona. Notorietatea literară şi-a cîştigat-o în 1963, cu romanul La ciudad y los perros (Oraşul şi dinii), care a obţinut două premii literare şi a fost tradus imediat în aproape douăzeci de limbi. în 1966 îi apare al doilea roman, La casa verde (trad. rom.: Casa verde), şi el încununat cu două prestigioase premii literare. în 1969 a publicat romanul Conversacion en La Catedral (trad. rom.: Conversaţie la Catedrala) şi, de atunci, la doi-trei ani i-a apărut cîte o carte, toate bine primite: studiul Garda Mărquez, historia de un deicidio (Garda Mărquez, povestea unui deicid — 1971), romanul Pantaleân y las visitadoras (Pantaleon şi vizitatoarele — 1973), eseul La orgia perpetua: Flaubert y „Madame Bovary" (1975), romanul La Ha Julia y el escribidor — 1977 (trad. rom.: Mătuşa Julia şi condeierul), cîteva piese de teatru între 1981 şi 1986, romanele La guerra del fin del mundo — 1981 (trad. rom.: Războiul sfîrşitului lumii), Historia de Mayta (1984), ¡Quien mato a Palomino Molero? — 1986 (Cine l-a ucis pe Palomino Molero?). în 1983 şi-a reunit textele eseistice dintre 1962 şi 1982 în volumul Contra viento y marea (împotriva tuturor furtunilor).

Lui Jose Miguel
Oviedo

I

— Grrijania şi anafura mă-sii! — bolborosi Lituma, simţind că-i vine să vomite, în ce hal te-au lăsat, măi sfrijitule!

Băiatul era în acelaşi timp spînzurat şi tras în ţeapă pe bătrînul roşcov, într-o poziţie atît de absurdă încît părea mai degrabă o sperietoare de ciori sau o figură grotescă de carnaval, sfîrtecată, decît un cadavru. Înainte de a-l ucide sau după

MARIO VARGAS LLOSA
Cine l-a ucis PE PALOMINO MOLERO?

Traducere din spaniolă de MIHAI CANTUNIARI

MARIO VARGAS LLOSA s-a născut la Arequipa, Peru, în 1936. A urmat şcoala primară în Co-chabamba, Bolivia, iar studiile secundare la Lima şi Piura. Licenţiat în litere al Universităţii „San Marco" din Lima. Doctoratul la Madrid. A trăit cîţiva ani la Paris, apoi la Londra şi Barcelona. Notorietatea literară şi-a cîştigat-o în 1963, cu romanul *La ciudad y los perros (Oraşul şi dinii),* care a obţinut două premii literare şi a fost tradus imediat în aproape douăzeci de limbi. în 1966 îi apare al doilea roman, *La casa verde* (trad. rom.: *Casa verde),* şi el încununat cu două prestigioase premii literare. în 1969 a publicat romanul *Conversacion en La Catedral* (trad. rom.: *Conversaţie la Catedrala)* şi, de atunci, la doi-trei ani i-a apărut cîte o carte, toate bine primite: studiul *Garda Mărquez, historia de un deicidio (Garda Mărquez, povestea unui deicid* — 1971), romanul *Pantaleân y las visitadoras (Pantaleon şi vizitatoarele* — 1973), eseul *La orgia perpetua: Flaubert y „Madame Bovary"* (1975), romanul *La Ha Julia y el escribidor* — 1977 (trad. rom.: *Mătuşa Julia şi condeierul),* cîteva piese de teatru între 1981 şi 1986, romanele *La guerra del fin del mundo* — 1981 (trad. rom.: *Războiul sfîrşitului lumii), Historia de Mayta* (1984), *¡Quien mato a Palomino Molero?* — 1986 *(Cine l-a ucis pe Palomino Molero?).* în 1983 şi-a reunit textele eseistice dintre 1962 şi 1982 în volumul *Contra viento y marea (împotriva tuturor furtunilor).*

Lui Jose Miguel Oviedo

I

— Grrijania şi anafura mă-sii! — bolborosi Lituma, simţind că-i vine să vomite, în ce hal te-au lăsat, măi sfrijitule!

Băiatul era în acelaşi timp spînzurat şi tras în ţeapă pe bătrînul roşcov, într-o poziţie atît de absurdă încît părea mai degrabă o sperietoare de ciori sau o figură grotescă de carnaval, sfîrtecată,

decît un cadavru. Înainte de a-l ucide sau după aceea, îl căsăpiseră cu o înverşunare turbată: nasul şi gura îi erau strivite, crăpate, avea cheaguri de sînge uscat, vînătăi şi răni hîde, arsuri de ţigară pe piele şi, de parcă n-ar fi fost de-ajuns, Lituma înţelese dintr-o ochire că încercaseră să-l jugănească, fiindcă testiculele smulse îi atîrnau exagerat de mult pe partea lăuntrică a coapselor. Era desculţ, gol de la brîu în jos, cu un rest de cămaşă zdrenţuită. Tînăr, slab, oacheş şi osos. Printre roiurile de muşte ce bîzîiau şi i se roteau bezmetic pe faţă, părul îi lucea negru şi ondulat. Caprele ţîncului îşi făceau de lucru primprejur, scormonind cu boturile pe lingă pietroaiele cîmpului pustiu în căutarea hranei, şi lui Lituma i se năzări că dintr-un moment în altul or să înceapă să ronţăie picioarele cadavrului.

— Cine, 'tu-i maica mă-sii, a făcut una ca asta? — se bîlbîi, luptînd cu greaţa.

— Ce ştiu eu! — zise ţîncul. Da' de ce suduiţi, eu ce vină am? Mulţumiţi-mi c-am venit să vă dau de ştire.

— Nu te sudui pe tine, puştiule — grăi stins Lituma. Da' sudui, că parcă nu-ţi vine a crede să existe pe lume neoameni ca ăia de-au făcut-o.

Bietul puşti, probabil că de cînd era pe lume n-avusese parte de o sperietură mai mare ca-n dimineaţa aceea, cînd îşi mînase caprele pe şesul pietros şi dăduse nas în nas cu un asemenea spectacol. Ce-i drept, se purtase ca un cetăţean exemplar, bietul puşti. Îşi lăsase turma să pască pietre lîngă cadavru şi alergase într-un suflet pînă-n Talara să dea de ştire la Comisariat. Era meritul lui, pentru că Talara se afla cale de-o oră şi mai bine de pustietăţile astea. Lituma îşi reaminti feţişoara-i asudată şi vocea-i parcă pusă pe gîlceavă cînd apăruse în uşa postului:

— E un tip omorît, acolo hăt, pe calea spre Lobitos. Dacă vreţi, vă conduc, dar acu' imediat.

C-am lăsat caprele de capul lor şi poate oricine să mi le fure.

Din fericire, nu-i furase nimeni nici una; ajuns la faţa locului şi zguduit de starea în care aflase mortul, jandarmul tot găsise puterea sa-l vadă pe ţînc numărîndu-şi turma pe degete şi să-l audă suspinînd uşurat: „îs toate, toate".

— Dar, Sfîntă Fecioară...! — gemu şoferul taxiului, din spatele său. Dar ce-i asta!

Pe parcurs, puştiul le descrisese cît de cît ce-aveau să vadă, dar una era să-ţi închipui şi alta să vezi şi să miroşi. Fiindcă mai şi puţea oribil. Nu era de mirare, cu soarele acela ce părea să sfredelească pietrele şi ţestele. Sigur, se descompunea văzînd cu ochii.

— Îmi daţi o mînă de-ajutor să-l dau jos, *don?* — zise Lituma.

— Păi ce, am de-ales? — mîrîi taximetristul, făcîndu-şi cruce. Scuipă cu năduf în direcţia roşcovului. De mi-ar fi spus vreodată cineva la ce-o să servească Fordul meu, nu l-aş fi luat nici de pomană. Dumneata şi locotenentul abuzaţi, pentru că mă credeţi tare fraier.

Don Jeronimo era unicul şofer de taxi din Talara. Vechea lui rablă, neagră şi mare cît un car funebru, putea trece ori de cîte ori voia bariera ce despărţea satul de zona rezervată unde se găseau birourile şi casele străinilor americani, *los gringos,* de la International Petroleum Company. Locotenentul Silva şi Lituma foloseau taxiul cînd aveau de făcut o deplasare prea lungă pentru cai şi bicicletă, singurele mijloace de transport de care dispunea postul de jandarmerie. Taximetristul bodogănea şi protesta de fiecare dată cînd îl chemau, zicînd că-l păgubesc de alte cîştiguri, deşi în asemenea cazuri locotenentul îi plătea benzina.

— Staţi, *don* Jeronimo, acum îmi dau seama — zise Lituma, cînd erau cît pe ce să apu-

ce mortul. Nu-l putem atinge pînă nu vine judecătorul să procedeze la identificarea şi

examinarea victimei.

— Ce baftă pe mine! Asta-nseamnă că va trebui să fac drumul înc-o dată — vorbi răguşit bătrînul. Vă previn că ori îmi plăteşte judecătorul drumul dus-întors, ori îşi caută alt fleţ.

Şi, aproape numaidecît, se lovi cu palma peste frunte. Făcînd ochii mari îşi apropie mult faţa de cadavru.

— Păi îl cunosc pe tipu' ăsta! — exclamă.

— Cine-i?

— Unul din trupeţii de la aviaţie aduşi la Baza aeriană, cînd cu ultima recrutare — se însufleţiră trăsăturile bătrânului. El e. Tipul din Piura, care cînta bolerouri.

II

— Cînta bolerouri? Atunci trebuie că-i cel de care ţi-am zis eu, vere — asigură Fantele.

— Aşa-i — încuviinţă Lituma. Am cercetat şi am aflat. El e. Palomino Molero, din Castilia. Numai că asta nu rezolvă chestia cu cine l-a omorît.

Se găseau în cîrciuma-bar a Haioasei, în apropierea Sălii polisportive, unde se desfăşura probabil un meci de box, fiindcă pînă la ei ajungeau, perfect clare, strigătele şi încurajările suporterilor. Jandarmul venise la Piura profitînd de ziua lui liberă; un camionagiu de la International îl adusese dimineaţa şi avea să-l ducă înapoi la Talara pe la miezul nopţii. Ori de cîte ori sosea la Piura, îşi omora timpul cu verii Leon — Jose şi Fantele — şi cu Josefino, un prieten din mahalaua Gallinacera. Lituma şi cei doi Leon erau din mahalaua Mangacheria şi exista o rivalitate aprigă între „mangacheri" şi „gallinaceri", însă amiciţia celor patru reuşise să doboare stavila aceea. Erau fraţi de sînge, aveau imnul lor şi îşi dăduseră singuri numele de Neînvinşii.

— Rezolv-o tu şi pupi gradul de general, Lituma — făcu o grimasă Fantele.

— O să fie greu al naibii. Nimeni nu ştie nimic, nimeni n-a văzut nimic şi, culmea ghinionului, autorităţile nu colaborează.

— Cum asta, cînd dintre autorităţile de-a-colo de la Talara faci parte şi tu, cumetre?! — rămase nedumerit Josefino.

— Uite cum: locotenentul Silva şi cu mine sîntem autorităţile poliţieneşti. Cine nu cooperează însă e Aviaţia. Şi întrucît slăbănogul făcea parte din trupele de aviaţie, dacă şefii lor nu cooperează, atunci cine *caraja* să coopereze? Lituma suflă spuma din paharul lui şi trase o duşcă bună de bere, căscînd gura ca un crocodil. Băga-i-aş în mă-sa de criminali. De-aţi fi văzut voi cu ochii voştri în ce hal l-au lăsat pe sfrijit, n-aţi mai fi acum aşa de fericiţi, gata să daţi iama în bordel. Şi m-aţi înţelege cînd vă spun că nu-mi iese din cap priveliştea şi că nu mă pot gîndi la altceva.

— Ba înţelegem — zise Josefino. Dar nici nu-ţi poţi petrece toată ziulica vorbind de un cadavru. Mai dă-ne pace cu mortul tău, fie-i ţărîna uşoară, Lituma.

— Aşa-ţi trebuie dacă te-ai făcut sticlete — zise Jose. În meseria asta a ta, dacă munceşti te beleşti. Pe cînd tu nu ţii la tăvăleală. Un sticlete cum scrie la carte trebuie să aibă o piatră în loc de inimă, să fie o brută dacă-i musai. Iar tu nu eşti decît un rahat de sentimental, zău aşa.

— E adevărat, asta sînt -— recunoscu Lituma, abătut. Nu-mi iese din cap prăpăditul acela şi pace. Am coşmaruri, am senzaţia că-mi smulg unii coaiele, ca lui. Nenorocitul: îi atîrnau pîn' la genunchi, strivite ca ochiurile la tigaie.

— Că doar nu i le-ai atins — rîse Fantele.

— Apropo de boaşe, locotenentul Silva şi-a făcut cheful ori ba cu grăsana? — întrebă Jose.

— Chiar, regulatul ăsta ne ţine pe toţi cu sufletul la gură! — adăugă Josefino. Zi, bă, a pus-o

jos cu fustele-n cap ori încă nu?

— Da' de unde; în ritmu-n care merg lucrurile, o să moară fără să-i fi făcut felul — suspină Lituma.

Jose se ridică de la masă:

— Bun, ne uşchim la un film să ardem gazul, pentru că înainte de miezul nopţii bordelul parcă-i sală de priveghi. La Variedades dau unul mexican, cu Rosita Quintana. Sticletele face cinste, e clar.

— N-am bani nici de berea asta — zise Lituma. Mi-o pui în cont, da, Haioaso?

— Să ţi-o pună-n cont mă-ta care te-a fătat — îi aruncă Haioasa de la tejghea, cu o mutră sictirită.

— Ştiam eu c-aşa ai să-mi răspunzi — făcu Lituma. De-aia te-am provocat, ca să-ţi sară muştarul.

— Du-te de-o provoacă pe mă-ta care te-a fătat — căscă Haioasa.

— Doi la zero — se hlizi Fantele. Avantaj Haioasa.

— Nu te-nfuria, Haioaso — zise Lituma. Uite-aici, na ce ţi se cuvine. Şi nu mai pomeni de maică-mea, că sărăcuţa a murit demult şi e îngropată la Simbilá.

Haioasa, femeie deşirată şi nesuferită, veşnic posacă, fără vîrstă, apucă bancnotele, le numără, şi-i întinse restul, cînd jandarmul, fraţii Leon şi Josefino dădeau să iasă.

— O întrebare, Haioaso — o zădărî Josefino. Zi-mi, nici un client nu ţi-a spart pînă acum o sticlă în cap pentru felul cum răspunzi?

— De cînd eşti aşa curios? — replică Haioasa necatadicsind să-l privească.

— Apăi, într-o bună zi careva tot o să ţi-o spargă în cap, că prea eşti simpatică.

— Pun pariu că n-o să fii tu ăla — căscă Haioasa, din nou dindărătul tejghelei, alcătuită dintr-un şir de butoaie cu o blană mare de scîndură deasupra.

Tuspatru Neînvinşii traversară larga întindere de nisip de pînă la şosea, trecură pe dinaintea Clubului albilor din Piura şi se îndreptară spre monumentul ridicat în cinstea amiralului Grâu. Seara era călduţă, calmă şi cu multe stele. Mirosea a roşcovi, a capre, a balegă de măgar, a friptură, şi Lituma, neputînd goni din minte imaginea lui Palomino Molero tras în ţeapă şi căsăpit, se întrebă dacă nu cumva îi părea rău că se făcuse jandarm şi că nu trăia în boemia unui autentic Neînvins. Nu, nu-i părea rău. Deşi era departe de-a huzuri la lucru, acum măcar mînca în fiecare zi şi scăpase de nesiguranţa de dinainte. Jose, Fantele şi Josefino fluierau care mai de care un vals, luîndu-se la întrecere, pe cînd el încerca să-şi imagineze accentul legănător, uguitul, contrapunctul şi melodia învăluitoare cu care, după spusele tuturor, îşi cînta sfrijitul bolerourile. La intrarea la Variedades îşi luă rămas-bun de la verii lui şi de la Josefino. Îi minţi: camionagiul de la International se întorcea pasă-mi-te la Talara mai devreme ca de obicei, şi el nu voia să rămînă de izbelişte pe drumuri. Încercară ei să-l uşureze de niscai *soles,* dar de astă dată nu le merse.

O porni, de unul singur, spre piaţa centrală. În drumul său, îl zări după un colţ pe poetul Joaquim Ramos, cu monoclu, trăgînd după el de o funie capra pe care o botezase gazelă. Piaţa era plină de lume, ca pentru o defilare cu torţe. Lituma nu-i învrednici cu vreo privire pe trecători ci, grăbit, de parcă s-ar fi dus la o întîlnire de dragoste, trecu de Viejo Puente şi o luă spre Castilia. Ideea îi venise şi se înrădăcinase în capul lui de pe cînd băuse bere la Haioasa. Dar dacă doamna nu era acasă? Dacă, izgonită de propria-i nenorocire, se mutase în alt oraş?

Dar nu, o găsi pe femeie în uşa casei, aşezată pe o băncuţă în aerul proaspăt al începutului de noapte, strujind de zor nişte ştiuleţi într-o albioară. Prin uşa deschisă a bordeiului de lut se vedea, în

odaia luminată de o lampă cu gaz, mobilierul sărăcăcios: scaune din pai împletit, unele desfundate, o masă, nişte tărtăcuţe *porongos* de păstrat apa, o ladă ce ţinea loc de bufet, o fotografie în culori. „Sfrijitul", gîndi.

— Bună — zise cu o falsă degajare, proţăpindu-se în faţa femeii. Văzu că era desculţă şi că purta hainele negre din dimineaţa cînd venise la Comisariatul din Talara.

Ea murmură „Bună seara" şi îl privi fără a-l recunoaşte. Cîţiva cîini numai piele şi os se miroseau şi mîrîiau prin preajmă. Din depărtare, se auzeau vibrînd coardele unei chitare.

— Am putea sta de vorbă puţin, *dona* Asunta? — întrebă, cu respect în voce. Despre băiatul dumneavoastră, Palomino.

În obscuritate, Lituma desluşi faţa brăzdată de riduri şi ochii ei mici, aproape complet acoperiţi de pleoapele-i umflate, scrutîndu-l cu neîncredere. O fi avut ea oare ochii aşa dintotdeauna sau i s-or fi umflat în zilele astea din urmă, de-atîta plîns?

— Nu mă recunoaşteţi? Sînt jandarmul Lituma, de la postul din Talara. Cel ce era acolo cînd locotenentul Silva v-a luat depoziţia.

Dona îşi făcu cruce, mormăind ceva de neînţeles, şi Lituma o văzu ridicîndu-se foarte anevoie. Intră în casă tîrînd albioara plină cu boabe de porumb şi băncuţa. O urmă şi, de cum se găsi sub tavanul scund, îşi scoase chipiul. Îl impresiona gîndul că aceea fusese locuinţa slăbănogului. Ce făcea el acum nu mai era un demers oficial, comandat de superiorul lui, ci o iniţiativă proprie; spera că, răcind aşa, să nu-şi bată cuie-n tălpi.

— Au găsit-o? — şopti femeia, cu aceeaşi voce tremurătoare pe care i-o auzise la Talara cînd îşi făcuse depoziţia. Se lăsase să cadă pe un scaun şi, pentru că Lituma o privea fără să înţeleagă, ridică glasul: — Chitara fiului meu. Au găsit-o?

— Nu încă — zise Lituma, amintindu-şi. *Dona* Asunta o ţinuse una şi bună, cerînd cu tărie,

pe cînd sughiţa de plîns şi răspundea întrebărilor locotenentului Silva, să i se dea chitara pirpiriului. Însă, după ce doamna plecase, nici el, nici locotenentul nu se mai gîndiseră la asta. N-aveţi grijă. Mai devreme sau mai tîrziu, tot dăm noi de ea, şi v-o aduc eu cu mîna mea.

Ea îşi făcu iar cruce şi lui Lituma i se păru că îl gonea dinaintea-i, exorcizîndu-l ca pe un duh rău. „Îi reamintesc nenorocirea", gîndi.

— El voia s-o lase aici, dar eu i-am zis ia-o cu tine, ia-o — o auzi psalmodiind, cu gura în care abia de-i mai rămăseseră doi sau trei dinţi. Nu, mămico, la Baza aeriană n-o să am timp să cînt cu ea, şi nu ştiu de-or avea vreun dulap unde s-o ţin. O las aici, o să cînt la ea cînd oi mai veni la Piura. Nu, nu, băiete, ia-o, o să te simţi mai bine avînd-o cu tine, cînţi din gură şi te acompaniezi cu ea. Nu te lipsi de chitara ta la care ţii ca la ochii din cap, Palomino. Vai, vai, vai, băieţel, băieţel, sărăcuţul de tine. *Ay,* ce ţi-au făcut turbaţii.

Izbucni în plîns, şi lui Lituma îi păru foarte rău că venise să-i scormonească femeii prin cele mai crîncene amintiri. Bîlbîi cîteva cuvinte de mîngîiere, scărpinîndu-se pe gît. Ca să facă ceva, se aşeză. Da, fotografia era a lui, la prima comuniune. Privi atent feţişoara prelungă şi colţuroasă a ţîncului brunet, cu părul frumos pieptănat, îmbrăcat în alb, cu o luminare în mîna dreaptă, cu o carte de rugăciuni în stînga şi cu o bucăţică de pînză sfinţită, scapular, pe piept. Fotograful îi rumenise obrăjorii şi buzele. Un copil scarandiv, cu feţişoara în transă, de parcă l-ar fi văzut pe Pruncul Iisus.

— Încă de pe-atunci cînta minunat — scînci *dona* Asunta, arătînd fotografia. Părintele Garcia pe el îl punea să cînte, din tot corul, singur-singurel, şi la liturghie lumea îl aplauda.

— Toţi zic c-avea un glas de aur — comentă Lituma. C-ar fi ieşit din el un artist de frunte, unul din cei ce cîntă pe la radio şi fac turnee. Toţi zic la

fel. Artiştii n-ar trebui să facă armata, ar trebui să fie scutiţi.

— Palomino nici nu trebuia să facă armata — zise *dona* Asunta. Era scutit.

Lituma căută să-i vadă ochii. *Dona* îşi făcu cruce şi se porni din nou pe plîns. În timp ce o asculta plîngînd, Lituma observa insectele ce roiau în jurul lămpii. Erau cu zecile, se re-pezeau bîzîind şi se izbeau de sticla fierbinte, iar şi iar, încercînd să ajungă la flacără. Doreau să se sinucidă, toantele.

— Vraciul mi-a zis că de-or găsi-o, îi vor găsi şi pe ei — scînci *dona* Asunta. Ăi care au chitara lui, ăia l-au omorît. Ucigaşii! Ucigaşii!

Lituma făcu da din cap. Îi venea să fumeze, dar a-şi aprinde o ţigară în faţa ei, înaintea durerii ei, i se părea o gravă necuviinţă.

— Fiul dumitale era scutit de serviciul militar? — întrebă timid.

— Fiu unic de mamă văduană — recită *dona* Asunta. Palomino era fiu unic, ăilalţi doi mi-au murit. Scrie la lege.

— E adevărat, se comit multe abuzuri. — Lituma se scarpină iar pe gît, convins că va reîncepe plînsul. Vasăzică n-aveau dreptul să-l ia? Au încălcat legea! Dacă nu-l luau, trăia şi-acum; cu siguranţă.

Dona Asunta tăgădui, ştergîndu-şi ochii cu poala rochiei negre. În depărtare se auzea neîntrerupt zvonul coardelor de chitară, şi lui Lituma i se năzări deodată fantastica idee că cel ce cînta acolo pe întuneric, poate pe malul rîului, privind luna, era slăbănogul, costelivul, *elflaquito.*

— Nu l-au luat, s-a dus voluntar — se tîngui *dona* Asunta. Nimeni nu l-a obligat. S-a făcut aviator pentru c-aşa voia. Şi-a căutat singur moartea; cu mîna lui şi-a făcut-o.

Lituma rămase înmărmurit, privind-o în tăcere. Era o femeie scundă, picioarele ei desculţe abia de atingeau pămîntul.

— A luat autobuzul, s-a dus la Talara, s-a prezentat la Bază şi a zis că voia să-şi facă serviciul militar la Aviaţie. Sărăcuţul! Şi-a căutat moartea, *senor.* El singur, el singurel. Bietul Palomino!

— Şi de ce nu i-aţi povestit asta locotenentului Silva, la Talara? — zise Lituma.

— Păi ce, m-a întrebat? Eu n-am făcut decît să răspund la întrebări.

Aşa era. Întrebări peste întrebări. Dacă Palomino avea duşmani, dacă fusese ameninţat, dacă îl auzise certîndu-se sau îl văzuse bătîndu-se cu cineva, dacă ştia pe careva pornit să-i facă rău, dacă îi zisese că vrea să fugă de la Bază. Doamna răspunsese docil la toate întrebările: nu, niciodată, nimeni, nicicînd. Însă, ce-i drept, locotenentului nu-i dăduse prin cap s-o întrebe dacă pirpiriul fusese recrutat prin tragere la sorţi sau dacă plecase voluntar.

— Adică îi plăcea viaţa cazonă? — se miră Lituma. Ideea pe care şi-o făcuse despre cîntăreţul de bolerouri era, prin urmare, falsă.

— Asta nu pot înţelege nici eu — hohoti deznădăjduită *dona* Asunta. De ce-ai făcut una ca asta, băiete? Tu, aviator? Tu, tu! Şi tocmai acolo, la Talara? Avioanele se prăbuşesc, vrei să mor de frică? Cum mi-ai putut face una ca asta, fără să mă-ntrebi! Fiindcă dacă te-aş fi întrebat mi-ai fi zis nu, mămico. Şi totuşi de ce, Palomino? Fiindcă trebuie, orice-ar fi, să mă duc la Talara. E ceva pe viaţă şi pe moarte, mămico.

„Mai degrabă pe moarte", gîndi Lituma.

— Şi de ce era pentru fiul dumitale pe viaţă şi pe moarte dusul la Talara, *dona?*

— Asta n-am aflat-o niciodată — se închină a patra sau a cincea oară *dona* Asunta. N-a vrut în ruptul capului să-mi spună şi a dus secretul cu el în cer. *Ay, ay* De ce mi-ai făcut tu una ca asta, Palomino?

O căpriţă cenuşie, cu pete albe, băgase capul pe uşă şi se uita la femeie cu ochii ei mari şi miloşi. O umbră trase de ea, de frînghiuţa de la gît, şi o făcu să dispară.

— S-o fi căit el destul de repede, după înrolare — fabulă Lituma. Cînd şi-a dat seama că viaţa cazonă nu era nici pe departe trai pe vătrai, chefuri şi femei pe toate drumurile, cum îşi făcuse poate socoteala. Ci altceva, cu totul altceva, mult mai urît. Şi-atunci, s-o fi săturat şi a dezertat. Asta, măcar, îmi intră în cap, asta pot înţelege. Dar ce nu-mi intră în cap e de ce l-au omorît. Şi încă atît de barbar.

Gîndise cu voce tare, dar *dona* Asunta nu părea să-l fi băgat în seamă. Aşadar, se înrolase ca să plece din Piura, dintr-un motiv ce era pentru el o chestiune pe viaţă şi pe moarte. Cineva l-o fi ameninţat aici în oraş şi s-o fi gîndit că va fi în siguranţă acolo departe, la Talara, într-o Bază aeriană. Dar n-a rezistat la viaţa militară din interiorul Bazei şi a dezertat. Şi-atunci cel sau cei de care se ferise pînă atunci şi se pusese la adăpost l-au găsit şi l-au omorît. Dar de ce aşa? Trebuia să fii nebun sau neom ca să torturezi în halul acela un băiat ce-abia ieşise din adolescenţă. Mulţi însă intrau în armată pe motive sentimentale, e şi ăsta un adevăr. Să-l fi determinat la înrolare o deziluzie din amor? Tot ce se poate: s-o fi îndrăgostit nebuneşte de vreo fîşneaţă care l-a perpelit la foc mărunt dîndu-i iluzii şi păcălindu-l sau înşelîndu-l cu altul, şi-atunci, amărît, cu inima friptă, o fi luat hotărîrea să plece departe. Unde? La Talara. Cum? Făcîndu-se aviator. Ipoteza i se părea în acelaşi timp şi în egală măsură posibilă şi imposibilă. Se scarpină din nou pe gît, enervat.

— Dumneata de ce-ai venit la mine acasă? — îl înfruntă *dona* Asunta deodată, cu bruscheţe.

Se simţi prins pe picior greşit. De ce venise, chiar? Aşa, aiurea, din pură curiozitate nesăbuită.

— Ca să văd dacă nu mă puteţi pune pe o urmă oarecare — se bîlbîi el.

Dona Asunta îl privea dezgustată şi jandarmul gîndi: „S-a prins c-am minţit-o."

— Nu m-aţi ţinut peste trei ore, acolo, făcîndu-mă să vă zic tot ce ştiam? — murmură ea, îndurerată. Ce mai vreţi? Ce mai poftiţi? Credeţi, poate, că eu ştiu cine mi-a omorît fiul?

— Nu vă supăraţi, doamnă — se scuză Lituma. Nu vreau să vă amărăsc, uite plec. Vă mulţumesc mult că m-aţi primit. Vă vom da de ştire, de cum vom afla ceva.

Se sculă în picioare, şopti: „Noapte bună" şi ieşi, fără să-i dea mîna, temîndu-se că *dona* Asunta îl va lăsa cu ea întinsă. Îşi trînti chipiul anapoda pe cap, fără să-i mai pese cum îi şade. După cîţiva paşi mari şi pripiţi pe prăfuita străduţă Castilia, pe sub stelele perfect vizibile şi nenumărate, se mai însenină la chip. Nu se mai auzea chitara din depărtare; se auzeau numai voci gălăgioase de copii mici, bătîndu-se între ei sau jucîndu-se, tăifăsuiala familiilor aşezate pe scaune în pragul caselor şi unele lătrături. Ce-i cu tine? gîndi. Ce te pierzi aşa cu firea? Bietul pricăjit. N-o să redevină un adevărat fiu al Mangacheriei, cum era înainte, pînă n-o înţelege cum de pot exista pe lume oameni atît de ticăloşi. Cu-atît mai mult cu cît, oricum ai întoarce şi-ai suci afacerea asta, victima părea să fie un flăcău la locul lui, cumsecade, incapabil să facă rău unei muşte.

Ajunse la Viejo Puente şi, în loc să-l traverseze ca să se întoarcă în oraş, intră la *Riobar,* local construit din bîrne chiar pe schelăria străvechiului pod ce unea cele două maluri ale rîului Piura. Îşi simţea gîtlejul aspru ca şmirghelul. *El Riobar* era pustiu.

De cum se aşeză pe taburet, se apropie de el Moises, proprietar şi chelner în acelaşi timp, om cu nişte urechi lungi în formă de clopoţei. I se zicea Dumbo.

— Nu mă pot obişnui şi pace să te văd în uniformă, Lituma — glumi, întinzîndu-i un suc de fructe *lucumas*. Parcă-ai umbla costumat. Da' unde-ţi sînt Neînvinşii?

— S-au dus la un film mexican — zise Lituma, bînd cu lăcomie. Eu trebuie să mă-ntorc la Talara, zor-nevoie.

— Împuţită treabă, aia cu Palomino Molero — zise Moises, oferindu-i o ţigară. E-a-devărat că i-au tăiat coaiele?

— Nu i le-au tăiat, i le-au smuls sălbatic — murmură Lituma, dezgustat.

Era primul lucru pe care voiau să-l ştie toţi. Acu' te pomeneşti că şi Moises se-apucă să facă glume tîmpite pe socoteala fuduliilor băiatului.

— Păi, tot aia e — Dumbo fîlfîi din urechile-i enorme, ca din aripile unei insecte uriaşe.

Pe deasupra era năsos şi-avea şi bărbia proeminentă. Un fenomen, nu alta.

— Tu l-ai cunoscut pe băiatul ăsta? — întrebă Lituma.

— L-ai cunoscut şi tu, sînt sigur. Nu ţi-l aminteşti? Albii îl plăteau să le cînte serenade, îl puneau să le cînte la petreceri, la procesiune, la Clubul Grâu. Cînta ca un nou Leo Martini, mă jur. Trebuie să-l fi cunoscut, Lituma.

— Toţi îmi zic acelaşi lucru. Fraţii Leon şi Josefino povestesc că eram împreună la Ha-ioasa, într-o noapte cînd l-au pus să cînte. Dar nu-mi amintesc, fir-ar să fie.

Făcu ochii mici şi, încă o dată, trecu în revistă seria de nopţi întru totul asemănătoare, petrecute în jurul unei măsuţe de lemn pline de sticle, cu fum ce înţepa ochii, cu damf de alcool, cu voci sparte de beţivani, cu siluete confuze şi corzi de chitară intonînd valsuri tipice şi *tonderos*.

Distingea el oare, sforţându-se, în gloata pestriţă a acelor nopţi, vocea juvenilă, bine timbrată, mîngîietoare, ce te îmbia să dansezi, să strîngi în braţe o femeie, să-i susuri în auz tot soiul

de chestii tandre? Nu, asta nu-i apărea nicidecum în amintire, oricît s-ar fi străduit. Verii lui şi Josefino se înşelau. El nu fusese de faţă, el nu-l ascultase cîntînd niciodată pe Palomino Molero.

— S-a aflat cine sînt asasinii? — zise Moises lepădînd fum pe nas şi pe gură.

— Nu încă — zise jandarmul. Dar tu, îi erai prieten?

— Venea uneori să bea un suc — replică Moises. Nu s-ar putea spune c-am fost cine ştie ce prieteni. Dar stăteam de vorbă, de una, de alta.

— Era vesel, vorbăreţ? Sau dimpotrivă, posac şi antipatic?

— Era tăcut şi foarte timid — zise Moises. Un romantic, un fel de poet. Păcat că l-au recrutat, unul ca el nu putea decît să sufere de pe urma disciplinei din cazarmă.

— Nu l-au recrutat, era scutit de serviciul militar — zise Lituma, savurînd ultimele picături ale sucului de *lucumas.* S-a prezentat voluntar. Maică-sa nu pricepe de ce. Eu, cu-atît mai puţin.

— În felul ăsta se poartă dezamăgiţii din dragoste — mişcă din urechi Dumbo.

— Aşa mi-am zis şi eu — încuviinţă Lituma. Dar asta nu ne lămureşte cine l-a ucis şi de ce.

Un grup de bărbaţi intră la *Riobar* şi Moises se duse să-i servească. Era timpul să plece şi să-l caute pe camionagiul de la International, care avea să-l ducă înapoi la Talara, dar simţea o mare lîncezeală. Nu se clinti. Îl vedea pe pirpiriu acordîndu-şi chitara, îl vedea în penumbra străzilor unde locuiau albii din Piura, sub zăbrelele din fier forjat sau sub balcoanele logodnicelor sau iubitelor acestora, fermecîndu-le cu vocea lui învăluitoare. Îl vedea, apoi, primind de la ei bani pentru frumoasa serenadă. Şi-o fi cumpărat chitara punînd deoparte ban cu ban de-a lungul multor, multor luni? De ce era o chestiune pe viaţă şi pe moarte pentru el dusul la Talara?

— Acum îmi amintesc că da — zise Moises, fîlfîind furios din urechi.

— Că da, ce? — Lituma lăsă pe tejghea banii pentru sucul de *lucumas.*

— Că era îndrăgostit lulea. Mi-a povestit el mie cîte ceva. O iubire imposibilă. Aşa mi-a spus.

— Vreo femeie măritată?

— De un' să ştiu eu, Lituma! Există fel de fel de iubiri imposibile. Să te-amorezezi de-o călugăriţă, de exemplu. Dar îmi amintesc perfect că o dată l-am auzit zicînd aşa ceva. Ce-i mutra asta pe tine, măi greieraş? M-am îndrăgostit, Moises, şi iubirea mea e fără speranţă. De aia s-o fi făcut aviator, ce crezi?

— Nu ţi-a zis de ce era imposibilă dragostea aia a lui? Nici cine era ea?

Moises negă în acelaşi timp din cap şi din urechi:

— Nu, numai c-o vedea pe ascuns. Şi că îi cînta serenade, nopţile, de departe.

— Înţeleg — făcu Lituma. Şi-l închipui pe sfrijit fugind din Piura de teama vreunui soţ gelos care îl amenințase cu moartea. „Dac-am şti de cine se îndrăgostise şi de ce iubirea lui era imposibilă, am înainta mult." Poate că ferocitatea cu care îl maltrataseră se explica doar aşa: prin mînia demenţială a unui soţ gelos.

— Dacă te-ajută ce-ţi voi spune, află că dragostea lui locuia pe undeva pe la aeroport — adăugă Moises.

— Pe la aeroport?

— Într-o seară stăteam la taclale, aici, cu Palomino Molero. El şedea unde stai tu acum. Auzise că un prieten de-al meu pleca spre Chiclayo şi l-a întrebat dacă nu l-ar putea duce pîn' la aeroport. Ce-ai tu de gînd să faci la aeroport aşa tîrziu, măi greieraş? „Să-i cînt o serenadă iubitei mele, Moises." înseamnă că ea locuia pe-acolo.

— Păi acolo nu locuieşte nimeni, pe acolo nu-s decît întinderi de nisip şi roşcovi uscaţi, Moises.

— Pune-ţi capul la contribuţie, Lituma — îşi agită urechile Dumbo. Hai, caută, caută.

— Aha — se scarpină pe gît jandarmul, în imediata apropiere e Baza aeriană, sînt casele aviatorilor.

III

— Mda, casele aviatorilor — repetă locotenentul Silva. E un indiciu. Acum scîrba aia împuţită n-o să mai poată zice că-l facem să-şi piardă timpul.

Dar Lituma îşi dădu seama că locotenentul, deşi nu scăpa firul conversaţiei şi vorbea de întîlnirea cu şeful Bazei aeriene, era captivat trup şi suflet de harnica agitaţie a *donei* Adriana, care mătura prin bodegă. Mişcările ei iuţi şi vioaie îi săltau cînd şi cînd volănaşul rochiei deasupra genunchilor, lăsînd să se întrevadă pulpa groasă şi vînjoasă şi, dacă se apleca să strîngă gunoiul pe făraş, îi descopereau rădăcina sinilor, slobozi şi trufaşi pe sub uşorul veşmînt din percal. Ochii mici ai ofiţerului nu scăpau nici o mişcare a stăpînei bodegii şi scăpărau de o licărire pofticioasă. De ce naiba *dona* Adriana îl excita într-o asemenea măsură pe locotenentul Silva? Lituma nu înţelegea. Locotenentul avea pielea destul de albă, era tînăr şi arătos, cu o mustăcioară bălană şi cu nişte ochelari de soare pe care şi-i scotea rareori de pe nas; nu exista fată în Talara care să-i fi rezistat, dacă şi-ar fi pus ochii pe ea. Numai că pe el nu-l interesa decît *dona* Adriana. I-o mărturisise deschis lui Lituma: „Grasa asta mi-a făcut farmece, *carajo."* Aşa să fie?, să-i fi menit pe ursită? Că prea-l ţinea înlănţuit. Dar cin' să mai priceapă? Putea să-i fie mamă, fire de păr alb i se îndesau în pieptănătura linsă, şi-n plus era o durdulie cu rotunjimi peste tot, una din alea cărora li se zicea prin partea locului „cu mijlocel de

antilopă". Era măritată cu Matias, un pescar căruia îi plăcea să pescuiască noaptea şi să doarmă ziua. Odaia din fundul bodegii era căminul lor. Aveau cîţiva băieţi, mari şi pe picioarele lor, doi dintre ei erau muncitori la International Petroleum Company.

— Dacă vă mai uitaţi mult aşa la *dona* Adriana or să vă doară ochii, dom' locotenent. Măcar puneţi-vă ochelarii.

— Pe zi ce trece are mai mult vino-încoa — îngînă lasciv locotenentul, nescăpînd din ochi îmbîrligările măturii *donei* Adriana. îşi frecă ghiulul aurit de pe inelar de pantaloni şi adăugă: Ce-o face, ce-o drege nu ştiu, dar adevăru-i că pe zi ce trece e mai nurlie, mai babană.

Luase fiecare cîte o cană de lapte de capră şi un sandviş cu brînză grasă în timp ce îl aşteptau pe şoferul taxiului. Colonelul Mindreau le fixase întrevederea la opt şi jumătate. Erau singurii clienţi ai bodegii, o destul de fragilă întocmire din bambus, rogojini şi tablă de zinc, cu rafturile pline de sticle, cutii de carton şi conserve, cu nişte măsuţe şchioape şi, într-un colţ, cu un primus, pe care *dona* Adriana le gătea abonaţilor cărora le oferea şi pensiune. Printr-o deschizătură în perete, fără uşă, se vedea, în fund, odaia unde dormea Matias, după noaptea petrecută în largul mării.

— Nu ştiţi cum vă mînca din ochi locotenentul în timp ce măturaţi, *dona* Adriana — zise Liturna, cu un zîmbet mieros. Stăpîna bodegii venea spre ei mişcînd din şolduri, cu mătura în sus. Zice că, în pofida anişorilor şi-a kilelor, tot dumneata eşti femeia a mai prima din Talara.

— Zic asta pentru c-aşa şi cred — şuşoti locotenentul Silva, luîndu-şi un aer de cuceritor. E adevărul gol. Iar *dona* o ştie prea bine.

— În loc să se ţie scai de o mamă cu familie, zi-i mai bine locotenentului dumitale să-şi facă datoria — suspină *dona* Adriana, aşezîndu-se pe o băncuţă lîngă tejghea, cu faţa îndurerată. Zi-i că-n

loc să bîrîie la cap femei măritate, să-i caute mai bine pe ucigaşii bietului flăcău.

— Şi dacă-i găsesc, eu cu ce m-aleg? — Locotenentul plescăi obscen din limbă. M-aleg cu o nopticică de amor? Pentru un dar ca ăsta, nu numai că vi-i găsesc, dar vi-i şi aduc cu obezi la picioare, mă jur.

„Vorbeşte de parcă ea ar fi gata să-i cadă în braţe", gîndi Lituma. „Mai va." Se amuzase pînă atunci de ghiduşiile locotenentului, dar îşi aminti de băiat şi îi pieri toată buna dispoziţie. Dacă scîrba aia de colonel Mindreau ar fi vrut să colaboreze, totul ar fi devenit mult mai simplu. Dacă el — care avea negreşit la dispoziţie informaţii de prima mînă, fişiere cu antecedente, mă rog, tot dichisul, el care-şi putea permite să interogheze personalul Bazei — ar fi vrut să pună umărul, atunci ceva indicii tot ar fi apărut, iar ei ar fi pus laba pe nemernicii aceia pînă acum. Însă colonelul Mindreau era un egoist. De ce nu voia să-i ajute? Fiindcă aviatorii se credeau nişte prinţi cu sînge albastru, de aia. Pe jandarmi îi tratau de sus, îi jigneau la tot pasul nescoţîndu-i din metişi *cholos,* îi dispreţuiau.

— Dă-mi drumul, neobrăzatule, sau îl trezesc pe Matias — se înfurie *dona* Adriana, sforţîndu-se să scape. Îi întinsese un pachet de ţigări *Inca* locotenentului, şi acesta o prinsese de mînă. Du-te de-ţi pipăie servitoarele, înfiptule, şi dă pace unei mame de familie.

Locotenentul îi dădu drumul ca să-şi poată aprinde ţigara, şi *donei* Adriana i se risipi toată supărarea cît ai bate din palme. Mereu se întîmpla la fel: se mînia la repezeală pentru orice expresie mai deocheată sau pentru orice încercare de-a te da la ea, dar, în fapt, poate chiar îi făceau plăcere. Mai ştii! „Toate-s cam curviştine", gîndi Lituma, deprimat.

— În sat nu se vorbeşte decît de asta — zise *dona* Adriana. Eu trăiesc aici de cînd mama m-a

făcut, şi niciodată, dar niciodată, în toţi anii pe care-i duc în spate nu s-a pomenit să fie cineva omorît la Talara cu atîta cruzime. Aici oamenii se omoară cum a lăsat Dumnezeu, înfruntîndu-se de la bărbat la bărbat, cu forţe egale. Dar aşa, să răstigneşti pe cineva, schingiuindu-l, asta nu, niciodată, iar domniile-voastre nu faceţi nimic, ce ruşine!

— Facem, facem, mămico — zise locotenentul Silva. Însă colonelul Mindreau nu ne ajută. Nu-mi dă voie să-i iau la întrebări pe camarazii lui Palomino Molero. Nu se poate ca ei să nu ştie ceva. Dacă bîjbîim pîn' acum, e numai din vina lui. Dar adevărul tot va ieşi la iveală, mai devreme sau mai tîrziu.

-— Vai de mama flăcăului ăstuia — suspină *dona* Adriana. Colonelul Mindreau se crede regele Romei, ajunge să-l vezi cînd se plimbă prin sat cu fiică-sa la braţ. Nu salută, nu se uită la nimeni. Iar ea e încă şi mai rău. Ce fumuri, ce ifose!

Nu era încă opt şi soarele dogorea. Raze aurii străpungeau rogojinile şi se filtrau ne-stigherite printre beţele de bambus şi îmbinările acestora cu tabla încinsă a acoperişului. În bodegă păreau să se împlînte suliţe luminoase în care jucau firicele de praf şi roiau zeci de muşte. Nu prea era lume pe-afară. Lituma putea auzi, domoală, bătaia cadenţată a valurilor şi clipocitul din adînc al resacului. Marea — căci aşa obişnuiau toţi să-i zică Oceanului — era aproape şi mirosul ei impregna aerul. Un miros plăcut, care lărgea respiraţia, dar înşelător, întrucît sugera plaje curate şi netede cu ape transparente, pe cînd marea la Talara era întotdeauna îmbibată cu reziduuri de petrol şi plină cu lăturile vapoarelor din port.

— Matias zice că băiatul avea o voce îngerească şi că era un adevărat artist — exclamă *dona* Adriana.

— *Don* Matias îl cunoştea pe Palomino Molero? — întrebă locotenentul.

— L-a auzit cîntînd, noaptea, de cîteva ori, pe cînd îşi pregătea năvoadele — zise *dona* Adriana.

Bătrînul Matias Querecotillo şi cele două ajutoare ale lui tocmai cărau mrejele şi momeala pe „Leul din Talara", cînd, deodată, fuseseră surprinşi de acordurile unei chitare. Luna era atît de clară şi de luminoasă încît n-avuseseră nevoie să aprindă felinarul ca să vadă că micul grup de pe plajă era alcătuit din vreo şase-şapte trupeţi de la aviaţie. Fumau stînd pe nisip, între bărci. Cînd băiatul începuse să cînte, Matias şi ajutoarele lui lăsaseră năvoadele şi se apropiaseră. Băiatul avea o voce caldă, cu vibraţii măiestre ce-ţi storceau lacrimi din ochi şi te furnicau pe spinare. Cînta *Dos ahnas* şi, cînd termină, fu aplaudat. Matias Querecotillo ceruse voie să-i strîngă mina cîntăreţului. „M-ai făcut să-mi amintesc de tinereţea mea — îl felicitase. Acu' plec întristat." Aşa aflase că acela era Palomino Molero, un tip adus de ultima recrutare, de felul lui din Piura. „Tu ai putea cînta oricînd la Radio Piura, Palomino", îl auzise Matias pe unul din trupeţi. De-atunci, soţul *donei* Adriana îi mai văzuse de cîteva ori, nu multe, pe aceeaşi plajă, printre bărcile trase pe uscat, cînd mergea să pregătească „Leul din Talara". Şi de fiecare dată îşi amînase pregătirile ca să-l asculte.

— Dacă Matias a făcut una ca asta şi i-a zis ce i-a zis, înseamnă că băiatul cînta dumnezeieşte — rosti profund convinsă *dona* Adriana. Fiindcă Matias nu-i omul să se emoţioneze din orice, nu, el e mai degrabă un soi de om rece, greu de urnit.

„Na, că i-a servit-o ca pe tavă", gîndi Lituma, şi, într-adevăr, locotenentul se linse motăneşte pe buze:

— Vreţi să spuneţi că nu mai e bun la pat, *dona* Adrianita? O să vă încing eu, atunci, dacă-mi daţi voie. Că mă simt ca un cărbune aprins.

— N-am nevoie să mă încingă nimeni — rîse *dona* Adriana. Cînd mi-e frig, îmi încălzesc patul

cu sticle cu apă fierbinte.

— Căldura omenească e mult mai plăcută, mămico — toarse locotenentul Silva, ţu-guindu-şi buzele spre *dona* Adriana ca şi cînd ar fi vrut s-o soarbă.

Şi chiar atunci pică *don* Jeronimo, care îi căuta. Nu putea ajunge cu taxiul chiar pînă la bodegă, pentru că străduţa aceea era un nisipiş unde s-ar fi împotmolit, aşa că îşi lăsase Fordul la drumul mare, cu vreo sută de metri mai încolo. Locotenentul Silva şi jandarmul semnară bonul pentru micul dejun şi îşi luară rămas-bun de la *dona* Adriana. Afară, soarele îi picni fără milă. Deşi nu era decît opt şi un sfert, vipia te încingea ca în miezul zilei. În lumina orbitoare, lucrurile şi oamenii păreau gata să se dezintegreze în orice clipă.

— Talara e plină de bîrfeli, toată lumea vă vorbeşte de rău — zise *don* Jeronimo, în timp ce se îndreptau anevoie spre automobil, cu picioarele înfundîndu-li-se mereu în solul moale. Găsiţi-i pe asasini, altfel lumea o să vă linşeze, domnule locotenent.

— Să mă linşeze — dădu din umeri a pagubă locotenentul. Jur că nu eu l-am ucis.

— Oamenii trăncănesc vrute şi nevrute — scuipă *don* Jeronimo, cînd ajunseră la taxi. Nu v-au ţiuit urechile?

— Nu-mi ţiuie niciodată — replică locotenentul. Şi ce trăncănesc, de pildă?

— Că oficialităţile vor să muşamalizeze afacerea, fiindcă asasinii îs ştabi şi peştii ăi mari îi înghit pe ăi mici — *don* Jeronimo învîrtea de zor la manivelă ca să pornească motorul. Repetă, făcînd cu ochiul: — Aşa-i că-i vorba de peşti din ăi babani, domnule locotenent?

— Habar n-am de-s mari sau mici, de-s plevuşcă ori rechini — locotenentul urcă în faţă. Tot ce ştiu e c-or s-o păţească urît de tot, fie ei cine-or fi. Locotenentul Silva se cacă suveran pe

peştii ăi babani,*don* Jeronimo, aşa s-o ştii. Şi-acum mînă iute, că nu vreau să întîrzii tocmai la întîlnirea cu colonelul.

Ce-i drept e drept, nimic de zis, locotenentul era om dintr-o bucată, şi de-aceea se bucura nu numai de preţuirea, ci şi de admiraţia lui Lituma. Avea el gură bogată, cam spurcată zău aşa, îi mai plăcea să tragă la măsea, iar cînd era vorba de durdulia cîrciumărească îşi pierdea total busola, însă Lituma, în tot timpul de cînd lucra sub ordinele lui, îl văzuse străduindu-se întotdeauna să facă dreptate în toate denunţurile, scandalurile şi bătăile ce ajungeau la Comisariat. Şi asta fără pic de părtinire.

— Pînă acum ce-aţi descoperit, domnule locotenent? — *don* Jeronimo claxona încontinuu, dar ţîncii, cîinii, porcii, asinii şi caprele ce treceau prin faţa taxiului nu se sinchiseau cîtuşi de puţin.

— Rahat! — recunoscu locotenentul, strîmbîndu-se.

— Nu-i mare lucru — glumi şoferul. Lituma îl auzi pe şeful lui repetînd întocmai ce-i spusese chiar în dimineaţa aceea:

— Dar azi descoperim; simt eu că pluteşte ceva în aer.

Ajunseră la marginea satului şi, de-a dreapta şi de-a stînga, se vedeau sondele puţurilor de petrol, împănînd terenul pustiu şi pietros, în depărtare, scînteiau acoperişurile Bazei aeriene. „Dă Doamne să iasă ceva din afacerea asta", îşi zise Lituma ca un ecou. Vor afla ei oare în sfîrşit cine şi de ce îl omorîseră pe slăbănog? În afara şi pe deasupra oricărui considerent de justiţie sau răzbunare, simţea o curiozitate avidă de a-i vedea la faţă pe cei care îi făcuseră ce-i făcuseră lui Palomino Molero şi de a le auzi motivele.

La Corpul de gardă al Bazei, ofiţerul de serviciu îi măsură din cap pînă-n picioare, de parcă nici n-ar fi avut ştire de existenţa lor pe lume. Şi îi lăsă să aştepte sub soarele dogoritor, fără a-i trece

măcar prin minte să-i poftească la umbră, în birou. Pe cînd aşteptau, Lituma inspecta rapid din ochi împrejurimile. Fir-ar ei ai dracului de băftoşi! Să stai şi să lucrezi într-un loc ca ăsta! La dreapta se aliniau casele ofiţerilor, toate la fel, din lemn, înălţate pe piloni, zugrăvite în albastru şi alb, cu grădiniţe cu muşcate bine îngrijite şi cu plase fine contra insectelor la uşi şi ferestre. Văzu doamne cu copii, fete stropind florile, auzi rîsete. Aviatorii naibii!, o duceau aproape la fel de bine ca străinii *gringos* de la International, *carajo!* Te lua cu invidie văzînd totul atît de curat şi de ordonat. Aveau pînă şi piscină, undeva prin spatele caselor. Lituma n-o văzuse niciodată, dar lesne şi-o imagină, plină de doamne şi de domnişoare în costume de baie, prăjindu-se la soare şi bălăcindu-se. La stînga se aflau dependinţele, hangare, birouri şi, în fund, pista. Erau mai multe avioane acolo, formînd un triunghi. „Ăştia o duc ca-n rai", gîndi. Precum străinii *gringos* de la International, ăştia, îndărătul zidurilor şi zăbrelelor, duceau o viaţă ca-n filme. *Gringos* şi aviatorii se puteau privi ochi în ochi şi îşi puteau da mîna peste capetele nenorociţilor din Talara, care crăpau de căldură ceva mai încolo, în satul împuţit aşezat pe ţărmul mării murdare şi unsuroase. Pentru că de la Bază, zburînd peste Talara, se vedeau pe un promontoriu stîncos, înapoia barierelor păzite zi şi noapte de paznici înarmaţi, căsuţele cochete ale inginerilor, tehnicienilor şi ale înalţilor funcţionari de la International. Aveau şi ei piscina lor, cu trambulină şi cu tot dichisul, şi în sat umbla vorba că femeile străinilor se scăldau pe jumătate goale.

În sfîrşit, după o lungă aşteptare, colonelul Mindreau trimise după ei să-i cheme în biroul său. Pe cînd se îndreptau spre birouri, păşind printre ofiţeri şi aviatori, lui Lituma îi trecu prin cap: „Unii dintre ăştia ştiu perfect ce s-a întîmplat, *carajo."*

— Intraţi! — le zise colonelul, aşezat la biroul lui.

Îşi ciocniră marţial călcîiele, din prag, şi înaintară pînă în mijlocul camerei. Pe birou erau un steguleţ peruan, un calendar, o agendă, dosare, creioane şi cîteva fotografii re-prezentîndu-i pe colonelul Mindreau cu fiica lui sau pe aceasta singură. O tînără cu chip prelung şi recalcitrant, foarte serios. Pe birou, o ordine de om maniac, ca şi la fişetele, diplomele şi marea hartă a Perului, ce slujea drept fundal pentru silueta şefului Bazei aeriene din Talara. Colonelul Mindreau era un bărbat scund, îndesat, cu nişte adîncituri accentuate pornind de la tîmple şi ducînd pînă spre mijlocul capului şi cu o mustăcioară „sare şi piper" tăiată milimetric. Dădea aceeaşi impresie de curăţenie şi eleganţă ca tot biroul său. Îi observa cu nişte ochi mici, suri şi oţeliţi, fără cea mai uşoară urmă de bunăvoinţă.

— Cu ce vă pot fi de folos? — murmură, cu o politeţe dezminţită de expresia-i glacială.

— Ne aduce aici încă o dată asasinarea lui Palomino Molero — răspunse locotenentul, cu mult respect. Venim să vă solicităm colaborarea, domnule colonel.

— N-am colaborat şi pînă acum? — îi replică tăios colonelul Mindreau. În vocea lui scorţoasă se ghicea un început de sarcasm. N-aţi fost chiar în acest birou, cu trei zile în urmă? Dacă aţi pierdut informarea ce v-am dat-o, o am aici în copie.

Deschise repede un dosar aşezat în faţa lui, scoase o hîrtiuţă şi citi următoarea fişă, cu o voce plată:

„Molero Sánchez, Palomino. Născut la Piura, la 13 februarie 1936, fiul legitim al *donei* Asunta Sánchez şi al lui *don* Teofilo Molero, decedat. Învăţămîntul primar complet şi cel secundar pînă în clasa a treia gimnazială, la Colegiul Naţional San Miguel din Piura. Înscris în contingentul 1953. A început instrucţia la Baza aeriană din Talara pe

data de 15 ianuarie 1954, în compania a treia, unde, sub comanda locotenentului Adolfo Capriata, a fost instruit împreună cu ceilalţi recruţi din seria sa. A fost dat dispărut de la Bază în noaptea de 23 spre 24 martie anul curent, cînd nu s-a întors la companie, după o învoire de o zi. A fost declarat dezertor şi au fost înştiinţate autorităţile de resort."

Colonelul îşi drese glasul şi privi ţintă la locotenentul Silva:

— Doriţi o copie?

„De ce mă-ta ne urăşti?", gîndi Lituma. „Şi de ce mă-ta te ţii aşa de scorţos?"

— Nu e nevoie, domnule colonel — zîmbi locotenentul Silva. Fişa nu s-a pierdut.

— Şi-atunci? — ridică dintr-o sprînceană colonelul, nerăbdător. Ce înţelegeţi dv. prin a colabora? Informarea consemnează tot ce ştim noi despre Palomino Molero. Eu însumi am efectuat cercetarea, cu ofiţerii, gradaţii şi soldaţii companiei lui. Nimeni nu l-a văzut, nimeni nu ştie cine l-a putut omorî şi de ce. Superiorii mei au primit o dare de seamă amănunţită şi s-au declarat mulţumiţi. Dumneata însă nu, pe cît se pare. Mă rog, e treaba dumitale. Oamenii mei n-au nimic de-a face cu chestiunea asta, şi nu văd ce s-ar putea investiga aici, pe terenurile aviaţiei. Era un individ tăcut şi retras, nu se împrietenise cu nimeni, nu făcea nimănui confidenţe. Se poate spune că n-avea nici prieteni, nici duşmani, aici la Bază. Nu se omora cu instrucţia, conform rapoartelor. Poate de-aceea a şi dezertat. Sfatul meu e să căutaţi dincolo, în exterior, să aflaţi cine îl cunoştea prin sat, cu cine a umblat de la dezertarea lui pînă la ucidere. Aici vă pierdeţi timpul, domnule locotenent. Iar eu nu-mi pot permite luxul să mi-l pierd pe al meu.

Oare se va lăsa intimidat şeful lui de tonul tranşant, neconcesiv, al colonelului Min-dreau? Va bate oare în retragere? Dar Lituma văzu că şeful lui nu se clintea din loc.

— N-am fi venit să vă deranjăm dacă n-am fi avut un motiv întemeiat, domnule colonel.

Locotenentul rămăsese în poziţie de drepţi şi vorbea liniştit, fără nici o grabă.

Ochii mici şi suri clipiră o singură dată, şi pe chip i se schiţă o părere de zîmbet.

— Atunci, cu asta trebuia să fi început.

— Jandarmul Lituma a anchetat şi a aflat cîte ceva la Piura, domnule colonel.

Lituma avu impresia că şefului Bazei aeriene i se suise sîngele în obraji. Simţea o stînjeneală crescîndă şi i se păru că niciodată nu-i va putea expune concis unui personaj atît de ostil faptele şi spusele. Totuşi, aproape înecîndu-se, vorbi. Povesti că, la Piura, aflase despre Palomino Molero că se prezentase de bunăvoie la serviciul militar, fără să fi fost obligat, zicînd că pentru el era o chestiune pe viaţă şi pe moarte plecarea din oraş. Făcu o pauză. Îl asculta? Colonelul privea, cu o expresie între dezgust şi bunăvoinţă, o fotografie înfăţişînd-o pe fiica lui înconjurată de dune de nisip şi de roşcovi. În sfîrşit, îl văzu întorcîndu-se spre el:

— Ce vrea să zică chestia asta cu „pe viaţă şi pe moarte"?

— Ne-am gîndit că poate a fost mai explicit venind aici, prezentîndu-se — interveni locotenentul. Că o fi explicat de ce trebuia să plece zor-nevoie din Piura chiar aşa de urgent.

Făcea pe niznaiul şeful lui? Sau era la fel de agasat ca şi el de proastele maniere ale colonelului?

Şeful Bazei scrută încruntat faţa ofiţerului de dinaintea sa, parcă numărîndu-i creţurile. Locotenentului Silva precis că îi dogoreau obrajii, sub o asemenea căutătură. Dar nu lăsa să i se ghicească nici cea mai mică emoţie; aştepta, inexpresiv, amorf, ca superiorul lui în grad să catadicsească a-i vorbi.

— Nu v-a trecut prin minte că dacă noi am fi ştiut aşa ceva, am fi notat totul negru pe alb în

informare? — silabisi acesta, ca şi cînd interlocutorii lui n-ar fi cunoscut limba spaniolă sau ar fi fost bătuţi în cap. Nu v-aţi gîndit că dacă noi, aici la Bază, am fi ştiut că Palomino Molero se simţea ameninţat sau urmărit de cineva, ne-am fi adresat imediat poliţiei sau judecătoriei?

Trebui să tacă, pentru că începu să huruie un avion, foarte aproape. Zgomotul crescu, crescu, şi Lituma crezu că or să-i pocnească timpanele. Dar se abţinu să-şi astupe urechile.

— Jandarmul Lituma a mai aflat ceva, domnule colonel — zise locotenentul cînd vacarmul elicelor se mai domoli. Imperturbabil, părea să nu fi auzit întrebările colonelului Mindreau.

— Ah, da? — făcu acesta, întorcînd capul spre Lituma. Şi ce anume?

Lituma îşi drese glasul înainte de-a răspunde. Expresia sardonică a colonelului îi punea un nod în gît.

— Palomino Molero era foarte îndrăgostit — abia bîigui el. Şi s-ar părea că...

— De ce te bîlbîi dumneata? — îl luă la refec colonelul. Nu te simţi bine?

— ...că era un amor mai cu cîntec, poate mai deocheat — şopocăi anevoie Lituma. De-aceea o fi fugit din Piura. Adică...

Mutra colonelului, tot mai neplăcută, îl făcu să-şi înghită cuvintele. Se poticni. Pînă să fi intrat aici, în birou, ipotezele înjghebate cu nici cîteva ore înainte i se păruseră convingătoare, şi locotenentul îi spusese acelaşi lucru, că, într-adevăr, îşi aveau ponderea lor. Dar acum, în faţa expresiei aceleia sceptice şi sarcastice a şefului Bazei aeriene, se simţea nesigur, ba chiar se ruşina de ele.

— Cu alte cuvinte, domnule colonel, s-ar putea ca vreun soţ gelos să-l fi prins pe Palomino Molero dîndu-i tîrcoale nevesti-sii şi să-l fi ameninţat cu moartea — îi sări îndată în ajutor

locotenentul Silva. Motiv pentru care băiatul s-o fi înrolat aici.

Colonelul se uită de la unul la altul, tăcut, gînditor. Ce necuviinţă o să-i mai iasă din gură?

— Cine e soţul cel gelos? — zise, în sfîrşit.

— Asta am vrea să aflăm şi noi — răspunse locotenentul Silva. Dacă am şti lucrul acesta, am şti o grămadă de alte chestii.

— Şi credeţi că eu sînt la curent cu amorurile mai mult sau mai puţin deocheate ale sutelor de cădeţi, trupeţi şi ofiţeri de aviaţie de la Bază? — silabisi din nou, cu infinite pauze, colonelul Mindreau.

— Dumneavoastră, desigur, nu, domnule colonel — se scuză locotenentul. Însă ne-am gîndit că altcineva de la Bază... Vreun coleg de dormitor, de pluton, de-al lui Palomino, vreun instructor, careva.

— Nimeni nu ştie nimic despre viaţa particulară a lui Palomino Molero — îl întrerupse din nou colonelul. Eu însumi am făcut cercetări, i-am luat pe toţi la întrebări. Era un tip introvertit, nu vorbea cu nimeni despre afacerile lui personale. N-am scris şi asta în informare, ce părere aveţi?

Lui Lituma i se păru că de fapt colonelului nu-i păsa nici cît negru sub unghie de urgia ce se abătuse asupra sfrijitului. Nici acum, nici data trecută, nu întrezărise la el nici cea mai mică emoţie răscolită de crimă. Chiar şi-acum, se referea la soldăţel ca la un nimeni, cu un dispreţ abia disimulat. Să fie asta din cauză că dezertase cu trei-patru zile înainte de-a fi fost ucis? Făcînd abstracţie de cît era de antipatic, trebuia să recunoască: şeful Bazei trecea drept un monstru al disciplinei, un maniac al regulamentului. Şi-atunci, dacă pirpiriul, fără îndoială sătul pînă peste cap de rectitudine şi de popreală, şi-o fi luat cîmpii, era clar că în ochii colonelului nu putea trece decît drept o lepădătură oarecare. Poate chiar aşa gîndea, că un dezertor nici nu merită o altă soartă.

— Fapt e că există bănuieli, domnule colonel, cum că Palomino Molero ar fi întreţinut raporturi amoroase cu cineva de la Baza aeriană din Piura — îl auzi rostind pe locotenentul Silva.

Văzu, chiar în acel moment, că obrajii palizi şi bine raşi ai colonelului se înroşeau. Expresia acestuia se oţărî şi se aprinse în acelaşi timp. Dar nu apucă să spună ce-avea de spus fiindcă, deodată, uşa se deschise şi Lituma o zări în prag, conturată perfect în lumina lăptoasă a coridorului, pe fata din fotografie. Era subţirică, mai subţirică încă decît părea din poze, tunsă scurt, cu un păr ondulat şi un năsuc în vînt, foarte semeţ. Purta o bluză albă, o fustă albastră, tenişi în picioare, şi părea la fel de prost dispusă ca propriu-i tată.

— Plec — declară sec, fără a intra în birou şi fără a-i saluta nici măcar din cap pe locotenent şi pe Lituma. Mă duce şoferul sau îmi iau bicicleta?

Se ghicea, din felul ei de a vorbi, un dezgust abia reţinut, grozav de asemănător celui de care făcea dovadă colonelul Mindreau. „Aşchia nu sare departe de trunchi", gîndi jandarmul.

— Şi unde pleci, fetiţa tatii? — deveni numai lapte şi miere, într-o clipă, şeful Bazei.

„Nu numai că n-o ceartă c-a dat buzna aşa, întrerupîndu-l, că n-a salutat, că i-a vorbit atît de mojic", gîndi Lituma. „Ba, pe deasupra, nu ştie cum să se gudure pe lîngă ea mai abitir."

— Ţi-am mai zis o dată de dimineaţă — îi replică feroce fata. La piscina americanilor; asta a noastră n-o să fie plină decît luni, ai uitat? Mă duce şoferul sau plec pe bicicletă?

— Te duce şoferul, Alicia — behăi colonelul. Dar să nu mi-l reţii, să-i dai drumul repede, că am nevoie de el. Şi zi-i la ce oră să vină să te ia.

Tînăra trînti uşa şi dispăru fără un cuvînt de rămas-bun. „Fiică-ta ne răzbună", gîndi Lituma.

— Prin urmare — dădu să spună locotenentul, dar colonelul Mindreau îl împiedică să-şi continue fraza.

— Ce-aţi zis adineauri este o nerozie — declară, cu roşeaţa revenindu-i în obraji.

— Pardon, domnule colonel?

— Ce dovezi aveţi?, unde vi-s martorii? Şeful Bazei se întoarse spre Lituma şi îl scrută ca pe o gînganie. De unde ai scos dumneata că Palomino Molero întreţinea legături amoroase cu o doamnă de la Baza aeriană din Piura?

— N-am dovezi, domnule colonel — bîigui jandarmul, speriat. Tot ce-am aflat este că se ţinea acolo de serenade secrete.

— La Baza aeriană din Piura? — silabisi colonelul. Ştii dumneata cine locuieşte acolo? Familiile ofiţerilor. Nu ale aviatorilor de rînd, nu ale gradelor inferioare. Ci numai soţiile, mamele, surorile şi fiicele ofiţerilor. Adică încerci dumneata să insinuezi că recrutul acesta prăpădit avea legături vinovate şi trăia în adulter cu soţia vreunui ofiţer superior?

Un rasist împuţit. Asta era şi nimic altceva: un rasist împuţit.

— Nu neapărat cu soţia, dar de ce nu cu servitoarea unuia dintre ei, domnule colonel — îl auzi Lituma zicînd pe locotenentul Silva. Îi fu recunoscător din adîncul inimii, pentru că se simţea încolţit şi amuţit de furia rece a grangurelui de la aviaţie. Cu vreo bucătăreasă sau vreo doică de la Bază. Noi nu sugerăm nimic, noi nu facem altceva decît ne străduim să aruncăm o lumină asupra crimei, domnule colonel. E obligaţia noastră. Uciderea băiatului acestuia a provocat nemulţumire crescîndă în toată Talara. Umblă vorbe de clacă, se zice că Jandarmeria stă cu braţele încrucişate fiind la mijloc persoane influente, bibani din ăi graşi. Nu prea ştim ce să facem, de-aceea ne aruncăm asupra celui mai neînsemnat indiciu. Nu trebuie să ne-o luaţi în nume de rău, domnule colonel. Şeful Bazei încuviinţă din cap. Lituma observă sforţarea pe care o făcea ca să-şi ascundă proasta dispoziţie.

— Nu ştiu dacă dumneata eşti la curent că eu am fost şeful Bazei aeriene de la Piura pînă acum trei luni — zise, aproape nedeschizînd gura. Mi-am făcut acolo datoria doi ani. Ştiu tot ce se întîmpla la Bază, atît faptele de la suprafaţă cît şi toate dedesubturile, fiindcă acela mi-era căminul. Nimeni nu-mi poate spune mie în faţă că un recrut oarecare a trăit în adulter cu soţia vreunuia din ofiţerii mei, atîta timp cît nu-mi vine cu dovezi certe.

— N-am zis că ar fi vorba de soţia vreunui ofiţer — se încumetă să strecoare Lituma. Ar putea fi o servitoare, aşa cum bine spune domnul locotenent. Nu-s şi servitoare măritate, acolo, la Bază? Mergea să cînte serenade, pe furiş. Asta măcar o ştim cu siguranţă, domnule colonel.

— Bun, daţi de servitoarea aceea, luaţi-o la întrebări, chestionaţi-l şi pe soţul ei despre aşa-zisele ameninţări împotriva lui Molero şi, dacă recunoaşte, aduceţi-i la mine. Fruntea colonelului lucea de sudoarea ce-l năpădise o dată cu irupţia fiicei lui în birou. Să nu mai veniţi aici, în legătură cu această chestiune, pînă nu-mi veţi putea cere ceva concret. Se sculă în picioare, foarte rapid, dînd de înţeles că întrevederea luase sfîrşit. Dar Lituma observă că locotenentul Silva nu saluta şi nu cerea permisiunea de a se retrage.

— Vă putem cere ceva concret, domnule colonel — zise, neşovăind nici o clipă. Am dori să-i interogăm pe colegii de dormitor ai lui Palomino Molero.

Din stacojie, pieliţa feţei şefului Bazei aeriene din Talara vira iarăşi la palid intens. Cearcăne vineţii îi înconjurară ochii mici. „Nu numai că-i un porc de cîine, dar mai e şi pe jumătate nebun", gîndi Lituma. De ce se înfuria în halul ăsta? De ce-l păleau pandaliile alea pe dinăuntru?

— O să vă explic totul încă o dată, pentru că, pe cît se pare, n-aţi înţeles nimic din ce v-am spus data trecută. Colonelul tîrşîia fiece cuvînt de parcă-

ar fi cîntărit chintale. Instituţiile Armatei se bucură de anumite privilegii, au tribunale proprii care le judecă şi le condamnă membrii. Nu v-au predat lecţia aceasta la şcolile voastre de jandarmerie? Bun, atunci o să v-o predau eu. Cînd apar probleme de ordin delictual, investigaţiile cad în sarcina instituţiilor Armatei şi nu în a vreunui organ exterior. Palomino Molero a murit în împrejurări neelucidate, în afara Bazei, aflîndu-se în situaţia de dezertor. Aşa stînd lucrurile, eu mi-am întocmit raportul şi l-am înaintat superiorilor mei. Dacă înaltul Comandament consideră lucrul oportun, va ordona o nouă anchetă asupra cazului, prin propriile-i organisme. Sau va transfera întreaga afacere Puterii Judecătoreşti. Dar atîta timp cît nu-mi va parveni un ordin în acest sens, fie din partea Ministerului Aviaţiei, fie din a Comandamentului Suprem al Forţelor Armate, nici un jandarm nu va viola privilegiile militare în nici o Bază aflată sub comanda mea. Este clar, locotenent Silva? Răspunde. Este clar?

— E cît se poate de clar, domnule colonel — zise locotenentul.

Colonelul Mindreau arătă spre uşă cu un gest definitiv:

— Atunci, vă puteţi retrage.

De astă dată, Lituma văzu că locotenentul Silva pocnea din călcîie şi îşi bomba pieptul, îl imită şi ieşiră. Afară, îşi puseră chipiele. Deşi soarele bătea mai avan decît la sosire, deşi atmosfera era încă şi mai apăsătoare decît în birou, lui Lituma ieşirea la aer liber i se păru răcoroasă, eliberatoare. Răsuflă adînc. Era ca şi cînd evadase dintr-o închisoare, *carajo!* Străbătură curţile Bazei spre Corpul de gardă, tăcuţi. Se simţea oare locotenentul Silva tot aşa de abătut şi de maltratat ca el, după ce şeful Bazei îi primise cum îi primise? La Corpul de gardă îi aştepta o nouă belea. *Don* Jeronimo plecase. N-aveau încotro şi trebuia să se întoarcă în sat pe jos. O oră de drum,

pe puţin, transpirînd prin toţi porii şi înghiţind colb cu nemiluita.

O luară pe mijlocul şoselei, tot muţi, şi Lituma gîndi: „După-masă, trag un pui de somn de trei ore." Avea un chef nelimitat de somn, la orice oră şi în orice poziţie, şi nimic nu-i vindeca mai deplin stările proaste de spirit decît un somn straşnic. Şoseaua şerpuia domol, coborînd spre Talara pe un teren ocru, fără pic de verdeaţă, printre bolovani şi stînci de toate formele şi dimensiunile.

Satul era o pată lividă şi metalică, hăt-departe, în josul pantei, lîngă un ocean — ei îi ziceau mare — verde-plumburiu, fără valuri. În bătaia intensă a soarelui, abia de se conturau profilurile caselor şi stîlpii electrici.

— Prin ce momente nasoale ne-a făcut să trecem, nu, domnule locotenent? — zise, ştergîndu-şi fruntea cu o batistă. De cînd sînt, n-am întîlnit tip mai scîrbos. Credeţi că detestă Jandarmeria, aşa, de rasist ce e, sau din vreun motiv mai special? Ori la fel s-o fi purtînd cu toată lumea? Mă jur pe ce-am mai scump că nimeni nu m-a făcut să înghit atîtea noduri ca scîrba asta de chelbos.

— Prostii, Lituma — spuse locotenentul, frecîndu-şi de piepţii cămăşii ghiulul de aur cu o pietricică roşie, semnul distinctiv al promoţiei sale. Din punctul meu de vedere, întîlnirea cu Mindreau a picat cum nu se poate mai bine.

— Vă bateţi joc de mine, domnule locotenent? Tot e bine că mai aveţi puterea să mă luaţi în tărbacă. în ce mă priveşte, ştiu că de mult nu m-am simţit atît de descurajat după o simplă întrevedere.

— Eşti boboc încă în chestii de-astea, Lituma — rîse locotenentul. Mai ai multe de-nvăţat. Află de la mine c-a fost o întrevedere fenomenală, cum nu mi-aş fi dorit alta mai bună. Extrem de utilă.

— Înseamnă că n-am înţeles eu nimic, dom' locotenent. Mie mi s-a părut că ştabul de colonel ne-a porcăit cum i-a venit la gură, c-a dat cu noi de pămînt, că nici dacă-i eram slugi nu s-ar fi purtat mai urît cu noi. Vreţi să spuneţi că am avut pînă la urmă cîştig de cauză?

— Alea nu erau decît aparenţele, Lituma — pufni iar în rîs locotenentul Silva. Înc-o dată îţi spun, în ce mă priveşte, colonelul a sporovăit ca un papagal îmbătat.

Şi rîse iar, cu gura larg deschisă, şi-şi trosni degetele încîntat.

— Înainte, crezusem despre el că nu ştia chiar nimic, că ne făcea zile fripte doar de dragul privilegiilor ălora militare de care face atîta caz — explică locotenentul Silva. Acum, în schimb, sînt convins că ştie multe, ba poate ştie de-a fir a păr tot ce s-a întîmplat.

Lituma întoarse capul să-l privească. Ghici că, în spatele ochelarilor de soare, ochii mici ai ofiţerului exultau, precum faţa lui, precum vocea.

— Adică ştie cine l-a ucis pe Palomino Molero? — întrebă. Chiar credeţi că ştie asta colonelul?

— Nu ştiu ce ştie el cu precizie, dar cunoaşte o mulţime de chestii — încuviinţă locotenentul. Acoperă pe cineva. De nu, cum îţi explici năbădăile lui? Nu te-ai prins? Vai, ce lipsă de perspicacitate pe tine, Lituma, nu meriţi să faci parte din forţa noastră care binemerită de la naţiune. Nazurile alea, pandaliile, farafastîcurile lui, ce crezi că erau? Pretexte, omule, ca să mascheze cît de prost se simţea. Aşa-i cum îţi zic eu, Lituma. Nu el a fost cel ce ne-a făcut să ne pătăm turul nădragilor. Ci dimpotrivă, noi l-am trecut prin toate chinurile iadului.

Rîse gîlgîit din plin, încîntat de viaţă, şi încă mai rîdea cînd, curînd după aceea, auziră un motor. Era o camionetă avînd culorile albastre ale Bazei aeriene. Şoferul opri fără ca ei să-i fi făcut semn.

— Mergeţi la Talara? — îi salută prin gemuleţul coborît un subofiţer foarte tînăr. Urcaţi, vă ducem noi. Dumneata aici, cu mine, dom' locotenent. Jandarmul poate sui în spate.

Acolo, în spate, erau doar doi trupeţi de la aviaţie, pesemne mecanici, mînjiţi cu ulei pînă la nas. Camioneta era plină de cutii de vopsele şi lubrifianţi şi de bidinele.

— Şi? — zise unul dintre mecanici. Cum stă chestia? O să daţi de urma ucigaşilor sau muşamalizaţi afacerea ca să-i scoateţi basma curată pe bibanii ăi graşi? Răzbătea din întrebarea lui o mare ranchiună.

— Am fi dat noi de ei, pîn' acum, dac-ar fi vrut alde colonelul Mindreau să colaboreze cît de cît — răspunse în doi peri Lituma. Dar nu numai că nu ne-a ajutat, ci de cîte ori ne-a văzut, s-a purtat cu noi cum te-ai purta cu cîinii turbaţi. Aşa se poartă şi cu voi, la Bază?

— N-ar fi el om rău — zise soldatul. E foarte drept în hotărîri şi, graţie lui, Baza merge ca pe roate. Dacă însă se poartă aşa urît, de vină-i numai fie-sa.

— Îl ţine tot în şuturi, nu? — bombăni Lituma.

— E o fîţă nerecunoscătoare ce nu s-a pomenit — interveni celălalt aviator. Căci colonelul Mindreau i-a ţinut loc şi de tată şi de mamă. Bătrîna a murit cînd era ea mică. El a crescut-o cum s-a priceput, de unul singur. Şi eu zic că ăsta nu-i puţin lucru.

Camioneta frînă în apropiere de Comisariat. Locotenentul şi Lituma coborîră.

— Dacă nu-i descoperiţi pe asasini, toată lumea o să creadă c-aţi primit peşcheş de la bibanii ăi graşi — îşi luă la revedere subofiţerul cel imberb.

— N-avea tu grijă, băieţaş, sîntem pe drumul ăl bun — îl auzi Lituma murmurînd printre dinţi

pe locotenentul Silva, pe cînd camioneta se pierdea într-un nor de praf de culoarea berii.

IV

Ştirea despre scandalurile provocate de ofiţeraşul cu grad de locotenent la bordelul din Talara parveni la Comisariat prin gura uneia din fetele ce „lucrau" acolo, poreclite afectuos „molii". Într-adevăr, molia zisă Foca veni să se plîngă că proxenetul ei o snopea în bătaie în ultimul timp mai des ca de obicei:

— Din cauza vînătăilor de pe trup, nu prea mai am clienţi. Aşa că nu-i pot da bani, şi-a-tunci el iar mă zvîntă. Te rog frumos pe mata, explică-i, dom' locotenent Silva. Eu fac tot ce pot, şi el nimic, nu vrea să-nţeleagă.

Foca le povesti cum în noaptea trecută apăruse iar ofiţeraşul, singur. Se îmbătase criţă deşertînd păhărel după păhărel de tărie *pisco.* Vîra în el ca-ntr-un spital, zicea molia, le da de duşcă de parcă erau păhărele cu apă. Adică nu bea *pisco* de plăcere, degustîndu-l şi savurîndu-l, ci de parcă ar fi urmărit doar atît: să se facă pulbere cît mai repede. Cînd se îmbătase cui, se desfăcuse la şliţ şi urinase pe moliile din apropiere, pe clienţi şi pe proxeneţi. Apoi se cocoţase pe tejghea şi făcuse acolo circul dracului pînă venise Poliţia Aeronautică să-l ia pe sus. Chinezul Liau potolea lumea să nu se pună cu el, să nu-i facă nimic: „Dacă-l bateţi, mă nenorociţi pe mine şi vă nenorociţi şi pe voi, fiindcă vin ăia şi-mi închid taraba. Şi-atunci ce vă faceţi? Ăia cîştigă întotdeauna."

Locotenentul Silva nu păru să pună preţ pe sporovăielile Focii. A doua zi, pe cînd prîn-zeau la bodega *donei* Adriana, un client le povesti că în seara precedentă ofiţerul de la aviaţie repetase tămbălăul, ba încă o făcuse şi mai lată, spărgînd de

astă dată sticle şi declarînd că îi place să vadă cum zboară ţăndările prin aer. Astfel că iar a trebuit să intervină şi să-l umfle Poliţia de la Baza. A treia zi, chinezul Liau în persoană se prezentă la Post, smiorcăindu-se:

— Azi-noapte a bătut recordul. Şi-a dat pantalonii jos şi a vrut să se spurce pe ringul de dans. E nebun, domnule locotenent. Vine numai ca să provoace, şi-o caută cu lumînarea, de parc-ar aştepta să-l mardească cineva ori să-l omoare. Singur se bagă-n bucluc. Faceţi ceva, vă rog, altfel pîn' la urmă îşi găseşte naşul. Careva o să-i facă felul, nu-i de glumit. Şi eu nu vreau să am de furcă după aia cu grangurii de la Bază.

— Du-te de-i spune toate astea colonelului Mindreau, Chinezule — îl povăţui ca un părinte locotenentul Silva. Treaba asta îl priveşte.

— Ba n-o să mă duc să-i spun nimic colonelului Mindreau. Nici pomeneală — răspunse Chinezul... Mă tem de Mindreau ca de foc. Zice lumea că nu poate suferi tipi ca mine, că e corectitudinea însăşi.

— Pai atunci ce să-ţi fac, măi Chinezule! Eu n-am autoritate asupra aviatorilor. Dacă era vorba de un civil, cu multă plăcere.

Chinezul Liau se uită la Lituma şi la locotenent, înmărmurit:

— N-aveţi de gînd să faceţi chiar nimic?

— O să ne rugăm pentru tine — îl expedie ofiţerul. Ciao, Chinezule, omagii damelor.

Dar cînd Liau plecă, locotenentul Silva se întoarse spre Lituma care, bătînd la vechea maşină de scris Remington cu un deget, redacta raportul zilnic şi, pe un ton ce îl făcu deodată atent pe jandarm, comentă:

— Chestia asta cu aviatorul nu miroase a bine, nu ţi se pare, Lituma?

— Ba da, dom' locotenent — se grăbi să aprobe jandarmul. Făcu o pauză, înainte de a întreba: — Şi de ce nu miroase a bine?

— Nimeni n-o face pe nebunul în halul ăsta la bordel, unde dai peste tipii cei mai primejdioşi din Talara, doar aşa de florile mărului. Şi încă patru zile la rînd! Ceva nu-i în regulă. Nu ţi se pare?

— Cum de nu, dom' locotenent — îl asigură Lituma. Nu înţelegea unde bătea şeful lui, dar stătea încordat să priceapă, era numai urechi: — Adică vreţi să ziceţi că?

— Că tu şi cu mine musai să mergem să bem o berică la Liau, Lituma. Pe spezele instituţiei, senţelege.

Bordelul chinezului Liau rătăcise prin jumătate de Talara, urmărit cu înverşunare de paroh. Părintele Domingo, de cum îl localiza undeva, îl şi închidea prin rîvna Primăriei. La nici cîteva zile după închidere, bordelul reînvia în vreo magherniţă sau cabană, cu trei-patru străzi mai încolo. Tot chinezul Liau fu cel ce cîştigase partida, pînă la urmă. Acum se lăfăia la ieşirea din sat, într-o magazie puchinoasă din scînduri înjghebate ca vai de lume. Localul era primitiv şi calic, pe jos cu pămînt bătătorit şi stropit zilnic ca să nu se stîrnească praful, şi pe sus cu un acoperiş făcut din bucăţi de tinichea ondulată ce scîrţîia la bătaia vîntului. Odăiţele moliilor, în fundul localului, erau pline de crăpături la care se îmbulzeau copiii şi beţivii veniţi să tragă cu ochiul la zbenguiala perechilor dinăuntru.

Locotenentul Silva şi Lituma ajunseră la bordel mergînd agale pe jos, după ce văzuseră un film cu cow-boys, la cinematograful în aer liber al domnului Frias (ecranul era zidul dinspre nord al bisericii, ceea ce îi dădea părintelui Domingo dreptul să cenzureze filmele). Lituma îşi tîrşîia ghetele pe pămîntul clisos, abia ridicîndu-le. Locotenentul fuma netulburat.

— Spuneţi-mi măcar ce idee v-a venit, dom' locotenent. De ce credeţi că nebuniile aviatorului ăstuia au vreo legătură cu moartea sfrijitului?

— Nu mi-a venit nici o idee — slobozi o gură de fum locotenentul Silva. Numai că, întrucît în afacerea asta nu dăm de nici un indiciu, uite că trebuie să bîjbîim în toate părţile, doar-doar vom înhăţa un capăt de fir, ceva, chiar şi din pură întîmplare. De nu, tot ne-om folosi de prilej ca să dăm o raită pe la bordel şi să trecem în revistă materialul. Deşi ştiu că nu acolo o voi găsi pe femeia visurilor mele.

„Acum iar o să mă toace la cap cu grăsana, gîndi Lituma. Ce manie pe el!"

— Azi-noapte i-am arătat-o — îşi aminti locotenentul Silva, cu melancolie. Cînd am ieşit să urinez, în curtea din spate. Ea venise să-i aducă apă scroafei. S-a uitat la mine şi i-am arătat-o. Ţinînd-o cu amîndouă mîinile, uite-aşa. „Asta-i pentru tine, mămico. Zi-mi, cît ai s-o mai ţii la post?"

Rîse nervos, ca de fiecare dată cînd vorbea de *dona* Adriana.

— Şi ea ce-a făcut, dom' locotenent?— îi cîntă în strună Lituma. Ştia că nu-i putea face plăcere mai mare decît vorbindu-i de *dona* Adriana.

— A rupt-o la fugă, bineînţeles. Făcînd pe supărata — suspină locotenentul. Dar mi-a văzut-o. Sînt sigur că s-a gîndit la ea, poate a văzut-o şi-n vis. O fi comparînd-o cu a lui *don* Matîas, care precis că-i de mult bleaga, un boţ acolo de carne fleşcăită. Asta o s-o dea pe brazdă, Lituma. Pîn' la urmă tot o să-mi cadă ea în braţe. Şi-atunci să te ţii, Lituma, mă jur să te invit la o beţie de pomină, cu băuturică de-aia fainã.

— Adevăru-i că nu vă lăsaţi deloc, dar deloc, dom' locotenent. Aţi merita ca *dona* Adri- ana să vă cadă-n braţe, măcar ca premiu pentru atîta străduinţă.

Era lume puţină la bordel. Chinezul Liau le ieşi în întîmpinare, fericit.

— Cît vă sînt de recunoscător c-aţi venit, domnule locotenent! Ştiam eu că n-o să mă lăsaţi de izbelişte. Poftiţi, poftiţi. De ce credeţi că e localul aşa gol? Din cauza bolîndului ăluia, de-aia. Lumea vine aici să se distreze, nu să fie batjocorită şi stropită cu pişat. I-a mers ăluia buhul şi nimeni nu vrea să se ia la harţă cu un aviator. Dar nu se mai poate, totul are o limită, nu-i aşa?

— N-a apărut încă?—întrebă locotenentul.

— Apare cam pe la unsprezece, în general — zise chinezul Liau. Vine el, nici o grijă. Aşteptaţi-l aici.

Îi aşează la o măsuţă în colţul cel mai ferit şi le aduse două halbe de bere. Cîteva molii se dădură la ei şi încercară să înnoade o conversaţie, dar locotenentul le trimise la plimbare. Nu le putea intra în voie, s-avem pardon, că de data asta venise pentru o treabă între bărbaţi. Foca, recunoscătoare pentru că Lituma îi băgase în sperieţi proxenetul amenînţîndu-l cu carcera dacă o mai maltrata, îl pupă cu foc pe jandarm pe ureche: „Dacă mă vrei, vino oricînd", îi susură. De trei zile n-o mai bătea, le zise.

Ofiţeraşul apăru la bordel cam pe la miezul nopţii. Lituma şi şeful lui băuseră deja patru beri mari. Fără să fi fost preveniţi de chinezul Liau, Lituma, care examinase chipurile tuturor nouveniţilor, simţi că era el. Destul de tînăr, într-adevăr, subţirel, brunet, cu părul tuns foarte scurt perie. Purta cămaşa şi pantalonii kaki de uniformă, însă fără însemne sau galoane. Intră singur, fără să salute pe nimeni, indiferent la efectul produs de apariţia sa — coate date şi primite, priviri, semne din ochi, şuşoteli între molii şi între puţinii clienţi — şi se duse întins să se rezeme de bar. „Unul mic", ordonă. Lituma observă că inima îi bătea grăbit. Nu-l scăpa din ochi. Îl văzu dînd pe gît păhărelul de tărie *pisco* şi cerînd imediat altul.

— Aşa se-ntîmplă în fiecare noapte — le şopti Foca, aşezată la masa de alături cu un

marinar. După al treilea sau al patrulea păhărel înghiţit pe nerăsuflate, începe circul.

În noaptea aceea însă, circul începu între al cincilea şi al şaselea. Lituma ţinuse foarte atent socoteala ţoiurilor cu *pisco.* Îl spiona peste capetele perechilor ce dansau în sunetele revărsate de un mic radio cu baterii. Aviatorul îşi ţinea capul în mîini, privind fix păhărelul aşezat între braţele lui, parcă păzind să nu i-l fure careva. Nu se clintea din loc. Părea cufundat într-o meditaţie ce îl distanţa de molii, de codoşi şi de întreaga lume. Se însufleţea doar cînd îşi ducea ţoiul la buze, cu o mişcare automată, după care imediat se transforma iar în statuie. Dar între al cincilea şi al şaselea păhărel, Lituma fu neatent numai o clipă şi, cînd îl căută iarăşi din ochi, nu-l mai văzu lîngă tejghea. Îşi făcu ochii roată şi îl descoperi pe pista de dans. înainta, hotărît, spre una din perechi: Roşcovana şi un bărbat scund, cu cravată dar fără haină, care se mişca foarte conştiincios, ţinîndu-se atîrnat de molie şi care era în pericol de înec. Ofiţeraşul îl înşfacă de cămaşă şi îl îmbrînci cît colo, lătrîndu-i cu o voce atît de tare încît îl auzi tot bordelul:

— Dă-mi voie; e rîndul meu s-o joc pe domnişoara.

Mititelul cu cravată tresări şi privi în jur, cerînd parcă desluşiri sau indicaţii în legătură cu cele întîmplate. Lituma îl văzu pe chinezul Liau cum îi făcea semn aceluia, cu amîndouă mîinile, să stea liniştit, să nu se pună cu nebunul. Asta şi făcu pînă la urmă clientul, ridicînd din umeri. Se îndreptă spre celelalte molii şi o luă la dans pe Pistruiata, cu un aer amărît. Între timp, ofiţeraşul, bîţîind din încheieturi, sărea ca apucatul, dădea din mîini, se scălîmbăia ca toţi dracii. Dar nu arăta nici cel mai mic semn de chef în toiul maimuţărelilor. Ce naiba voia? Ţinea cu dinadinsul să atragă atenţia asupra lui? Nu, urmărea să-i scoată din sărite pe cei din jur, să-i provoace. Ţopăielile şi dezarticulările lui, figurile acelea paroxistice erau

un pretext de a împărţi în dreapta şi în stînga lovituri cu cotul, cu umărul, cu şoldul. Ţinea să-i scoată din sărite pe cei din imediata apropiere. „Ce dobitoc!" gîndi Lituma. Şi ei, cînd vor interveni? Iată că locotenentul Silva fuma, foarte calm, uitîndu-se amuzat la aviator printre rotocoalele de fum, de parcă giumbuşlucurile aceluia l-ar fi amuzat grozav. Şi ce răbdare pe oamenii din jur! Clienţii care primeau izbiturile aviatorului se fereau, zîmbeau politicos, ridicau din umeri cu mutre pe care se citea „ce să-i faci, fiecare cu ţicneala lui, doar n-o să ne supărăm din atîta lucru". Cînd muzica încetă, ofiţeraşul se întoarse la bar şi mai ceru un *pisco*.

— Ştii cine e, Lituma? — îl auzi pe şeful lui zicîndu-i.

— Nu.Îl cunoaşteţi cumva? Locotenentul Silva făcu da din cap, cu o expresie maliţioasă.

— E pretendentul fiicei lui Mindreau. Da, n-ai auzit greşit. I-am văzut mai demult ţi-nîndu-se de mînă la chermeza organizată de Ziua Aviaţiei. Ba şi cîteva duminici la rînd, la liturghie.

— De-aia i-o fi suportînd colonelul mofturile şi bîzdîcurile — murmură Lituma. Pe oricare altul l-ar fi băgat la pîrnaie, pe pîine şi apă, pe motiv că dezonorează forţele armate.

— Apropo de bîzdîcuri, nu-l pierde pe ăsta de-acum — îi zise şeful. Ca să nu-ţi pară rău după aia, Lituma.

Ofiţeraşul se cocoţase pe tejgheaua barului, cu o sticlă de *pisco* în mînă, luînd atitudinea celui ce ar ţine un discurs. Desfăcu larg braţele şi strigă: „O duşcă bună în cinstea curvei care v-a fătat!" Duse sticla la gură şi gîlgîi o înghiţitură atît de copioasă, încît Lituma simţi o arsură în stomac numai la gîndul efectului acelui foc lichid asupra maţelor. Dar şi pe ofiţeraş îl arse năprasnic, căci se strîmbă hidos şi se cocîrjă de parcă ar fi primit o directă în plex. Chinezul Liau se apropie de el, numai lapte şi miere, încercînd să-l convingă cu

binişorul să se dea jos de pe tejghea şi să nu mai facă tărăboi. Dar aviatorul îl trimise în p... mă-sii şi îi zise că, dacă nu-şi ţine gura, îi face praf toate sticlele din local. Chinezul Liau se îndepărtă atunci, adoptînd o expresie plină de filozofie. Veni şi se lăsă pe vine lîngă Lituma şi locotenentul Silva.

— N-aveţi de gînd să interveniţi?

— Lasă-l să se îmbete şi mai rău — hotărî locotenentul.

Aviatorul îi provoca acum pe proxeneţi şi pe clienţi — care evitau să-l privească şi continuau să danseze, să discute şi să fumeze ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat — să se dezbrace la pielea goală, dacă erau bărbaţi. De ce umblau cu pantaloni? — gesticula. Le era ruşine să-şi arate scula? Sau n-aveau ce arăta? Sau era aşa de mititică încît se ruşinau de ea? Lui, dimpotrivă, nu-i era ruşine nicidecum, avea ce arăta.

— Na-vă, bă, căscaţi ochii! — răgi. Şi cît ai clipi se descătărămă, şi Lituma văzu cum pantalonii kaki îi lunecau iute jos, dezvelindu-i picioarele slăbănoage şi păroase. Îl văzu zbătîndu-se să-şi elibereze picioarele încurcate în pantaloni, dar fie că era prea beat, fie că făcea toate mişcările acelea prea cu turbare, fapt e că se încurcă mai rău, se împiedică şi căzu grămadă de pe tejgheaua barului pe pista de dans. Sticla din mînă i se făcu ţăndări, trupul i se zdrumcă de sol ca un sac cu cartofi. Urmă o salvă de rîsete. Locotenentul Silva se ridică rapid:

— Acum e momentul, Lituma. Jandarmul veni după el. Traversară pista de dans. Ofiţeraşul zăcea pe spate, cu ochii închişi, cu picioarele goale, cu pantalonii înfăşuraţi pe glezne, în mijlocul unui cerc de cioburi mai mari sau mai mici. Răsufla greu, ameţit. „S-a prăvălit cum e mai rău", gîndi Lituma. Îl apucară de braţe şi îl săltară. Începu să băstăcăne din mîini şi să zică porcării împleticite. Îi curgeau balele din gură, într-atît era

de beat. Îi ridicară pantalonii, îl încătărămară la loc şi, ţinîndu-l de subsuori, unul de-o parte şi altul de alta, îl tîrîră spre ieşire. Moliile, clienţii şi codoşii aplaudară, fericiţi că scăpau de nebun.

— Acu' ce facem cu el, dom' locotenent? — întrebă Lituma, cînd ajunseră afară. Bătea vîntul, tinicheaua de pe bordel vuia, stelele pe cer parcă se înmulţiseră. Luminiţele Talarei păreau şi ele tot stele ce ar fi coborît la nivelul mării, profitînd de întuneric.

— Să-l cărăm pînă pe plaja de colo — zise şeful său.

— Daţi-mi drumul, pui de căţea — articula ofiţeraşul. Dar rămase liniştit, neîncercînd cîtuşi de puţin să le scape din braţe.

— Acuşica îţi dăm drumul, drăguţule — îi zise locotenentul, afectuos. Dar stai cuminte, nu te agita.

Îl tîrîră vreo cincizeci de metri, pe o pîrtie bătătorită prin nisipiş şi smocuri de iarbă uscată, pînă la o plajă cu pietriş şi nisip fin. Îl lăsară răscrăcărat pe jos şi i se aşezară de o parte şi de alta. Şandramalele din apropiere zăceau cufundate în întuneric. Vîntul purta hăt-departe pe întinsul mării muzica şi zgomotele amestecate ale bordelului. Aromea a sare şi peşte, iar clipocitul stins al apei la maluri adormea simţurile ca un somnifer. Lituma simţi pornirea de a se culca făcut covrig pe nisip, de a-şi tufli chipiul pe mutră şi de a uita de toate şi de toţi. Dar venise să muncească, *so carajo!* Era încordat şi niţel speriat la gîndul că trupul acela pe jumătate prăvălit la picioarele lor le va face o destăinuire zguduitoare.

— Te simţi mai bine, măi frate-miu? — zise locotenentul Silva. Îl săltă grijuliu pe aviator pînă îl făcu să şadă proptindu-l de propriul trup, petrecîndu-i braţul pe după umeri, de parcă individul i-ar fi fost frate de cruce. Tot beat eşti sau a început să-ţi treacă?

— Cine aia mă-tii eşti tu şi cine aia mă-tii e lîngă tine? — bălmăji împiedicat aviatorul, lăsîndu-şi greu capul pe umărul locotenentului Silva.

Agresivitatea vocii nu se potrivea cîtuşi de puţin cu docilitatea trupului, bleg şi împleticit, zăcînd rezemat de şeful lui Lituma ca de un spătar.

— Eu îţi sînt prieten fain, măi frăţioare — zise locotenentul Silva. Mulţumeşte-mi că te-am scos din bordel. Dacă ai fi continuat să-ţi vînturi coaiele pe-acolo, ăia ţi le-ar fi tăiat. Şi ce te-ai fi făcut tu pe tot restul zilelor tale fără fudulii, zău, ia gîndeşte-te.

Tăcu brusc, pentru că pe aviator îl încercau tot mai crîncene icneli de vomă. Nu borî; însă, din prudenţă, locotenentul îi împinse capul mai încolo şi i-l ţinu aplecat peste nisip.

— Las' că ştiu eu cine-mi eşti: vreun poponar din ăia scîrboşi — se bîlbîi, tot oţărît, cînd îl lăsară icnelile. M-ai adus aici ca să-ţi fac hatîrul să ţi-o bag undeva?

— Nu, frate — rîse locotenentul Silva. Ce-i drept, te-am adus aici ca să-mi faci un hatîr. Dar nu ăsta.

„Are el felul lui de a-i trage de limbă pe năzgîmbii ăştia", gîndi Lituma, plin de admiraţie.

— Şi ce hatîr vrei să-ţi fac, băga-te-aş în mă-ta? — sughiţă aviatorul şi lăsă să-i curgă balele, proptindu-se cu nădejde în umărul locotenentului Silva, cu totală încredere, ca un pisoi orb ce-şi caută căldura în blana pisicii.

— Să-mi spui ce s-a întîmplat cu Palomino Molero, mă frate-miu — susură ofiţerul.

Lituma tresări.

Aviatorul însă nu reacţionase. Nu mişca, nu vorbea, ba chiar părea, gîndi Lituma, să fi rămas cu respiraţia tăiată. Stătu aşa preţ de cîteva minute, înlemnit. Jandarmul trase cu coada ochiului la şef. O să-l mai întrebe înc-o dată? Înţelesese năzgîmbul întrebarea sau făcea pe niznaiul?

— Să-ţi spuie mă-ta ce s-a întîmplat cu Palomino Molero — scînci, în sfîrşit, dar aşa de încet încît Lituma trebui să-şi întindă gîtul. Se sprijinea în continuare, la fel de neajutorat, de locotenentul Silva, şi părea să dîrdîie din toate încheieturile.

— Biata măicuţa mea, Dumnezeu s-o odihnească, nu ştie nici cine-i Palomino Molero — răspunse blînd şeful lui, pe acelaşi ton binevoitor. Tu însă ştii. Hai frăţioare, dă-i drumul, zi-mi ce s-a întîmplat.

— Eu nu ştiu nimic de Palomino Molero! — răcni deodată aviatorul, încît Lituma, luat prin surprindere, sări de pe nisip ca ars. — Nu ştiu nimic! Nimic, nimic!

I se frîngea glasul şi tremura din cap pînă în picioare.

— Ba ştii, cum să nu ştii, frăţioare — îl consolă locotenentul Silva, plin de afecţiune. De-aia vii şi te îmbeţi la bordel noapte de noapte. De-aia te-ai sonat de nu se mai poate înţelege omul cu tine. De-aia îi provoci pe cuţitari şi pe codoşi, de parcă ţi s-ar fi urît cu viaţa.

— Nu ştiu nimic! — urlă din nou ofiţeraşul. Nimic, dar absolut nimic!

— Spune-mi mie confidenţial ce-a fost cu sfrijitul şi-o să te simţi mai bine — continuă insinuant locotenentul, parcă torcîndu-i la ureche. Zău aşa, mă jur pe ce vrei, măi fîrtate, că doar nu degeaba sînt şi eu puţin psiholog. Uite, mi te mărturiseşti mie ca la spovedanie. Ş-apoi, pe cuvînt c-o să-ţi fie mult mai bine.

Pe Lituma îl trecură toate năduşelile. Îşi simţea cămaşa lipită de spate. Şi nu era cald deloc, dimpotrivă, mai degrabă răcoare. Briza stîrnea văluraşe ce se zdrobeau la cîţiva metri de ţărm, cu un plescăit sîcîitor. „Ce naiba te sperie, Lituma?", gîndi. „Calmează-te, omule, calmează-te". I se năzărea mereu pe dinaintea ochilor imaginea

sfrijitului, acolo departe printre pietroaie, şi gîndea: „Acum voi afla cine l-a ucis."

— Ia-ţi inima în dinţi şi spune-mi totul — îl încuraja locotenentul Silva. Te vei simţi mai bine după-aceea. Şi nu mai plînge.

Asta pentru că ofiţerul începuse să plîngă cu sughiţuri, ca un copil mic, strivindu-şi faţa de umărul locotenentului Silva.

— Nu plîng de ce crezi tu — îngăimă, sufocîndu-se, muncit de alte noi icneli. Mă-mbăt pentru că porcul de cîine mi-a înfipt pumnalu-n spate. Nu-mi dă voie să-mi văd tipa! Mi-a interzis s-o mai văd. Nici ea nu vrea să mă vadă, *carajo.* Tu crezi că-i drept să-i faci cuiva una ca asta?

— Sigur că nu-i, măi frăţîne — îl bătu părinteşte pe spate locotenentul Silva. Porcul de cîine care ţi-a interzis să-ţi mai vezi tipa e Mindreau?

Abia acum ofiţeraşul îşi săltă capul de pe umărul şefului lui Lituma. În strălucirea lăptoasă a lunii, jandarmul îi văzu faţa năclăită de muci şi bale. Avea pupilele dilatate şi scăpărătoare, bete de frămîntări şi de gînduri negre. Mişca din buze fără a scoate însă nici un cuvînt.

— Şi de ce ţi-a interzis colonelul să te mai vezi cu fiică-sa, măi frate? — îl întrebă locotenentul Silva, la fel de firesc ca şi cînd l-ar fi întrebat dacă plouă. Ce i-ai făcut fetei? Ai lăsat-o grea?

— Şşşt, şşşt, *carajo* — lăsă să-i scape, salivînd, aviatorul. *Carajo, carajo,* nu-i zice pe nume! Vrei să mă nenoroceşti?

— Sigur că nu, frăţioare — îl domoli locotenentul. Tot ce vreau eu e să te ajut. Nu-mi place să te văd aşa, nefericit, îmbătîndu-te, făcînd scandal. Îţi periclitezi cariera, nu-ţi dai seama? O.K., n-o să-i zicem pe nume, fii pe pace. Îţi dau cuvîntul meu de onoare.

— Trebuia să ne căsătorim de cum primeam avansarea de anul viitor — gemu ofiţeraşul,

lăsîndu-se iar să cadă pe umărul locotenentului Silva. Porcul de cîine m-a făcut să cred că era de acord şi că ne va logodi chiar de Sărbătoarea Naţională. M-a dus cu preşul, înţelegi? Cum poate să fie cineva atît de trădător, de lichea, de canalie în viaţă, *carajo?*

Se deplasase întrucîtva, şi acum se uita ţintă la Lituma.

— Nu, nu se poate, domnule locotenent — mormăi jandarmul, zăpăcit.

— Da' cine-i individul ăsta? — bolborosi aviatorul, lăsîndu-se iar cu toată greutatea pe locotenentul Silva. Ce caută aici? De unde a apărut şi împuţitul ăsta?

— Fii cuminte, nu-i nimeni, e ajutorul meu, un tip de ispravă — îl linişti locotenentul Silva. Te poţi bizui pe el ca pe mine însumi. Nu face caz de el. Şi nu mai face atîta caz nici de colonelul Mindreau.

— Sşşt, şşşt, şşt, *carajo,* nu-i pomeni numele.

— Ai dreptate, am uitat — îl bătu uşurel pe spate locotenentul Silva. Vezi tu, în general taţilor nu le place să li se mărite fetele. Nu vor să le piardă. Eu zic să ai răbdare, să laşi timpul să treacă; pîn' la urmă taică-su se va da pe brazdă şi-ţi va da fata de soţie. Pot să-ţi dau un sfat? Las-o grea, mă, umple-o. Cînd o s-o vadă aşa, bătrînul n-o să mai aibă de ales şi o să vă cunune el cu mîna lui. Ei, şi-acum povesteşte-mi cum a fost cu Palomino Molero.

„Omul ăsta e un geniu", gîndi Lituma.

— Ba n-o să se dea pe brazdă niciodată, fiindcă nu-i om ca toţi oamenii. N-are pic de suflet, înţelegi? — scînci aviatorul.

Icni din nou a vomă printre sughiţuri de beţiv, şi pe Lituma îl trecu gîndul că nenorocita aia de cămaşă a şefului său devenise o scîrboşenie de cîrpă.

— E un monstru care s-a jucat cu mine cum a vrut, înţelegi? Acu' pricepi de ce nu mai am chef

de viaţă? Acu' pricepi că nu-mi mai rămîne altceva de făcut decît să-mi beau minţile în fiecare seară?

— Pricep, cum de nu, măi frate — zise locotenentul Silva. Eşti îndrăgostit şi suferi că nu te lasă să-ţi vezi aleasa inimii. Dar şi tu, să-ţi vină să te îndrăgosteşti tocmai de fata lui Mindreau!, pardon, voiam să spun a despotului ăluia. Hai s-o lăsăm încurcată, şi mai bine zi-mi cum s-au petrecut lucrurile cu Palomino Molero.

— Te crezi şmecher al naibii, nu? — se bîlbîi ofiţeraşul, ridicînd capul.

Părea deodată să-şi fi revenit din beţie. Lituma se grăbi să-l oprească, i se năzărise o clipă că voia să dea în şeful lui. Dar nu, nici pomeneală, era mult prea beat, nu se putea ţine drept şi se prăbuşi iarăşi peste locotenentul Silva.

— Haide, haide, frăţioare — îl consolă acesta. O să-ţi facă bine, o să te facă să-ţi uiţi of- ul. Măcar aşa n-o să te mai gîndeşti tot timpul la aleasa inimii tale. L-au omorît fiindcă se încurcase cu nevasta vreunui ofiţer? Zi-mi, de aia?

— Uite ce-i, eu n-o să-ţi spun ţie nici un *carajo* din treaba cu Palomino Molero — răcni ofiţeraşul, îngrozit. Poţi să mă omori şi tot nu-ţi zic.

— Vezi, eşti un nerecunoscător — îl mustră locotenentul cu blîndeţe. Eu te-am scos afară din bordel, unde ăia ţi-ar fi tăiat fuduliile. Eu te-am adus aici la aer curat, să te faci bine şi să te întorci la Bază ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat, cu fruntea sus şi neriscînd nici o pedeapsă. Tot eu îţi slujesc acum de batistă, de pernă şi de frate de cruce. Uite-te-ncoa, dacă nu mă crezi, în ce hal m-ai mînjit de bale. Este? Iar tu nici atît nu vrei, să-mi zici şi mie de ce i-au făcut felul lui Palomino Molero. Te temi de ceva?

„N-o să-l facă să ciripească", se descurajă Lituma. Îşi pierduseră timpul de pomană, iar el — culmea prostiei — îşi făcuse iluzii absurde. Beţivanul acela n-o să-i scoată la nici un liman.

— Nici ea nu-i mai brează, ba eu zic că-i încă mai rea decît tat'su — se plînse, printre dinţi. Înecîndu-se după o nouă icneală, continuă:

— Deşi eu, iertîndu-i toate cîte mi-a făcut, o iubesc. Cine să mai înţeleagă! Da, *carajo.* Aici o port, în inimă. Cu toate că e o căţea.

— Păi de ce zici despre ea că nu-i cu nimic mai de soi decît taică-su, măi frăţioare? — întrebă locotenentul Silva. Ea trebuie să asculte de el, nu? Sau nu te mai iubeşte? Te-a trimis la plimbare? Ţi-a dat papucii?

— Ea nu ştie ce vrea, ea e vocea stăpînului, „his master's voice", căţeaua de pe discurile RCA Victor, asta-i ea. Face şi zice numai ce-i dictează monstrul. Cel ce m-a trimis la plimbare a fost el, prin gura ei.

Lituma încerca să şi-o amintească pe fată, aşa cum o văzuse, în scurta-i apariţie în biroul tatălui ei. Îi răsuna încă în urechi dialogul dintre cei doi, dar nu-şi putea aminti dacă era ori nu era drăguţă. Întrezărea o siluetă destul de scundă, bănuia că avea mult caracter după felu-i de a vorbi şi intuia cu precizie că era extrem de încrezută. Mutriţa aia a ei părea să declare răspicat că priveşte întreaga lume de pe un tron, nu? Mai mult ca sigur că dăduse de pămînt cu bietul ofiţeraş, că scosese untul din el, şi-acu poftim în ce hal îl adusese!

— Povesteşte-mi cum a fost chestia cu Palomino Molero, măi frate, măi — repetă neabătut locotenentul Silva. Zi-mi numai ce vrei, nu-ţi cer mai mult. Măcar zi-mi dacă l-au omorît pentru că se încurcase, la Piura, cu nevasta vreunui ofiţer. Ei hai, asta măcar poţi să-mi zici.

— Oi fi eu beat, dar dobitoc nu-s, să-ţi fie clar, cu mine n-o să-ţi joci tu caii cum pofteşti — se burzului aviatorul.

Făcu o pauză şi adăugă, plin de năduf:

— Dar dacă ţii neapărat să ştii, află că tot ce-a păţit ăla şi-a căutat-o cu luminarea.

— Cine? Palomino Molero, adică? — susură locotenentul.

— Adică exact porcul de cîine de Palomino Molero, na.

— Bine, porcul de cîine de Palomino Molero, de acord — toarse ca un motan locotenentul Silva, bătîndu-l uşurel pe braţ. De ce zici că şi-a căutat-o cu luminarea?

— Fiindcă a tins prea sus — îşi drese glasul ofiţeraşul, cu furie. Acolo unde nu era de nasul lui. S-a băgat unde nu-i fierbea oala. Şi asta se plăteşte scump. Iar el a plătit-o scump, oho, că scump a mai plătit-o: aşa i-a trebuit.

Lituma simţi că i se face pielea de găină. Ăsta ştia. Ăsta ştia precis cine şi de ce l-a ucis pe sfrijit.

— Aşa-i, frăţioare, aşa-i, cine năzuieşte prea sus, cine îşi bagă nasul unde nu-i fierbe oala plăteşte întotdeauna, mai devreme sau mai tîrziu — rosti ca un ecou locotenentul Silva, mai prietenos ca oricînd. Dar în ce oală şi-a băgat nasul Palomino?

— În a mă-tii care te-a fătat! — se stropşi ofiţeraşul, desprinzîndu-se de rezemătoarea lui naturală. Încerca din răsputeri să se scoale în picioare. Lituma îl văzu sforţîndu-se, ri-dicîndu-se doar pe jumătate, căzînd mototol şi rămînînd tehui în patru labe.

— Nu, nu acolo, frăţîne, şi tu o ştii prea bine — continuă locotenentul Silva, neobosit şi cordial. Ci undeva pe la Piura, într-o căsuţă de-a Bazei aeriene, las' că ştiu eu. Una din cele din preajma aerodromului. Este c-am dreptate?

Ofiţeraşul ridică privirea şi capul, stînd tot în patru labe, şi lui Lituma îi lăsă impresia că o să înceapă să latre. Se uita tîmp la ei cu nişte ochi sticloşi, de fiară încolţită, şi părea să depună imense sforţări să-şi depăşească starea de beţie. Clipea încontinuu.

— Da' cin' ţi-a spus ţie una ca asta, băga-te-aş pe unde-ai ieşit?

— Păi vezi c-aici e clenciul, măi frăţioare, vorba lui Cantinflás — rîse bonom locotenentul Silva. Nu numai tu ştii anumite chestii. Mai ştiu şi eu cîte ceva. Eu îţi spun tot ce ştiu, tu îmi spui tot ce ştii, şi-i dăm de capăt împreună mai dihai ca Mandrake Magicianul.

— Zi-mi tu întîi ce ştii despre Baza din Piura — articula anevoie aviatorul. Stătea tot în patru labe, şi Lituma socoti că acum chiar că i-a trecut beţia.

Aşa s-ar fi zis, cel puţin după felul cum vorbea şi după faptul că părea să-şi fi învins întrucîtva teama.

— Cu multă plăcere, măi frate-miu — zise degajat locotenentul Silva. Dar vino-ncoace, stai jos, fumează chiştocul ăsta. E pe cale să-ţi treacă fumurile beţiei, nu? Eh, cu-atît mai bine.

Aprinse două ţigări şi îi întinse pachetul lui Lituma. Jandarmul scoase şi el una şi şi-o aprinse.

— Uite, eu ştiu că Palomino avea o legătură amoroasă acolo, la Baza din Piura. Îi cînta serenade cu chitara, îi sucea capul cu vocea aceea faimoasă a lui de care toţi îşi amintesc. Dar asta noaptea, pe furiş. Neapărat c-o vrăjea cu bolerouri, pare-se că erau specialitatea lui. Vezi, ţi-am spus tot ce ştiu. E ceva, trebuie să recunoşti. Acum e rîndul tău. Cui îi cînta serenade Palomino Molero?

— Nu ştiu nimic, absolut nimic— behăi aviatorul.

Era din nou foarte înspăimîntat. Dinţii nu încetau să-i clănţăne în gură.

— Ba da, ştii — îl încuraja şeful lui Lituma. Ştii că soţul cuconiţei căreia îi cînta serenade a mirosit ceva sau i-a surprins, şi mai ştii că Molero a trebuit ş-o şteargă repejor din Piura. De-aceea a venit aici, de-aceea s-a înrolat la Talara. Numai că soţul cel gelos a dat de el, a venit special să-l caute şi i-a făcut felul. Motivul e cel pe care chiar tu l-ai spus, fîrtate: a ţintit prea sus, şi-a vîrît nasul unde

nu-i fierbea oala. Hai, dă-i drumul, nu mai face pe misteriosul. Cine l-a curăţat?

Aviatorul icni iarăşi a vomă. De data asta însă, vomită din plin, încovoiat, scoţînd sunete spectaculoase. Cînd termină, se şterse cu mîna la gură şi începu să scîncească a plîns. Sfîrşi prin a plînge copios, nemîngîiat, ca un copil de ţîţă. Lituma simţea aşa ca un amestec de greaţă şi milă. Nenorocitul suferea cu adevărat, de bună seamă.

— Ai să zici: de ce ţii tu neapărat să-ţi povestesc cum a fost — reflectă locotenentul, scoţînd rotocoale de fum. Din curiozitate, frate dragă, doar din curiozitate. Dacă ăl de l-a curăţat e cineva de la Baza din Piura, eu ce-i pot face? Nimic. Voi aveţi privilegiile voastre, vă judecaţi între voi după legi proprii. Eu nu mă pot amesteca. Deci din pură curiozitate, e clar? Dar să-ţi mai spun ceva. Dacă eu aş fi însurat cu dolofana mea şi ar veni cineva să-i cînte serenade de inimă albastră sau bolerouri romantice, i-aş face şi eu felul, nu l-aş cruţa. Aşa că, cine l-a lăsat rece pe Palomino, măi frăţîne?

Pînă şi-n asemenea momente tot trebuia să-şi aducă aminte de *dona* Adriana pişicherul de locotenent! Măi să fie, asta era boală curată şi mai multe nu. Ofiţeraşul se clinti într-o parte, ferind nisipul spurcat de borîtură, şi rămase aşezat, acolo, la cîţiva centimetri de Lituma şi de şeful lui. Se sprijini cu coatele pe genunchi şi îşi ascunse capul în mîini. Pesemne se resimţea de ultimele efecte ale beţiei. Lituma retrăi senzaţia aceea de gol cu furnicături, de rău imposibil de precizat, generalizat, bine cunoscut lui din vremurile-i glorioase de „Neînvins".

— Da' de unde ştii că se ţinea de serenade la Baza din Piura? — întrebă aviatorul pe neaşteptate. Uneori părea temător, alteori mînios, iar acum părea şi una şi alta. Cine *carajo* ţi-a povestit asta?

În momentul acela, Lituma sesiză că se apropiau nişte umbre. După cîteva clipe, umbrele îi înconjurară, plasîndu-se ca un evantai deschis. Erau şase. Aveau puşti şi bastoane de cauciuc şi, la lumina lunii, Lituma le recunoscu brasardele. Poliţia Aeronautică, în timpul nopţii răscoleau cîrciumile, locurile de petrecere, bordelul, în căutarea oamenilor de la Bază care şi-ar fi făcut de cap.

— Sînt locotenentul Silva, de la Jandarmerie. Ce este?

— Am venit să-l luăm pe locotenentul Dufo — răspunse unul din ei. Nu i se vedeau însemnele, dar probabil era un subofiţer.

— Spală-te pe gură înainte de a-mi rosti numele! — zbieră aviatorul. Reuşi să se ridice şi să se ţină pe picioare, deşi se bălăbănea atît de rău încît părea gata să-şi piardă oricînd echilibrul şi să cadă în nas. Pe mine n-o să mă ducă nimeni nicăieri, *carajo.*

— Este ordinul domnului colonel, domnule locotenent — replică şeful patrulei. Vă cerem scuze, dar trebuie să vă conducem.

Aviatorul bîigui ceva şi, parcă filmat cu încetinitorul, alunecă din nou cît era de lung pe nisip. Cel ce comanda patrula dădu un ordin şi siluetele se apropiară. îl luară pe locotenentul Dufo de braţe şi de picioare şi îl duseră pe sus. El se lăsă dus, bombănind ceva de neînţeles.

Lituma şi locotenentul Silva îi văzură dispărînd în beznă. La puţin timp după aceea, în depărtare, demară un jeep. Patrula, fără îndoială, îşi lăsase maşina lîngă bordel. Îşi fumară ţigările pînă la capăt, cufundaţi în gînduri. Locotenentul fu primul care se sculă în picioare, pregătindu-se de înapoiere. Trecînd pe lîngă bordel, auziră muzică, voci şi rîsete. Părea înţesat de lume.

— Sînteţi neîntrecut în arta de a-i face pe oameni să ciripească — zise Lituma. Ce

formidabil l-aţi adus unde aţi vrut, încet-încet făcîndu-l să lepede cîte ceva.

— N-am scos de la el tot ce ştia — afirmă locotenentul. Dacă am fi avut încă puţin timp la dispoziţie, poate aş fi stors întreg adevărul. Scuipă şi respiră adînc, cu poftă, parcă umplîndu-şi plămînii cu aerul marin. Ascultă aici, Lituma. Ceva tot am mirosit eu: ştii ce?

— Ce, dom' locotenent?

— Că la Baza aeriană toată lumea ştie ce s-a întîmplat. Toţi, de la portar pînă la Min-dreau.

— Nu m-ar mira — încuviinţă Lituma. Cel puţin asta a fost impresia ce mi-a lăsat-o locotenentul Dufo. Că ştia cum nu se poate mai bine cine l-a ucis pe nenorocitul de sfrijit.

Mai merseră cîtva timp, tăcuţi, printr-o Talara adormită. Majoritatea căsuţelor de lemn zăceau cufundate în beznă; doar ici şi colo, la mari răstimpuri, vedeai clipind o luminiţă. Sus, departe, îndărătul reţelelor de sîrmă, în zona rezervată, noaptea era la fel de compactă.

Deodată, locotenentul vorbi cu o voce complet diferită:

— Fă-mi un pustiu de bine, Lituma. Mergi de dă o raită pe la plaja pescarilor. Vezi dacă „Leul din Talara" a plecat în larg. Dacă da, te duci frumuşel la culcare. Dacă însă vezi barca pe plajă, vii urgent şi-mi dai de ştire la bodegă.

— Cum, dom' locotenent! — făcu ochii mari Lituma. Vreţi să ziceţi că...

— Vreau să zic ca o să încerc — recunoscu locotenentul, cu un chicotit nervos. Nu ştiu de s-o întîmpla minunea în noaptea asta. Poate că nu. Dar încercarea moarte n-are. E cu mult mai greu decît aş fi crezut. Dar într-o zi tot o să se întîmple. Fiindcă, ştii ceva?, creştinul ăsta al lui Dumnezeu, de lîngă tine, n-o să pună mîinile pe piept pînă n-o să-şi facă pofta cu dolofana şi pînă n-o afla cine l-a ucis pe Palomino Molero. Astea mi-s scopurile în viaţă, Lituma. Jinduiesc după ele mai mult decît

după avansare, deşi n-o să mă crezi. Hai pleacă, du-te odată.

„Cum naiba poate să-i ardă de aşa ceva acum?" reflectă Lituma. Se gîndi la *dona* Adriana, culcuşită în pătucul ei, visînd neştiutoare, neaşteptîndu-se la o asemenea vizită de noapte. Ah, *carajo,* ce dezmăţat se dovedise a fi locotenentul ăsta Silva! Dintre cocioabele cufundate în beznă ieşi un cîine să-l latre. Îl puse pe fugă cu un şut. Întotdeauna mirosea a peşte la Talara, dar în unele nopţi, ca aceasta, duhoarea devenea insuportabilă. Lituma simţi că i se învîrtea capul. Merse cîtva timp astupîndu-şi nările cu batista. Multe bărci plecaseră în larg, la pescuit. Nu rămăseseră decît vreo cinci-şase pe plaja îngustă, şi nici una din ele nu era „Leul din Talara". Le examina una după alta, ca să fie sigur. Cînd era cît pe ce să plece, observă o siluetă obscură, pe jumătate sprijinită de una din bărcile de pe nisip.

— Bună seara — abia murmură.

— Bună — zise femeia, parcă supărată că nu era lăsată în pace.

— Ei asta-i, dar ce căutaţi dumneavoastră aici la o asemenea oră, *dona* Adriana?

Stăpîna bodegii purta un şal mare negru pe umeri şi era desculţă, ca de obicei.

— I-am adus gustarea lui Matias. Şi, după ce-a plecat în larg, am mai rămas niţel să iau aer. Nu prea mi-e somn. Dar tu, Lituma? Ia zi, ce-ai pierdut pe-aici? Vreo întîlnire amoroasă?

Jandarmul începu să rîdă. Se lăsă pe vine, în faţa *donei* Adriana, şi, pe cînd rîdea, în lumina părelnică — un nor acoperea luna —, cîntări din ochi formele acelea pline, generoase, atît de rîvnite de locotenentul Silva.

— Ce ai de rîzi aşa — îl întrebă *dona* Adriana. Ai căpiat sau te-ai pilit? Ah, ştiu, ai dat pe la chinezul Liau.

— Nu-i asta, *dona* Adriana — continuă să rîdă Lituma. Dacă vă spun, o să muriţi şi dumneavoastră de rîs, zău.

— Atunci spune. Şi nu te mai strica aşa de rîs, de unul singur, de parc-ai fi un zărghit.

Proprietăreasa pensiunii era îndeobşte bine dispusă şi prietenoasă, dar lui Lituma i se păru, în noaptea aceea, destul de tristă. Stătea cu braţele încrucişate peste piept şi cu laba piciorului zgrepţăna nisipul.

— Sînteţi necăjită de ceva, *dona* Adriana? — o întrebă, de-acum serios.

— Necăjită, nu. îngrijorată, Lituma. Matias nu vrea să se ducă la spital, la Asistenţa socială. E foarte căpos şi nu-l pot convinge. Făcu o pauză şi suspină. Povesti că, de mai bine de o lună, soţului ei nu-i trecea o răguşeală urîtă şi că, atunci cînd avea accese puternice de tuse, scuipa sînge. Ea îi cumpărase niscai medicamente de la farmacie, ce se pricepuse, şi i le dăduse cu de-a sila, dar n-avuseseră nici un efect. Poate avea ceva grav, ce nu se vindeca doar cu cîteva pilule de la farmacie. Poate trebuia să facă radiografii sau o operaţie. Căposul nu voia s-audă de Asistenţa socială şi zicea c-o să-i treacă de la sine, că numai un fătălău s-ar duce la doctor pentru o răpădită de tuse. Dar ea nu se lăsa înşelată, nu era ea femeia s-o duci de nas: se simţea mai rău decît spunea, din moment ce devenise un chin pentru el ieşitul, noaptea, la pescuit. O oprise cu străşnicie să le spună băieţilor că scuipa sînge. Dar ea considera necesar să le spună, musai chiar duminica asta, cînd or veni s-o viziteze. Să vedem dacă vor ei să-l ducă la doctor.

— Îl iubiţi mult pe *don* Matîas, nu, *dona* Adriana?

— Eh, de aproape douăzeci şi cinci de ani sînt cu el — zîmbi stăpîna pensiunii. Nu-ţi vine a crede cum zboară timpul, Lituma. Matias m-a luat tinerică de tot, abia de-mplinisem cincisprezece ani. Mi-era frică de el, din cauza diferenţei de

vîrstă. Dar atît s-a ţinut de capul meu, încît a rămas pe-a lui. Părinţii mei nu voiau să mă mărit cu el. Ziceau că-i prea bătrîn pentru mine, că n-o să ţină căsătoria noastră. S-au înşelat, după cum vezi. A ţinut şi, dacă stau să socotesc, n-am dus-o chiar rău împreună. De ce mă întrebi dacă-l iubesc?

— Fiindcă acum mi-e al naibii de ruşine să vă spun ce căutam eu pe-aici, *dona* Adriana.

Piciorul ce scormonea alene prin nisip rămase nemişcat, la cîţiva milimetri de locul unde stătea pe vine jandarmul.

— Lasă-te de taine, Lituma. Îmi spui ghicitori, sau ce?

— Locotenentul m-a trimis să văd dacă *don* Matîas a plecat ori ba la pescuit — şopti, cît putu de încet şi pe un ton maliţios. Rămase în aşteptare şi, fiindcă ea nu-l întreba nimic, adăugă: Plănuia să vă facă o vizită, *dona* Adriana, şi nu ţinea să fie surprins de soţul dumneavoastră. Chiar în momentele acestea, probabil, vă bate la uşă.

Urmă o tăcere scurtă. Lituma auzea clipocitul micilor valuri ce veneau să lingă ţărmul, aproape de el. După alte cîteva clipe, o auzi pe *dona* Adriana rîzînd încetişor, amuzată, parcă nevrînd ca el s-o audă. Rîse şi el, ceva mai tare, din nou. Sfîrşiră prin a rîde împreună, tot mai cu poftă, molipsindu-se unul de la altul.

— Cîtă cruzime să ne batem joc aşa de pasiunea locotenentului, *dona* Adriana!

— Pesemne că şi-acum mai ciocăneşte la uşă şi la geam, implorîndu-mă să-l las să intre — rosti printre hohote de rîs stăpîna pensiunii. Promiţîndu-mi orice, numai să-i deschid. Hahaha! Vorbind cu pereţii! Hahaha! Mai rîseră cîtva timp. Cînd se potoliră, Lituma văzu că piciorul stăpînei bodegii reîncepea să scormone prin nisip, metodic şi încăpăţînat.În depărtare, şuieră sirena rafinăriei. Intra noul schimb, fiindcă acolo se lucra ziua şi noaptea. Auzi, de asemenea, uruit de camioane pe şosea.

— Adevăru-i că l-aţi vrăjit pe locotenent, *dona* Adriana. Dacă l-aţi auzi ce zice! Ăsta e singuru-i subiect. Şi nu se uită la nici o altă femeie. Pentru el, dumneavoastră sînteţi regina Talarei.

O auzi pe *dona* Adriana rîzînd iar, măgulită.

— Ăsta e mînă-lungă, tot încearcă să mă pipăie, într-o zi o s-o încaseze dacă îşi mai permite multe cu mine — zise, fără pic de supărare. L-am vrăjit, spui? Nici pomeneală, nu-i decît o toană de-a lui, Lituma. Şi-a băgat el în cap să mă cucerească zor-nevoie şi, fiindcă nu-l iau în seamă, s-a înrăit. Gîndeşti că pot eu crede că un flăcău ca el se-ndrăgosteşte de-o femeie ce i-ar putea fi mamă? Doar nu-s toantă, Lituma. Vrea să-şi facă pofta, asta-i. Dacă l-aş lăsa o singură dată, gata, i-ar pieri pe dată tot amorul.

— Şi n-o să-i faceţi pe plac măcar o dată, *dona* Adriana?

— Nu, n-o să-l las nici a zecea parte dintr-o singură dată, aşa s-o ştii — răbufni, fals supărată, stăpîna bodegii. Dar Lituma simţi că mima supărarea. Eu nu-s una din alea. Eu îs mamă de familie, Lituma. De mine nu se atinge altcineva decît bărbatul meu.

— *Ay, ay,* atunci locotenentului nu-i rămîne decît să moară, *dona* Adriana. O să se topească pe picioare, pentru că, mă jur, n-am mai văzut pe cineva atît de muşcat de strechea asta. Vă adoră, credeţi-mă, vă pomeneşte numele şi-n vis, închipuiţi-vă.

— Şi ce zice cînd pomeneşte de mine în vis?

— Nu pot să vă spun, că-s măscări, *dona* Adriana.

Ea pufni iar în rîs. Cînd se satură de amuzament, se sculă de pe marginea bărcii şi, mereu cu mîinile încrucişate peste piept, o porni către casă. O luă de-a dreptul spre bodegă, urmată îndeaproape de Lituma.

— Îmi pare bine că te-am întîlnit — zise. M-ai făcut să rîd, ne-am luat cu una, cu alta şi am

uitat de grijile ce mă frămîntau.

— Şi mie îmi pare bine, *dona* Adriana — zise jandarmul. Tot vorbind şi vorbind, am uitat de nenorocitul acela de ţîcă omorît. Nu-mi iese din cap, de cînd l-am văzut spînzurat de-un roşcov. Am început să am coşmaruri de-atunci. Sper ca măcar noaptea asta să nu-l visez.

Se despărţi de *dona* Adriana în pragul barăcii şi o luă domol spre Post. El şi locotenentul acolo dormeau, ofiţerul într-o odaie spaţioasă de lîngă birou şi Lituma într-un fel de cămară dînd în strîmtul *patio* unde erau celulele. Ceilalţi jandarmi erau căsătoriţi şi locuiau pe la casele lor, prin sat. Pe cînd străbătea străduţele pustii, şi-l închipui pe locotenent bătînd în geamurile bodegii şi îndrugînd vîntului cuvinte de amor.

Ajuns la Comisariat, văzu o hîrtie înfiptă în clanţa uşii. Fusese pusă acolo intenţionat, ca el s-o poată vedea de cum ar fi intrat. O scoase cu grijă şi, intrînd — o cameră cu scînduri pe jos, o stemă, un drapel, două birouri şi un coş de gunoi —, aprinse lampa cu gaz. Era scrisă cu cerneală albastră, de cineva avînd un scris egal şi îngrijit, cineva care ştia să scrie curent, fără greşeli de ortografie:

„Cei ce l-au ucis pe Palomino Molero l-au scos din casa *donei* Lupe, din Amotape. Ea ştie ce s-a întîmplat. Întrebaţi-o."

Comisariatul primea frecvent anonime, mai ales cu privire la adultere şi la afaceri necurate învîrtite pe la Vama portuară. Aceasta însă era prima care se referea la moartea sfrijitului.

V

— *Amotape* („Stăpîne, astupă"), auzi nume! — glumi locotenentul Silva. O fi adevărat că vine

de la istorioara aceea cu popa şi cu slujnica lui? Dumneata ce crezi, *dona* Lupe?

Amotape se află cam la cincizeci de kilometri sud de Talara, în mijlocul unor terenuri pietroase calcinate şi-al unor dune arzătoare. Jur-împrejur vezi mărăcinişuri uscate, pădurici de roşcovi şi cîte un eucalipt prizărit, pete de verdeaţă pălită ce înviorează cît de cît monotonia cenuşie a peisajului. Copacii s-au cocîrjat, s-au răsfirat şi s-au închircit ca să absoarbă puţina umezeală din atmosferă, încît, de la distanţă, par vrăjitoare care gesticulează. La umbra binefăcătoare a coroanelor spasmodice stau mai tot timpul nişte turme de capre ogîrjite, mestecînd păstăile crocante ce se desprind de pe ramuri; aşijderea, măgăruşi somnolenţi; aşijderea, cîte un păstor, în genere un prichindel sau o fetiţă de cîţiva anişori, cu pielea arsă de soare şi cu ochi foarte vii.

— Credeţi că istorioara aceea despre Amotape, cu popa şi cu slujnica lui, e adevărată, *dona* Lupe? — reluă locotenentul Silva.

Aşezarea este un vălmăşag de colibe din chirpici, cu ogrăzi sau ţarcuri îngrădite, şi cîteva case mai acătării, cu grilaj nobil, strînse ciopor în jurul unei vechi pieţişoare cu chioşc de lemn, migdali, arbuşti de *bougain-ville* şi un monument din piatră închinat memoriei lui Simon Rodriguez, dascălul lui Bolivar, care a murit în paraginile acestea. Locuitorii aşezării Amotape, oameni sărmani şi prăfuiţi, trăiesc de pe urma caprelor, a plantaţiilor de bumbac şi a camionagiilor sau şoferilor de autobuz ce se abat din drumul dintre Talara şi Sullana şi dau pe aici ca să cinstească o cinzeacă de *chicha* fermentată sau să ciugulească o gustărică. Numele locului, conform unei legende din Piura, datează de pe vremea Coloniei, cînd Amotape, localitate importantă, avea un paroh avar ce nu putea suferi să le dea ceva de mîncare străinilor în trecere. Servitoarea lui, care îl sprijinea întru zgîrcenie, de cum vedea că apare un

călător îl avertiza: „Amo, tape (Stăpîne, astupă), astupă oala că vine lume." O fi adevărat?

— Cine ştie — glăsui, în sfîrşit, femeia. Aşa o fi. Ori poate ba. Dumnezeu ştie.

Era foarte slabă, cu o piele măslinie, pergamentoasă, ce i se adîncea scofîlcindu-se printre oasele teşite ale pometţilor şi braţelor. De cînd îi văzuse apărînd, se uita la ei plină de neîncredere. „O neîncredere încă mai vădită decît cea cu care ne întîmpină de obicei oamenii", gîndi Lituma. Îi scruta cu nişte ochi adînciţi în orbite şi sperioşi şi, din cînd în cînd, îşi freca braţele ca năpădită deodată de frisoane. Dacă privirea i se încrucişa cu a unuia din ei, zîmbetul scremut i se schiţa atît de fals, încît părea o strîmbătură. „Ce frică ţi-e matale, cumătră", gîndea Lituma. „E clar că ştii tu ceva." Aşa se uitase la ei şi cînd le servise felioare de banană prăjită, sărată, şi o mîncare de banane cu carne fiartă înăbuşit. Aşa îi privea ori de cîte ori îi cerea locotenentul să le umple tigva cu vin „profiriu". Cînd oare s-o apuca şeful lui s-o descoasă? Lituma simţea cum *chicha* băută înainte începea să-i aburească mintea. Era către amiază, se lăsase o căldură ucigătoare. El şi locotenentul erau singurii clienţi. Din tractir vedeau, pieziş, bisericuţa San Nicolas rezistînd eroic trecerii timpului, şi mai încolo, dincolo de nisipiş, la cîteva sute de metri, camioanele ce se îndreptau în viteză spre Sullana sau Talara. Pe ei îi adusese un astfel de camion, plin de cuşti din sită, pentru pui. Îi lăsase pe şosea. Traversînd aşezarea, văzuseră iţindu-se mutre curioase de prin toate bordeiele din Amotape. Cîteva cabane aveau flamuri improvizate, albe, fîlfîind în vîrful unei prăjini: semn de birt. Locotenentul întrebă care din casele acelea unde se servea *chicha* era a *donei* Lupe. Cercul de plozi ce îi înconjurase arătă imediat spre tractirul unde se găseau acum. Lituma suspină, uşurat. Bun, tot e ceva, femeia exista; deocamdată nu s-ar putea zice despre călătorie c-a fost făcută

degeaba. Ajunseseră pînă aici în condiţii oribile, înghiţind duhoarea găinaţului
de pui, apărîndu-se de fulgii ce le intrau în gură şi în urechi, asurziţi de piuitul şi cloncănitul tovarăşilor de drum. Vîlvătaia necruţătoare a soarelui îi dăduse dureri de cap. Acum, la întoarcere, trebuiau să revină la şosea, să rămînă acolo şi să facă semne disperate pînă cînd un şofer avea să se milostivească şi să-i readucă la Talara.

— Bună ziua, *dona* Lupe — rostise locotenentul Silva, intrînd. Am venit să vedem dacă *chicha* dumitale şi gustările din banane sînt atît de bune precum le-a mers buhul. Ne-au fost recomandate special. Sper să nu ne dezamăgeşti.

Numai că, judecind după felul de a-i privi, stăpîna birtului nu înghiţise scornelile debitate de locotenent. Mai cu seamă, gîndi Lituma, avînd în vedere cît de acră îi era *chicha* şi cît de insipide bucăţelele de carne plutind în mîncarea de banane. La început, liota de plozi din Amotape se tot învîrtise pe lîngă ei. Încetul cu încetul însă, se plictisiseră şi plecaseră. Acum nu mai rămăseseră în colibă, în jurul vetrei, oalelor de lut, patului desfundat şi celor trei mescioare şchioape înfipte în pămînt, decît nişte fetiţe foarte mici ce-şi făceau de treabă cu nişte tărtăcuţe goale. Păreau să fie ale *donei* Lupe, deşi era ciudat ca o femeie la vîrsta ei să aibă copii atît de mititei. Sau poate nu era aşa de bătrînă? Orice încercare de a intra în vorbă cu ea se dovedise inutilă. Fie că-i vorbeau de vreme, de secetă, de recolta de bumbac din acel an ori de numele sătucului Amotape, răspunsurile ei erau aceleaşi. Monosilabice, tăceri sau mormăieli evazive.

— O să-ţi zic ceva să te lase cu gura căscată, Lituma. Pînă şi tu crezi despre *dona* Adriana că e o grăsună, aşa-i? Ei bine, te înşeli. E o femeie bine împlinită, ceea ce-i cu totul altceva.

Cînd o să înceapă locotenentul? Cum va proceda? Pînă una-alta, Lituma şedea ca pe jăratic, împărţit între surpriza şi admiraţia ce i le stîrneau dibăciile şefului său. Nu se îndoia nici o clipă că locotenentul Silva era la fel de avid ca şi el să descurce misterul morţii lui Palomino Molero. Fusese, cu o seară înainte, martorul excitaţiei prilejuite de anonimă. Şeful, adulmecînd hîrtia ca un copoi prada, decretase: „Nu-i renghi, nu-i plasă. Miroase a chestie valabilă. Musai să mergem la Amotape."

— Ştii care-i diferenţa între o grăsună şi o femeie bine împlinită, Lituma? Grăsuna e fleşcăită, cu cărnuri atîrnîndu-i, bleaga. Pui mîna şi ţi se înfundă ca într-o materie brînzoasă. Te simţi păcălit, decepţionat. Femeia bine împlinită e zdravănă, plinuţă, are tot ce-i trebuie şi ceva pe deasupra. Totul, unde se cuvine să fie. Este bine drămuită şi perfect proporţionată. Atingi şi rezistă, atingi şi-ţi sare mîna înapoi, ricoşează. E mereu ceva în plus, generos din prea-plin, te saturi şi mai laşi şi la alţii.

În drum spre Amotape, în vreme ce soarele deşertului le sfredelea chipiele, locotenentul o ţinuse una şi bună numai despre anonimă, lansînd presupuneri peste presupuneri, despre locotenentul Dufo, colonelul Mindreau şi fiica acestuia. Nu-i tăcuse gura o clipă. Dar, de cînd intraseră în coliba *donei* Lupe, curiozitatea vie a locotenentului Silva faţă de tot ce ţinea de Palomino Molero parcă se eclipsase. Cît durase masa, nu făcuse decît să melităeze despre numele Amotape sau (ce să mai vorbim!) despre *dona* Adriana. Şi asta strigînd cît îl ţinea gura, nepăsîndu-i că *dona* Lupe era acolo de faţă şi că-i auzea toate picanteriile. Lasciv, de!

— Asta-i deosebirea dintre grăsime şi muşchi, Lituma. Grăsuna e doar osînză. Pe cînd bine-împlinita e un mănunchi de muşchi. Nişte ţîţe pietroase îs tot ce poate fi mai grozav pe lume, mai grozav chiar decît mîncărica asta a *donei* Lupe. Nu

te rîde, Lituma, ascultă-mă pe mine că ştiu eu ce spun. Tu nu te pricepi la asta, dar eu da, şi încă cum! Află că un funduleţ tare şi musculos, nişte pulpe pietroase, niscai umeri şi şolduri de femeie trupeşă sînt bucate pentru prinţi, regi şi generali. Oho, Doamne Sfinte! Oho-ho-ho! Aşa-i tipa mea din Talara, Lituma. Nu-i grăsană, ci straşnic împlinită. O femeie cu muşchi, *carajo.* După asta mă dau eu în vînt.

Jandarmul rîdea, disciplinat, dar *dona* Lupe asculta toate pălăvrăgelile ofiţerului, foarte serioasă, scrutîndu-i. „Aşteptând", gîndea Lituma, „învederat că stă şi ea ca pe ghimpi", cum stătea şi el. Cînd naiba s-o hotărî locotenentul să înceapă? S-ar fi zis că nimic nu-l grăbea, avea tot timpul la dispoziţie. Dă-i şi dă-i cu veşnica lui ţăcăneală, grăsana.

— Te vei fi întrebînd: bun, da' de unde ştie locotenentul că *dona* Adrianita e împlinită bine, nu grasă? A atins-o el mai cu dinadinsul? Nu prea, Lituma, ăsta-i baiul, nu prea, ci abia-abia. Mda, abia-abia, mai în treacăt, mai la înghesuială. Fleacuri, recunosc, ai tot dreptul să gîndeşti cum gîndeşti. Numai că eu am văzut-o, Lituma. Ţin' te bine, acum o să afli secretul. Am văzut-o scăldîndu-se, în combinezon. Acolo, pe plaja aia mică unde se duc să facă baie femeile din Talara, special să nu le vadă bărbaţii, aia de după far, plină cu pietre şi stînci, aia de lîngă movila crabilor. Te-ai prins? De ce crezi tu că mă car zilnic pe la cinci, luîndu-mi binoclul şi păcălindu-te cum că m-aş duce să beau o cafeluţă la Hotel Royal? De ce crezi tu că mă aburc pe movila ce domină plaja aia mică? Cum de ce, Lituma! Ca să-mi văd nimfa, mă, cum se scaldă în cămăşuţa ei roz. Dă-ţi seama, de cum se udă cămăşuţa parcă o văd goală, Lituma. Doamne Sfinte, stropeşte-mă cu apă, *dona* Lupe, că iau foc! Stinge iute incendiul din mine! Abia atunci se vede ce înseamnă un trup bine împlinit, Lituma. *Ay, ay!* Fesele tari, ţîţele piatră,

numai muşchi din cap pînă-n picioare. Într-o zi o să te iau cu mine şi o să ţi-o arăt. O să-ţi împrumut binoclul meu. Şi-atunci să vezi, Lituma!, o să rămîi saşiu. Abia atunci ai să-mi dai dreptate. O să vezi cel mai nurliu trup din Talara. Da, Lituma, eu unul nu-s gelos, cel puţin pe subordonaţi. Dacă te porţi frumos, într-o bună zi te iau cu mine la movila crabilor. O să rămîi crăcănat de fericire c-ai văzut cu ochii tăi o asemenea zdrahoană.

Parcă ar fi uitat cu desăvîrşire ce anume venise să facă la Amotape, *so carajo*! Dar tocmai cînd nerăbdarea începu să-l scoată din minţi pe Lituma, locotenentul Silva, deodată, amuţi. Îşi scoase ochelarii cu lentile fumurii — jandarmul văzu că şeful lui avea pupilele strălucitoare şi privirea tăioasă —, îi şterse bine cu batista şi îi puse la loc pe nas. Apoi cu mult calm îşi aprinse o ţigară. Glăsui cu o voce înceată, dulceagă:

— Am să vă reţin numai o clipă, *dona* Lupe. Poftiţi, poftiţi, aşezaţi-vă lîngă noi cîteva momente. Avem ceva de discutat, nu?

— Despre ce? — şopti femeia, cu dinţii clănţănindu-i.

Începuse să tremure ca scuturată de friguri. Lituma se surprinse dîrdîind şi el.

— Despre Palomino Molero, păi cum, *dona* Lupe, despre ce altceva! — îi surîse cu toată dantura locotenentul Silva. Că doar n-oi vorbi cu dumneata despre amoraşul meu din Talara, despre dolofănioara mea iubită, nu? Hai, hai, poftim. Ia puţin loc aici.

— Nu ştiu despre cine vorbiţi — se bîlbîi femeia, schimbată la faţă. Se aşeză ca un automat pe taburetul pe care i-l arăta locotenentul. Se scofîlcise la chip dintr-o dată şi părea încă şi mai slabă decît înainte. Făcînd o schimă ciudată, ce îi strîmba gura, repetă: Mă jur că nu ştiu cine e.

— Cum să nu ştii mata cine-i Palomino Molero, *dona* Lupe! — o mustră locotenentul Silva. Nu mai zîmbea deloc, ci vorbea pe un ton

rece şi dur, care îl surprinse pe Lituma. Acesta gîndi: „Da, da, în sfîrşit om afla ce s-a întîmplat". — E elevul de la aviaţie asasinat la Talara. Ăl de l-au ars cu ţigările şi l-au spînzurat de-un pom. Ăl de i-au vîrît un ţăruş în anus. Palomino Molero, un pirpiriu care cînta bolerouri. A fost aici, în casa asta, unde ne aflăm dumneata şi cu mine. Chiar nu vi-l mai amintiţi?

Lituma văzu că femeia căsca mari şi ochii şi gura. Dar nu proferă un cuvînt. Rămase aşa, descompusă, tremurînd. Una din fetiţe începu să se smiorcăie.

— O să vă vorbesc pe şleau, doamnă — locotenentul slobozi o gură de fum şi păru să se distragă, urmărind volutele. Continuă pe neaşteptate, sever: Dacă n-o să ne ajutaţi, dacă n-o să ne răspundeţi la întrebări, singură vă veţi vîrî într-un bucluc de unde nu vă mai scoate nimeni. V-o spun de la obraz, cu cuvinte tari, ca să înţelegeţi că nu-i de glumit. Nu ţin deloc să vă arestez, să vă duc la Talara, să vă bag la pîrnaie. Nu ţin să vă petreceti restul zilelor la închisoare, ca tăinuitoare şi complice a unei crime. Vă asigur că nu doresc să vă văd îndărătul gratiilor, *dona* Lupe.

Fetiţa se smiorcăia mai departe şi Lituma, ducînd un deget la buze, îi făcu semn să tacă. Ea scoase limba la el şi îi zîmbi.

— Or să mă omoare — gemu femeia, rar.

Dar nu plîngea. În ochii ei uscaţi se citeau ură şi teamă animalică. Lituma nu cuteza nici să respire, i se părea că de se va mişca ori de va face vreun zgomot o să declanşeze ceva cumplit. Văzu că locotenentul Silva, cu mişcări foarte încete, îşi deschidea tocul armei, îşi scoase pistolul şi îl puse pe masă, dînd la o parte resturile mîncării. Îi mîngîie metalul rece, în timp ce vorbea:

— Nimeni n-o să vă clintească un fir de păr, *dona* Lupe. Cu condiţia să ne spuneţi adevărul. De-o fi nevoie, drăcovenia asta vă va apăra, n-aveţi grijă.

Răgetul înnebunit al unei măgăriţe risipi, în depărtare, liniştea din exterior. „A pătruns-o masculul", gîndi Lituma.

— M-au ameninţat, mi-au zis „dacă deschizi gura crapi", urlă femeia, ridicînd braţele, îşi afunda faţa în mîini şi se contorsiona din cap pînă-n picioare. I se auzeau dinţii clănţănind. Ce vină am eu!, ce-am făcut eu, *senor* ? N-am voie să mor, să-mi las fetele pe uliţe. Pe omul meu l-a călcat un tractor, domnule.

Copiii ce se jucau pe jos se întoarseră auzind-o ţipînd, dar, după cîteva clipe, nu se mai uitară la ea şi îşi reluară jocul. Fetiţa care se smiorcăia ajunsese în patru labe pînă pe pragul bordeiului. Soarele îi înroşi părul, pielea. Îşi sugea degetul.

— Şi ei mi-au arătat pistoalele; eu acum de cine să ascult, de dumneavoastră sau de ei? — urlă femeia.

Dădea să plîngă, se schimonosea a plîns, îşi frîngea braţele, dar ochii îi erau tot uscaţi. Se lovi cu pumnul în piept şi îşi făcu semnul crucii.

Lituma aruncă o iute ochire afară. Nu, ţipetele femeii nu-i alarmaseră pe vecini. Prin golul uşii şi crăpăturile dintre scînduri se vedeau poarta închisă a bisericuţei San Nicolas şi piaţa centrală pustie. Copiii, care pînă mai adineauri alergau şi băteau mingi de cîrpă împrejurul chioşcului din lemn, nu mai erau acolo. Gîndi: „I-au luat de-aici, i-au ascuns. Părinţii, negreşit, i-au apucat de ceafă şi i-au băgat cu de-a sila în colibe, să n-audă, să nu vadă ce se va întîmpla aici." Asta înseamnă că toţi ştiau ce-a fost cu Palomino Molero; toţi fuseseră martori. Misterul era pe cale să se lămurească, nu mai încăpea îndoială.

— Calmaţi-vă, s-o luăm cu încetul, nu ne grăbeşte nimeni — zise locotenentul. Însă tonul lui, spre deosebire de cuvinte, nu ţinea s-o liniştească, dimpotrivă, să-i sporească teama. Era un ton rece şi ameninţător: N-o să vă omoare nimeni, e clar?, nimeni n-o să vă caute pricină. Mă

pun eu chezaş. Cu condiţia să-mi vorbiţi fără tertipuri. Şi să-mi ziceţi tot adevărul.

— Nu ştiu nimic, nu ştiu nimic, mi-e frică, Doamne Sfinte — se văicări femeia. Dar din expresia ei, din neajutorarea ei, se vedea cît colo că ştia totul şi că nu găsea în ea puterea de a refuza să vorbească. Vino-mi în ajutor, San Nicolas.

Se închină de două ori şi îşi sărută degetele împreunate.

— De la început! — ordonă locotenentul. Cînd şi de ce a venit aici Palomino Molero? De cînd îl cunoaşteţi?

— Nu-l cunoşteam, nu-l văzusem în viaţa mea — protestă femeia. Vorbea cînd prea tare, cînd prea încet, de parcă şi-ar fi pierdut controlul asupra gîtlejuîui, şi îşi rotea înnebunită ochii. Nu i-aş fi dat patul să doarmă aici, de n-ar fi fost fata. ÎI căutau pe paroh, pe Părintele Ezequiel. Dar lipsea. Lipseşte mai tot timpul, e mereu pe drumuri.

— Fata? — îi scăpă lui Lituma.

O căutătură aspră a locotenentului îl făcu să-şi muşte limba.

— Fata — dîrdîi *dona* Lupe. Da, ea. Atîta m-au rugat, că mi s-a făcut milă. Nu pentru bani am făcut-o, *senor,* deşi unul Dumnezeu ştie cîtă nevoie am de ei. Pe omul meu l-a călcat tractorul. Nu v-am spus? Mă jur pe viul Dumnezeu care ne vede şi ne aude de-acolo de sus, şi pe San Nicolasito mă jur, că-i patronul nostru. Ei nici n-aveau bani. Poate doar de plătit mîncarea, poate, dar de altceva, nu. Patul li l-am dat gratis. Pentru că voiau să se cunune. Din milă, că prea necopţi erau; nişte copii, dar tare mai erau îndrăgostiţi, *senor.* Cum să-mi treacă prin cap c-o să se sfîrşească totul rău! Ce Ţi-am făcut eu, păcătoasa, Doamne Sfinte, ca să-mi trimiţi asemenea năpastă!

Locotenentul, lansînd rotocoale de fum şi fulgerînd-o pe femeie prin ochelarii fumurii, aşteptă ca *dona* Lupe să-şi facă cruce, să-şi frece

braţele pînă la jupuire şi să-şi lovească faţa cu pumnii strînşi ca într-o încercare de a se desfigura.

— Eu ştiu că dumneata eşti femeie cumsecade şi că n-ai nici un amestec, mi-am dat seama de cum am intrat — zise, pe acelaşi ton. Nu-ţi face griji, continuă! Cîte zile au stat aici turturelele?

Răgetul obscen deşiră din nou dimineaţa, mai aproape, şi Lituma auzi de asemenea un galop. „Şi-a terminat treaba masculul", deduse.

— Numai două — răspunse *dona* Lupe. Au rămas să-l aştepte pe paroh. Dar Părintele Ezequiel era dus din sat. Că mereu pleacă şi nu-i dai de urmă. Zice că se duce să boteze şi să însoare oamenii din fermele de pe podişurile înalte, că se duce la Ayabaca fiindcă îi este foarte devotat Hristului Captiv, dar cine ştie! Lumea pălăvrăgeşte, că prea umblă brambura. Eu le-am zis, nu-l mai aşteptaţi, poate să lipsească o săptămînă, zece zile, cine ştie. Erau cît pe ce să plece în dimineaţa următoare, la San Jacinto. Era în zi de duminică şi chiar eu i-am sfătuit să se ducă acolo. În fiecare duminică, un părinte din Sullana vine la San Jacinto ca să slujească. El putea, aşadar, să-i căsătorească în capela cea mică a fermei. Asta îşi doreau şi nimic altceva, un preot care să-i cunune. Aici, degeaba aşteptau, le-am zis. Plecaţi, plecaţi la San Jacinto.

— Dar turturelele n-au mai apucat să plece în duminica aceea — o întrerupse locotenentul.

— Nu — se înecă *dona* Lupe. Amuţi şi îl privi în ochi pe ofiţer, apoi pe Lituma şi din nou pe locotenent. Tremura toată, clănţănea din dinţi.

— Fiindcă... — o ajută ofiţerul, silabisind.

— Fiindcă au venit după ei sîmbătă seara — se tăinui ea, cu ochii ieşindu-i din cap.

Nu se întunecase încă. Soarele era o minge de foc printre eucalipţi şi roşcovi, tinicheaua de pe unele case răspîndea limbi de jăratic o dată cu înstăpînirea apusului, cînd, deodată, ea, care

bucătărisea aplecată peste gura cuptorului, văzuse automobilul. Părăsind şoseaua, o luă spre Amotape şi, hurducîndu-se, pîrîind, stîrnind nori de praf, ajunse drept în piaţă. *Dona* Lupe nu-şi luă ochii de pe ei, văzîndu-i cum se apropie. Ei, la rîndul lor, o simţiră şi o văzură. Dar n-o luară încă în seamă, pînă cînd nu frînară lîngă biserică.

— Şedeau aici, unde v-arăt eu, sărutîndu-se. Doamne, ce se mai pupau! Toată ziua, giugiulindu-se. Da' terminaţi odată, gata, ce exemplu daţi copiilor! Mai bine staţi şi voi de vorbă sau cîntaţi.

— Asta pentru că el cînta frumos, nu? — susură locotenentul, încurajînd-o să vorbească. Bolerouri, mai ales?

— Şi valsuri şi *tonderos* — încuviinţă femeia. Suspină atît de tare, încît Lituma tresări. Ba pînă şi *cumananas,* ştiţi, cîntecul acela în care perechea se înfruntă. Grozav cînta, simpatic mai era.

— Vasăzică maşina a intrat în Amotape şi dumneata ai văzut-o de cum a intrat — îi aminti locotenentul. Ei au luat-o la fugă? S-au ascuns?

— Ea a vrut să fugă, să se ascundă. Îl speria zicîndu-i: „Fugi, iubite, încearcă să scapi, iubite, fugi, fugi, nu sta, nu vreau să..."

„Nu, iubito, nu se poate, dă-ţi seama singură, ai fost a mea, am petrecut două nopţi împreună, îmi eşti nevastă de-acum. Nimeni nu ne mai poate sta în cale. Vor trebui să cedeze înaintea iubirii noastre. Nu plec, nu fug. O să-l aştept, o să-i vorbesc."

Dar ea, îngrozită: „Fugi, fugi, or să te, nu ştiu ce-or să-ţi facă, ascunde-te, eu îi ţin în loc, nu vreau să te omoare, iubite."

Era într-atît de îngrozită încît şi *dona* Lupe se speriase de moarte:

„Cine-s ăştia? — îi întrebase, arătînd spre automobilul mînjit de noroi, spre siluetele ce coborau şi se profilau, întunecate, fără feţe, pe orizontul incendiat. Ce caută? Doamne Sfinte, Dumnezeule, ce au de gînd?"

— Cine erau, *dona* Lupe? — lansă cîteva rotocoale de fum locotenentul.

— Cin' să fie — murmură femeia, aproape printre dinţi, cu o furie care o făcu să-şi uite de teamă. Cine, dacă nu de-alde voi ăştia.

Locotenentul Silva nu-şi pierdu cumpătul:

— Noi ăştia? Jandarmeria, adică? Poate vrei să spui Poliţia Aeronautică, tipii de la Baza aeriană din Talara. Nu?

— Voi ăştia, voi în uniforme — şopti femeia, din nou temătoare. Nu-i tot aia?

— Nu prea e, de fapt — zîmbi locotenentul Silva. Dar nu-i nimic, continuaţi.

Şi chiar atunci, fără a pierde un cuvinţel din revelaţiile *donei* Lupe, Lituma îi văzu. Şedeau acolo, ferindu-se de soare sub acoperişul de rogojini, unul lîngă altul, lipiţi, cu degetele înlănţuite, cu o clipă înainte ca nenorocirea să se abată asupra lor. El îşi aplecase capul cu bucle negre şi scurte pe umărul fetei şi, atingîndu-i urechea, îi cînta. Două suflete ce-n lume le uneşte Dumnezeu // două suflete-îndrăgite, asta eram tu şi eu. Zguduită de tandreţea şi delicateţea cîntecului, ea avea ochii umezi şi, ca să audă mai bine melodia sau din cochetărie, ridica puţin din umăr şi-şi încrunta uşor feţişoara de fată îndrăgostită. Nu mai citeai nici urmă de antipatie, nici de aroganţă, în acele trăsături adolescentine îndulcite de iubire. Lituma se simţea ca strivit de o tristeţe sfîşietoare şi vedea apărînd, pe unde precis c-a apărut şi s-a apropiat, anunţat de mugetul motorului, în nori de colb gălbui, automobilul purtătorilor de uniformă. Străbătea printre bulucul de case din Amotape la căderea serii şi, după un şir de clipe atroce, se oprea la cîţiva metri de aceeaşi colibă fără uşă în care se aflau ei acum. „Probabil însă că măcar în cele două zile petrecute aici a fost foarte fericit", gîndi. — Doar două? — întrebă locotenentul. Lituma se miră, văzîndu-şi şeful atît de mirat.

Evita să-l privească în lumina ochilor, dintr-o obscură superstiţie.

— Doar două — repetă femeia, speriată, nesigură. Se uită încruntată în lături, ca revizuindu-şi datele memoriei spre a-şi da seama unde s-a înşelat. Două persoane, da.

Atît. S-au dat jos şi jeep-ul a rămas gol. Căci maşina era un jeep, acuma se vedea. Nu erau decît doi oameni, sînt sigură. De ce, *senor?*

— Nu, nu-i nimic — spuse locotenentul, storcoşind cu talpa chiştocul aruncat. Îmi închipuisem c-au trimis pe urmele lor cel puţin o patrulă. Se mai înşală omul. Dar dacă ai văzut dumneata doi, doi erau, e clar. Continuaţi, doamnă.

Alt răget o întrerupse pe *dona* Lupe. Se iscă în atmosfera sufocantă a amiezii din Amotape, lung, plin de modulaţii, adînc, focos, seminal şi, cît ai clipi, fetiţele ce se jucau pe jos săriră în picioare şi ieşiră în goană, îmbrîncindu-se sau căzînd în patru labe, moarte de rîs şi cu sclipiri de şiretenie. Fugeau după măgăriţă, gîndi Lituma, fugeau să vadă cum o încăleca masculul care o făcea să ragă în halul acela.

„Eşti bine? — zicea umbra celui mai vîrstnic, umbra celui ce nu ţinea un revolver în mînă. Ţi-a făcut vreun rău? Te simţi bine?"

Se întunecase în cîteva secunde. în puţinul timp cît se scursese înainte ca perechea de bărbaţi să ajungă de la jeep la bordei, seara devenise noapte.

„Dacă-i faci ceva, mă omor — vorbise fata, fără să strige, provocatoare, cu călcîiele bine înfipte în pămînt, cu pumnii încleştaţi, cu bărbia vibrîndu-i. Dacă-i faci ceva, mă omor. Dar, înainte, voi spune totul lumii întregi. Toţi or să moară de scîrbă de tine şi de ruşine, auzindu-mă."

Dona Lupe tremura ca foaia de hîrtie: „Ce se întîmplă, *senores,* cine sînteţi, cu ce vă pot fi de folos?, asta-i căsuţa mea modestă, eu nu fac rău nimănui, nu-s decît o biată femeie."

Cel ce ţinea arma, umbra care scapără din ochi de fiecare dată cînd se uita la băiat — căci bătrînul nu avea ochi decît pentru fată — se apropiase de *dona* Lupe şi-i înfipsese pistolul între ţîţele fleşcăite:

„Noi nu sîntem aici, noi n-am venit, nu existăm — îi ordonase, beat de ură şi mînie. Dacă deschizi gura, crapi ca o căţea turbată. Te omor cu mîna mea. înţeles?"

Ea se lăsase să cadă în genunchi, implorînd. Nu ştia nimic, nu înţelegea. Ce făcuse ea, *senor?* Nimic, nimic, primise doi tineri care-i ceruseră casă şi masă.În numele Domnului, al măicuţei dumneavoastră, *senor,* nu cumva să trageţi, nu cumva să curgă sînge la Amotape.

— Nu cumva ăl tînăr îi zicea ălui mai bătrîn „domnule colonel"? — o întrerupse locotenentul Silva.

— De un' să ştiu, domnule! — răspunse ea, încercînd să-şi amintească. Se dădea de ceasul morţii dibuind după cuvintele cele mai nimerite, mai favorabile ei: Domnule colonel? Ăl tînăr ălui mai bătrîn? Poate da, poate nu. Eu nu-mi amintesc aşa ceva. Eu mi-s sărmană şi proastă, *şeilor.* Eu nu mi-am dorit să trec prin ce-am trecut, dar ce-i poţi face întîmplării. Ăl cu pistolul mi-a zis că, dacă voi deschide gura şi voi povesti ce vă povestesc acu', o să se întoarcă să-mi tragă un glonţ în cap, unul în burtă şi încă unul în... între picioare. Acu' eu ce mă fac, ce mă fac! Mi-am pierdut omul, mi l-a călcat tractorul. Am şase copii şi-abia de le dau ceva de mîncare. Treişpe am avut, dar şapte mi-au murit. Dacă mă omoară, mor şi ăilalţi şase. Şi-apăi drept e asta?

— Cel ce ţinea revolverul în mînă era sublocotenent? — insistă locotenentul. Avea un galon pe epoleţi? Şi-un singur însemn la chipiu?

Lituma se gîndi că există transmiterea gîndurilor. Şeful lui punea exact întrebările pe care

el însuşi le-ar fi pus. Era sleit de-atîta concentrare şi simţea ceva ca o ameţeală vertiginoasă.

— N-am habar de-aşa ceva! — aproape că urlă femeia. Nu mă încurcaţi şi mai rău, aoleo, vă rog, nu-mi puneţi întrebări încuietoare. Ce-i aia sublocotenent, ce-i aia?

Lituma o auzea, dar îi vedea din nou, cu claritate, în pofida umbrelor albăstrii ce învăluiseră Amotape. *Dona* Lupe, în genunchi, se smiorcăia şi gemea la picioarele tînărului frenetic şi aţîţat, colo, între bordei şi străduţă; bătrînul se uita cu amărăciune, durere, dezolare, la fata provocatoare, care îl apăra cu toată fiinţa ei pe pirpiriu şi nu-l lăsa pe acesta nici să înainteze, nici să li se adreseze celor nou-veniţi. Vedea cu ochii lui cum sosirea străinilor îi măturase de pe uliţi şi-i înmormîntase prin case, ca şi acuma, pe copiii şi pe bătrînii, ba pînă şi pe cîinii şi caprele din Amotape, cu toţii îngroziţi să nu se trezească amestecaţi în cine ştie ce blestemăţie. „Tu taci, tu nu vorbi, cine te crezi, cu ce drept, tu n-ai ce căuta aici — zicea fata, acoperindu-l, protejîndu-l, îndepărtîndu-l, ţinîndu-l, împiedicîndu-l să avanseze, să vorbească. Şi, în acelaşi timp, continua să ameninţe umbra celui mai în vîrstă: Mă omor şi spun totul tuturor."

„Eu o iubesc din tot sufletul, eu sînt cinstit, îmi voi închina viaţa s-o ador şi s-o fac fericită" — se bîlbîia sfrijitul.

Nu putea, orice ar fi făcut, să dea la o parte scutul format de trupul fetei şi să iasă mai la iveală. Umbra bătrînului nu se întorcea nici acum spre el; rămăsese concentrată numai şi numai asupra fetei, ca şi cum în Amotape, în lumea întreagă, nu exista decît ea. Dar cel tînăr, auzindu-l, se răsucise pe jumătate şi se năpustise la el, blestemînd printre dinţi, cu revolverul ridicat ca pentru a i-l încrusta în cap. Fata se interpunea, luptînd, şi-atunci umbra celui bătrîn, seacă şi

tăioasă, ordonase o singură dată: „Calm". Celălalt ascultase numaidecît.

— Atîta a spus, „Calm"? — întrebă locotenentul Silva. Sau: „Calm, Dufo"? Sau: „Calm, sublocotenent Dufo"?

Asta nu mai era transmiterea gîndurilor, era de-a dreptul o minune. Superiorul lui punea întrebări folosind aceleaşi cuvinte care îi veneau pe limbă lui Li turna.

— Eu nu ştiu — se jură *dona* Lupe. N-am auzit nici un nume. Am aflat că-l chema Pa-lomino Molero doar cînd i-am văzut pozele în „El Tiempo" din Piura. L-am recunoscut pe loc. Mi s-a rupt inima, *senor.* El e, el, flăcăul ăla care a furat-o pe fată şi a adus-o la Amotape. Nici atunci n-am ştiut, nici acum, cum o chema pe ea sau cum îi chema pe domnii de-au venit după ei. Da' nici că vreau să ştiu. Să nu-mi spuneţi, vă rog, chiar dacă dumneavoastră îi ştiţi. Doar v-am spus totul, nu? Să nu-mi spuneţi numele alea!

„Nu te speria, nu ţipa, nu mai spune prostiile astea — zicea umbra celui în vîrstă. Copila mea, copila mea scumpă. Cum e cu putinţă să mă ameninţi? Să te omori tu, tu?"

„Dacă-i faci ceva, dacă te-atingi de el cu un singur deget..." — îl înfruntase fata.

Pe cer, în spatele vălului siniliu, umbrele sporeau şi apăruseră primele stele. Cîteva opaiţe începeau să licărească printre scîndurile, stufurile şi chirpiciul din care era plămădit Amotape.

„Mai degrabă îi întind mîna şi din toată inima îi spun: «Te iert»" — murmura umbra celui mai în vîrstă.

Într-adevăr, întinsese braţul, deşi tot nu se uita încă la el. *Dona* Lupe simţise că reînvie. Văzuse că îşi dădeau mîna. Băiatul abia de îngăima ceva.

„Eu vă jur că, eu voi face tot ce — se îneca de emoţie: — ea e lumina vieţii mele, e tot ce poate fi mai sfînt, ea..."

„Şi voi doi la fel, imediat, strîngeţi-vă mîna — ordonase umbra celui mai vîrstnic. Fără gînduri ascunse. Fără şefi şi subordonaţi. Fără. Ci doar ca doi bărbaţi, trei bărbaţi, reglîndu-şi între ei socotelile, de la egal la egal, cum le stă bine bărbaţilor. Eşti mulţumită acum? Te-ai liniştit, în sfîrşit? Gata, vezi, s-a terminat cu neînţelegerea dintre noi. Acum putem pleca de-aici."

Se grăbise să-şi scoată portofelul, din buzunarul de la spate al pantalonilor. *Dona* Lupe simţise că-i puneau nişte bancnote asudate în mînă şi auzise o voce distinsă mulţumindu-i, scuzîndu-se pentru deranj şi recomandîndu-i să uite totul. Apoi văzuse că umbra celui mai vîrstnic ieşea şi se îndrepta spre jeep-ul rămas cu portierele deschise. Dar cel cu pistolul, înainte de a pleca, şi-a mai proptit o dată ţeava în pieptul ei:

„Dacă dumneata deschizi gura, ştii ce te aşteaptă. Adu-ţi aminte."

— Şi pirpiriul şi fata s-au suit aşa, de bunăvoie, în jeep? Şi au plecat cu ei?

Locotenentului nu-i venea să creadă, judecînd după mutra lungă ce o făcuse. Nici Lituma nu părea convins.

— Ea nu voia, n-avea încredere şi a încercat să-l reţină — zise *dona* Lupe. „Să rămînem aici! Nu-l crede, nu-l crede!"

„Lăsaţi prostiile, veniţi odată, scumpa mea — le dădea ghes, din interiorul jeep-ului, vocea celui mai în vîrstă. E un dezertor, nu uita. Trebuie să se întoarcă. Trebuie să aranjăm chestia asta cît mai repede, să-i curăţăm pata asta din dosar. Doar ne gîndim şi la viitorul lui, dragă fetiţo. Haideţi odată."

„Da, iubito, are dreptate, ne-a iertat, haidem, să-l ascultăm, ştie el ce spune, hai sus — trăgea de ea băiatul. Eu am încredere în el. Cum să n-am încredere, doar este cine este!"

„Doar este cine este." Lituma simţi cum o lacrimă i se scurgea pe obraz pînă la colţul gurii.

Era sărată, o picătură de apă de mare. O auzea în continuare, ca pe un zvon marin, pe *dona* Lupe, întreruptă din cînd în cînd de întrebările locotenentului. Înţelegea vag că *dona* nu le mai povestea nimic nou, că îşi deşertase sacul şi că acum nu făcea altceva decît să-şi căineze soarta, să se întrebe ce-o să păţească şi din cauza căror păcate o pedepsea Cerul cu atîta străşnicie, amestecînd-o într-o istorie atît de oribilă. Uneori, scăpa şi cîte un suspin. Dar nimic din ce turuia ea acum nu-l mai interesa pe Lituma. Într-un fel de somnambulism, cînd şi cînd i se năzărea pe dinaintea ochilor fericita pereche, bucurîndu-se din plin de luna-i de miere prematrimonială pe umilele străduţe din Amotape: el, un pîrlit de metis *cholos* din mahalaua Castilia; ea, o albă de familie bună. Dragostea nu cunoaşte oprelişti, zicea valsul. În cazul lor, fusese adevărat; dragostea năruise prejudecăţile sociale şi rasiale, umpluse prăpastia economică. Dragostea ce pesemne c-au simţit-o unul pentru altul fusese negreşit intensă, arzătoare, nestăvilită, dacă i-a împins să facă ce au făcut. „N-am încercat niciodată o asemenea iubire", gîndi. „Nici măcar atunci cînd m-am îndrăgostit de Meche, iubita lui Josefino." Nu, el se aprinsese de cîteva ori, ce-i drept, dar fuseseră doar capricii ce se potoleau parcă de la sine, după ce femeia îi ceda sau rezista atît de mult încît obosea el primul. Însă niciciînd o pasiune nu i se păruse atît de impetuoasă încît să-şi rişte pentru ea viaţa, cum făcuse sfrijitul, sau să înfrunte pentru ea întreaga lume, cum făcuse fata. „Probabil că nu mi-a fost scris să mă nasc ca să gust din adevărata dragoste", gîndi. „Pesemne că tot petrecîndu-mi viaţa printre molii, cu Neînvinşii, mi s-a curvit pînă şi inima, de n-am fost în stare să iubesc o femeie cum a făcut-o pîrlitul."

— Eu ce m-oi face de-acu înainte, *senor?* — o auzi pe *dona* Lupe implorînd. Daţi-mi un sfat, măcar.

Locotenentul, în picioare, întreba cît costau mîncarea şi băutura consumate. Cînd femeia răspunse nimic, nimic, el insistă. Că nici vorbă, *senor a,* el nu era unul din poliţaii aceia mîr- lani şi plini de ifose, el plătea tot ce consuma, fie că se deplasa în interes de serviciu, fie că nu.

— Dar vă rog, spuneţi-mi măcar ce să fac acuma — se rugă îngrijorată *dona* Lupe. Şedea cu palmele lipite, ca la rugăciune. Or să mă omoare ca pe bietul băiat. Nu vă daţi seama? Nu ştiu unde să mă duc, n-am unde. Nu v-am spus eu totul, aşa cum mi-aţi cerut? Ziceţi-mi ce să fac acum.

— Să staţi liniştită, *dona* Lupe — zise locotenentul, afabil, lăsîndu-i banii datoraţi lîngă clondirul de *chicha* din care băuse. N-o să vă omoare nimeni. Nimeni n-o să vină să vă facă vreun rău. Continuaţi-vă viaţa ca şi pînă acum şi uitaţi tot ce-aţi văzut, ce-aţi auzit şi ce ne-aţi povestit. Fiţi pe pace. La revedere.

Duse două vîrfuri de deget la viziera chipiului, într-un gest de bun-rămas care îi era obişnuit. Lituma se sculă şi el în picioare, grăbit, şi, uitînd s-o mai salute pe stăpîna locantei, îl urmă. Ieşitul la aer liber, cu şocul unui soare vertical, fără apărătoarea rogojinilor şi a scîndurilor, fu ca o scufundare în infern. După nici cîteva clipe, îşi simţea cămaşa kaki udă leoarcă şi ţeasta vîjîindu-i. Locotenentul Silva înainta cu o aparentă uşurinţă; lui, în schimb, i se afundau pantofii în nisip şi mergea anevoie. Străbăteau o stradă sinuoasă, strada principală din Amotape, în direcţia locurilor virane şi a şoselei. Din mers, cu coada ochiului, Lituma desluşea ciorchinii umani dindărătul parilor sau şipcilor căscioarelor, privirile curioase şi neliniştite ale sătenilor. Văzîndu-i sosind, se ascunseseră, speriaţi de poliţie şi, era încredinţat, de cum vor părăsi ei Amotape, se vor repezi claie peste grămadă la bordeiul *donei* Lupe ca s-o întrebe ce s-a întîmplat, ce i-au zis, ce i-au făcut. Mergeau tăcuţi, cufundaţi

în gîndurile lor, locotenentul cu doi sau trei paşi înainte. Cînd treceau prin faţa ultimelor coşmelii ale aşezării, o potaie rîioasă se dădu la ei arătîn-du-şi colţii. Pe întinderea de nisip, şopîrle iuţi apăreau şi dispăreau cît ai clipi, printre pietre. Lituma se gîndi că, prin pustietăţile acelea, precis erau şi vulpi. Pirpiriul şi fata, în cele două zile cît s-au refugiat la Amotape, desigur că le auzeau urlînd noaptea, cînd se apropiau, înfometate, să dea tîrcoale ţarcurilor cu capre şi găini. S-o fi speriat tare fata, auzindu-le zgomotele? S-o fi lipit de el, tremurînd, căutînd protecţie, şi el o fi liniştit-o şoptindu-i cu duioşie în auz? Ori, în marea lor iubire, or fi fost, nopţile, atît de fermecaţi unul de altul, atît de absorbiţi, în-cît nici nu auzeau zgomotele lumii? Or fi făcut dragoste întîia oară aici, la Amotape? Sau înainte, poate pe nesfîrşita întindere de nisip dimprejurul Bazei aeriene de la Piura?

Cînd ajunseră la buza fîşiei de asfalt a şoselei, Lituma era ud din cap pînă-n picioare, ca şi cum ar fi fost aruncat îmbrăcat într-un şanţ de irigaţii. Văzu că şi pantalonii verzi ai locotenentului Silva şi cămaşa lui crem prezentau mari rotocoale de sudoare şi că fruntea îi era brobonită de picături. Nu se vedea nici un vehicul, nimic. Şeful lui, într-un gest de resemnare, ridică din umeri. „Răbdare", murmură. Scoase un pachet de Inca, îi întinse o ţigară lui Lituma şi îşi aprinse şi el una. Cîtva timp fumară în tăcere, crăpînd de căldură, gîndind, observînd năzările de lacuri şi izvoare şi mări drept în faţa lor, iscate de reverberaţiile încinse ale nesfîrşitu-lui întins de nisip. Primul camion ce trecu în trombă spre Talara nu se opri, în ciuda gesturilor frenetice pe care amîndoi le făcură cu chipiele.

— La Abancay, unde am fost repartizat imediat după absolvirea Şcolii de ofiţeri, aveam un şef căruia nu i-ai fi putut face figura asta. Era căpitan şi, dacă păţea aşa ceva, ştii ce făcea,

Lituma? Scotea revolverul şi trăgea în cauciucuri. Locotenentul se uită cu amărăciune după camionul ce se îndepărta. Noi îi ziceam Căpitanul Găoază, că tare era fustangiu. Nu-ţi vine să faci la fel, cu porcul ăla de cîine?

— Ba da, dom' locotenent — murmură Lituma, distrat.

Ofiţerul îl privi, plin de curiozitate.

— Eşti foarte impresionat de cele auzite, aşa-i?

Jandarmul încuviinţă.

— Tot nu-mi vine a crede că ce ne-a spus *dona* e adevărul adevărat. Că s-au întîmplat atîtea în gaura asta blestemată.

Locotenentul făcu să zboare chiştocul cu un bobîrnac pînă de cealaltă parte a pistei şi, cu batista-i udă leoarcă, îşi şterse încă o dată fruntea şi gîtul.

— Mda, ne-a spus nişte chestii trăsnet — recunoscu.

— N-aş fi crezut niciodată c-aşa s-au petrecut lucrurile — zise Lituma. Multe mi-am închipuit eu. Dar asta, nu.

— Vrei să spui că tu ştii ce s-a întîmplat pîn' la urmă cu sfrijitul, Lituma?

— Bun, mai mult sau mai puţin, dom' locotenent — bolborosi jandarmul. Şi, cu oarecare teamă, adăugă: Dumneavoastră, nu?

— Eu încă nu — zise ofiţerul. Asta-i încă o chestie pe care trebuie s-o bagi la cap. Nimic nu-i simplu, Lituma. Adevărurile ce-ţi par cele mai adevărate, de sar în ochi nu alta, dacă le cumpăneşti tu bine, dacă le priveşti mai îndeaproape, nu mai sînt decît pe jumătate adevăruri, sau chiar deloc.

— Bun, aşa o fi, nu zic nu — murmură Lituma. Dar în cazul ăsta, nu-i totul clar?

— Deocamdată, oricît ţi s-ar părea ţie că vorbesc în dodii, eu nici măcar nu-s sigur că cei ce l-au omorît au fost colonelul Mindreau şi

locotenentul Dufo — zise locotenentul, fără pic de ironie în glas, ci cugetînd parcă cu voce tare. Tot ce ştiu e că ei doi şi nu alţii au venit după tineri şi i-au luat. Atît.

— O să vă spun ceva — şopocăi jandarmul, clipind des. Nu asta m-a impresionat cel mai tare. Ci ştiţi ce? Acum ştiu de ce flăcăul s-a înrolat voluntar la Baza din Talara. Ca să fie cît mai aproape de fata pe care o iubea. Nu vi se pare extraordinar să facă cineva aşa ceva? Adică să vină, el care era scutit de armată, şi să se înroleze din proprie iniţiativă, numai din dragoste, ca să se ştie lî-gă aleasa inimii?

— Mă rog, ce ţi se pare atît de ciudat în asta? — rîse locotenentul Silva.

— Nu-i ceva obişnuit — insistă jandarmul. Aşa ceva nu vezi în fiecare zi.

Locotenentul Silva începu să-şi agite braţele spre un vehicul ce se vedea sclipind în depărtare.

— Înseamnă că nu ştii ce-i amorul — îl auzi glumind. Eu m-aş face aviator, soldat prost, preot, gunoier, ba aş mînca şi caca dac-ar trebui, numai să mă văd desfătîndu-mă cu grăsana mea, Lituma.

VI

— Uite-o, nu ţi-am zis?, uite-o că apare — exclamă locotenentul Silva, cu binoclul aproape înfipt în orbite. întindea, nesăţios, un cap de girafă. Punctuală ca o englezoaică. Bine-ai venit, mămică scumpă. Hai, dezbracă-te odată, să te pot vedea în lege. Lasă-te pe vine, Lituma, apleacă-te naibii că dacă ne simte face stînga-mprejur.

Lituma se feri îndărătul stîncii lîngă care aşteptaseră mai bine de-o jumătate de oră. Să fie *dona* Adriana noruleţul acela de praf, colo departe, stîrnit dinspre sectorul de coastă Punta Arena, ori gîndurile lui scabroase îl făceau pe locotenentul Silva să aibă vedenii? Stăteau pe movila crabilor, foişor natural peste mica plajă destul de pietroasă,

cu ape liniştite, ferită de brizele serii la adăpostul unei faleze prăfoase şi-al mai multor magazii de-ale firmei International Petroleum Company. În spatele lor se desfăşura în evantai golful, cu ambele-i cheiuri, cu rafinăria împănată de tuburi, scări şi turle metalice şi cu dezordinea satului. Cum naiba descoperise locotenentul că *dona* Adriana venea aici să se îmbăieze, după-amiaza tîrziu, cînd soarele se înroşea şi căldura se mai astîmpăra? Fiindcă, da, noruleţul de praf era ea; jandarmul recunoştea acum formele compacte şi mersul cadenţat ale stăpînei bodegii.

— Asta-i cea mai mare dovadă de preţuire pe care i-am arătat-o vreodată cuiva, Lituma — murmură locotenentul, fără a-şi dezlipi binoclul de ochi. O să-i vezi dolofanei mele fesele. Îţi dai tu seama? Şi sînii arzulii. Ba poate, c-un dram de noroc, pînă şi borta ceea a ei cu floci. Ţin'te bine, Lituma, c-ai să crapi. Ăsta-ţi va fi cadou de aniversare, avansare în grad. Ce baftă pe tine să ai un şef ca mandea, măi omule.

Locotenentul Silva trăncănea ca un papagal de cînd stăteau acolo, dar Lituma abia de-l auzea. Era mai atent acum la crabi decît la mascările şefului sau la sosirea *donei* Adriana. Movila îşi merita numele: erau cu sutele, poate cu miile. Fiecare din găurelele acelea în pămînt era o ascunzătoare. Lituma, fascinat, îi vedea apărînd ca nişte mici pete pămîntii mişcătoare şi, odată ieşiţi afară, întinzîndu-se în lung şi în lat pînă recuperau acea inimaginabilă formă pe care o aveau, şi luînd-o la fugă, pieziş, într-o mişcare atît de confuză încît era cu neputinţă să-ţi dai seama dacă înaintau sau se retrăgeau. „Parcă-am fi noi, în afacerea asta cu Palomino Molero", gîndi.

— Tupilează-te, tupilează-te, să nu te vadă — îi ordonă şeful, cu jumătate de gură. Ce minune, omule, a început să se dezbrace.

Îi veni în minte că, învederat, toată movila era perforată de galeriile săpate de crabi. Şi

dacă, deodată, ceda? Locotenentul Silva şi cu el s-ar prăbuşi în nişte hăuri întunecoase, nisi- poase, asfixiante, populate cu puhoaie de astfel de cruste vii, înarmate cu cleşti. Înainte de-a pieri, aveau să aibă parte de o agonie de coşmar. Încercă solul. Dur, foarte dur, uf, cu-atît mai bine.

— Atunci, daţi-mi şi mie binoclul — bombăni pe un ton de dojana. Mă invitaţi să mă uit şi, cînd-colo, vă uitaţi numai dumneavoastră, dom' locotenent. Nu-i frumos.

— Că doar nu degeaba ţi-s şef, măi sulică — zîmbi locotenentul. Uită-te iute. Nu vreau să mi te videzi.

Jandarmul potrivi gradaţiile binoclului adaptîndu-l vederii lui şi privi. O văzu pe *dona* Adriana acolo jos, lipită parcă de faleză, dezbrăcîndu-se cît se poate de calm. Oare zăbovea aşa ca să-l întărîte pe locotenent? Nu, mişcările ei aveau lîncezeala şi uitarea de sine ale omului ce se crede la adăpost de orice priviri indiscrete. Îşi împăturise hainele şi se înălţase pe vîrfuri să le aşeze pe o stîncă mai proeminentă, unde nu ajungeau stropii zvîrliţi de mare. Aşa cum bine îi spusese şeful, purta pe dedesubt un combinezon roz, scurt şi Lituma îi putu vedea pulpele, groase cît trunchiul de laur, şi sînii ce-i dădeau pe dinafară pînă aproape de sfîrcuri.

— Cine-ar fi zis că, la anii ei, *dona* Adriana este atît de nurlie — se miră sincer.

— Nu te mai holba aşa că mi-o consumi — îl certă aţîţat locotenentul, smulgîndu-i binoclul, în realitate, chestia a mai prima vine abia acum, cînd intră în apă. Cînd combinezonul i se lipeşte de trup şi devine transparent. Ăsta nu-i spectacol pentru jandarmi de rînd, Lituma. E un *show* pentru gradaţi de la locotenent în sus.

Jandarmul rîse, din amabilitate, nu pentru că poantele locotenentului l-ar fi amuzat. Nicidecum: se simţea stingherit şi nerăbdător. Să fie din cauza lui Palomino Molero? Poate. De cînd îl văzuse tras

în ţeapă, răstignit şi torturat, printre bolovani, avea senzaţia că nici o clipită nu mai reuşise să şi-l şteargă din minte. înainte vreme credea că, de cum vor afla cine şi de ce îl omorîseră, va scăpa de umbra lui. Dar acum, deşi cît de cît misterul se mai clarificase, viziunea sumbră a flăcăului îl însoţea zi şi noapte. „îmi amărăşti viaţa, rahat de aschimodie ce-mi eşti", gîndi. Hotărî ca, la sfîrşit de săptămînă, să-i ceară permisiune şefului său s-o întindă la Piura. Era zi de plată. O să-i caute pe Neînvinşi şi-o să-i cinstească în legea lui pînă i-o vedea beţi criţă, la crîşma Haioasei. Atunci, or să-şi încununeze noaptea la Casa Verde, cu moliile. Asta poate l-o mai remonta niţel, 'tu-i maica mă-sii.

— Dolofana mea face parte dintr-o rasă superioară de muieri — susură pofticios locotenentul Silva. Alea de nu poartă chiloţi. Cască ochii mari, Lituma, cască ochii şi vezi avantajele unei femei care bate drumurile vieţii fără chiloţi.

Ii întinse mărinimos binoclul, dar, oricît îşi ageri privirea, Lituma tot nu desluşi mare
lucru. *Dona* Adriana se îmbăia lîngă ţărm, stropind în dreapta şi-n stînga, plescăind cu palmele şi bucurîndu-se de mîngîierea apei; oricum, printre plescăielile ei şi spuma continuă, adusă de micile valuri, ceea ce se putea ghici din anatomia-i intimă, oricît de transparent i-ar fi fost combinezonul, era o nimica toată.

— Probabil că n-am eu ochii dumneavoastră de şoim sau, mai degrabă, n-am imaginaţia dumneavoastră înfierbîntată, dom' locotenent — i se plînse, înapoindu-i binoclul. Ca să spun drept, tot ce-am văzut a fost spuma aia fină.

— Atunci, na, crapă de ciudă — şopocăi locotenentul, ducîndu-şi iar binoclul la ochi. Eu, în schimb, o văd cum mă vezi, în detaliu. De sus pînă jos şi de la dreapta la stînga. Şi din faţă, şi din spate. Şi, ca să mă crezi, o să-ţi spun că are flori creţi, ca ai negreselor. Ba pot să-ţi spun şi cîţi are,

dacă vrei tu neapărat. Fii atent, ca să-ţi dovedesc ţi-i număr unul cîte unul.

— Şi mai ce? — zise, din spatele lor, vocea fetei. Lituma căzu în fund. În acelaşi timp, întoarse capul atît de brusc încît rămase cu gîtul sucit. Deşi vedea cu ochii lui că nu era aşa, încă i se părea că vorbise nu o femeie, ci un crab.

— Ce alte porcării o să mai debitaţi? — întrebă fata. Şedea cu pumnişorii în brîu, ca un matador ce-şi înfruntă fiara. Ce alte măscări, în afara celor zise deja? Mai există cuvinte murdare în dicţionar? Le-am auzit pe toate. Nu vă sfiiţi, vă rog, continuaţi. Am văzut în ce hal vă puteţi comporta. De-aţi şti cîtă silă îmi faceţi.

Locotenentul Silva se aplecă să ridice binoclul ce-i căzuse din mîini auzind-o pe fată. Lituma, încă în fund pe nisip, cu vaga idee că strivise, căzînd, carapacea goală a unui crab, văzu că şeful lui tot nu-şi revenea din surpriză. Ci îşi scutura nisipul de pe pantaloni, încercînd să tragă de timp. îl văzu schiţînd o vagă plecăciune, îl auzi spunînd:

— E primejdios să surprindeţi aşa autorităţile în exerciţiul funcţiunii, domnişoară. Dacă mă-ntorceam fulgerător şi trăgeam?

— În exerciţiul funcţiunii? — îl aţîţă ea, cu un hohot de rîs sarcastic. Asta vă e funcţia, să spionaţi femeile la scaldă?

Abia atunci îşi dădu seama Lituma că era fata colonelului Mindreau. Da, Alicia Min-dreau. Inima îi zvîcni în piept. De acolo, de jos, se auzea glasul înfuriat al *donei* Adriana, îi descoperise, bineînţeles, din cauza larmei. Ca în vis o văzu ieşind în patru labe din apă şi fugind aplecată, acoperindu-se pe cît putea cu mîinile, spre haine, pe cînd îşi scutura pumnul la ei, amenin ţîndu-i.

— Sînteţi nu numai porcoşi, dar şi abuzivi — repetă fata. Poftim ce mai poliţişti! Sînteţi încă mai răi decît zice toată lumea că sînt poliţiştii.

— Movila aceasta este un observator natural, de unde putem descoperi ambarcaţiunile ce aduc mărfuri de contrabandă din Ecuador — zise locotenentul, cu o asemenea convingere în glas încît Lituma se întoarse spre el să-l privească, picat din nori. Dacă n-o ştiaţi pînă acum, atunci aflaţi-o, domnişoară. De altfel, insultele unei doamne sînt flori pentru un cavaler. Aşa că, dacă ţineţi neapărat, făceţi-vă cheful, împroşcaţi-ne cu insulte.

Cu coada ochiului, Lituma observă că *dona* Adriana, îmbrăcată la repezeală, cum dăduse Dumnezeu, se îndepărta indignată pe plajă spre Punta Arena. Mişca oţărîtă din şolduri, călca apăsat şi, cu spatele la ei, încă le mai adresa gesturi mînioase. Precis că-i înjura de mamă, asta era clar. Puştoaica rămăsese tăcută, privindu-i, ca şi cum deodată îi pieriseră şi furia şi dezgustul. Era stropită cu tină din creştet pîn' la tălpi. Imposibil să-ţi dai seama ce culoare aveau bluziţa-i şi mocasinii din picioare sau panglica din păru-i tuns scurt, prezentau toate acelaşi ton ocru cenuşiu al întinderilor de nisip dimprejur. Lui Lituma i se păru încă mai slăbuţă decît în ziua cînd o văzuse apărînd intempestiv în biroul colonelului Mindreau. Aproape fără piept şi cu şoldurile strîmte, era exact ceea ce şeful lui numea, dispreţuitor, o femeie-scîndură. Cît despre năsucul acela pretenţios, ce părea să dea note tuturor mirosurilor omeneşti, i se păru încă mai semeţ decît data trecută, îi amuşina de undeva de sus, ca şi cum ei doi nici într-un caz n-ar fi trecut examenul. Cît să aibă?, şaisprezece?, optsprezece?

— Ce caută o domnişoară ca dumneavoastră printre atîţia crabi? — zise amabil locotenentul Silva, considerând incidentul ca închis.

Îşi aşeză binoclul în toc şi începu să-şi şteargă tacticos ochelarii fumurii cu batista.

— E prea departe locul acesta de Baza aeriană, ca să veniţi tocmai pe-aici să vă plimbaţi.

Dacă vă muşca o dihanie împuţită din astea? Şi ce-aţi păţit? Vi s-a spart un cauciuc?

Lituma descoperi abia atunci bicicleta Aliciei Mindreau, la fel de mînjită cu tină, la vreo douăzeci de paşi mai încolo, jos, la poalele movilei. Jandarmul se uita la fată şi încerca să şi-l închipuie lîngă ea pe Palomino Molero. Se ţineau de mînă, îşi ziceau fleacuri tandre privindu-se beţi de fericire în ochi. Ea, clipind iute din gene ca din aripioare de fluture, îi şoptea la ureche: „Cîntă-mi, hai, cîntă-mi ceva frumos numai pentru mine." Nu, fir-ar să fie, nu putea, îi era peste poate să şi-i imagineze aşa.

— Tata ştie că l-aţi tras de limbă pe Ricardo — zise brusc, pe un ton tăios; feţişoara ei privea bătăios în sus, şi din ochi cîntărea ce efect avuseseră asupra lor cuvintele pronunţate. Profitînd de faptul că era beat, zilele trecute.

Locotenentul rămase la fel de placid. îşi puse calm ochelarii fumurii şi începu să coboare dîmbul, spre potecă, lăsîndu-se să alunece ca pe un tobogan. Ajuns jos, îşi scutură bine hainele cu palma.

— Pe locotenentul Dufo îl cheamă Ricardo? — întrebă. Înseamnă că i-oţi fi zicînd Ri-chard sau Riky?

— Ştie şi că v-aţi dus la Amotape, s-o descoaseţi pe *dona* Lupe — adăugă fata, cu o nuanţă de sarcasm. Era mai degrabă scundă, subţirică, cu nişte forme abia-abia ghicite. Nu se putea spune că era o mîndreţe. Să se fi îndrăgostit de ea Palomino Molero numai pentru că era cine era? — Ştie absolut tot ce faceţi şi dregeţi.

De ce vorbea aşa? De ce se exprima în felul acesta, atît de ciudat? Cu-atît mai mult cu cît Alicia Mindreau nu părea să-i ameninţe, ci, mai curînd, să rîdă de ei sau să se distreze pe seama lor, ca şi cînd ar fi pus la cale o şotie. Lituma cobora şi el dîmbul, cu mici salturi prudente, în spatele puştoaicei. Printre pantofii lui fugeau crabii, cu

zigzaguri năucitoare. împrejur, cît vedeai cu ochii, nu era ţipenie de om. Tipii de pe la depozite or fi plecat şi ei demult, fiindcă uşile masive erau zăvorite şi nu se auzeau zgomote dinăuntru. Colo jos, în radă, un remorcher brăzda marea, între cheiuri, slobozind inele de fum cenuşiu şi ţipete răguşite de sirenă la intervale tot mai dese. Abia hăt-de-parte, pe plaja mare, se vedeau forfotind ca furnicile grupuri de oameni.

Ajunseră la drumeagul care, şerpuind de la măgură în jos, ducea la reţeaua metalică ce despărţea instalaţiile lui International Petroleum de satul Talara. Locotenentul luă bicicleta şi o puse în mişcare acţionînd cu o singură mînă. Mergeau fără grabă, tustrei unul lîngă altul. Sub tălpi scrîşneau pietricele sau cîte un crab strivit.

— M-am ţinut după domniile-voastre încă de la Comisariat, şi nu v-aţi dat seama de nimic — zise pe acelaşi ton imprevizibil, pe jumătate furios, pe jumătate zeflemitor. Halal poliţai! La reţeaua de colo n-au vrut să-mi dea drumul, dar i-am ameninţat cu taică-meu şi m-au lăsat să trec. Nici că m-aţi simţit. V-am auzit debitînd toate grosolăniile imaginabile, şi tot nimic, eraţi în lună. Dacă nu v-aş fi adresat cuvîntul, şi-acum puteam să vă spionez nestingherită.

Locotenentul recunoscu c-aşa era, rîzînd încetişor. Bîţîia din cap, amuzat, luînd totul în şagă:

— Cînd bărbaţii-s numai între ei şi nu-i aude nimeni, mai dau drumul şi la măscări — se scuză. Veniserăm în inspecţie, să vedem dacă nu ne pică în mînă vreun contrabandist. Nu-i vina noastră dacă anumite sătence aleg locul ăsta ca să se îmbăieze tocmai acum. Astea-s coincidenţe de-ale vieţii. Aşa-i, Lituma?

— Da, dom' locotenent — aprobă jandarmul.

— Oricum ar fi, sîntem la ordinele dumneavoastră pentru indiferent ce şi oricînd, domnişoară Mindreau — adăugă ofiţerul,

îndulcindu-şi vocea. Spuneţi, vă ascultăm. Sau preferaţi să stăm de vorbă la Post? Între patru pereţi şi bînd o limonadă, discutăm mai bine. Dar trebuie să vă avertizez, ca să nu vă simţiţi dezamăgită, că prăpăditul nostru de Comisariat nu-i nici pe departe atît de confortabil ca Baza aeriană a tăticului dumneavoastră.

Fata nu spuse nimic. Lui Lituma i se părea că-şi simte sîngele curgîndu-i în vene, lent, gros, roşu-închis, şi-şi auzea pulsul bătînd în tîmple. Trecuseră dincolo de reţeaua de sîrmă şi jandarmul de serviciu — îl cunoştea, era Lucio Tinoco, din Huancabamba — îl salută milităreşte pe locotenent, iar lui îi făcu pe furiş cu ochiul. Mai erau acolo trei santinele, de la serviciul de securitate al firmei. Rămaseră cu ochii după fată, miraţi s-o vadă cu ei. S-o fi aflat deja prin sat şi prin împrejurimi de descinderea lor la Amotape? Dacă da, nu din vina lui Lituma, în nici un caz. El îşi ţinuse gura, el respectase cu sfinţenie ordinul dat de şef, de-a nu scăpa o vorbuliţă despre cele aflate de la *dona* Lupe. Trecură pe lîngă spitalul Companiei, cu scîndurile lui proaspăt vopsite în verde. La Căpitănia portului, doi marinari stăteau de pază, cu puştile la umăr. Unul din ei se strîmbă expresiv către Lituma, spunîndu-i parcă: „Ce grup nepotrivit mai e şi ăsta". Un stol de pescăruşi trecu chiar pe lîngă ei, foarte aproape, bătînd puternic din aripi şi ţipînd. Începea să se însereze. Printre scările şi balustradele de lemn ale hotelului Royal, unicul din sat, Lituma văzu cum soarele începea să se scufunde în mare. O prospeţime răcoroasă, plăcută şi ospitalieră, lua cu încetul locul arşiţei de peste zi.

— Ştie domnul colonel Mindreau că aţi venit să ne faceţi o vizită? — insinua cu delicateţe locotenentul Silva.

— Vă poftesc să n-o faceţi pe idiotul cu mine — ridică glasul fata. Sigur că nu ştie.

„O s-o afle rapid", gîndi Lituma. Toată lumea holba ochii de mirare văzîndu-i trecînd. Se uita lung după ei şi începea să murmure.

— Aţi venit doar să ne spuneţi că domnul colonel a aflat de discuţiile noastre cu locotenentul Dufo şi cu *dona* Lupe, din Amotape? — insistă locotenentul Silva.

Vorbea privind drept înainte, fără a întoarce capul spre Alicia Mindreau, iar Lituma, care rămăsese cu cîţiva paşi în urmă, vedea că şi ea îşi ţinea capul tot drept, evitînd să-l privească în ochi pe ofiţer.

— Da — o auzi răspunzînd.

Gîndi: „Minciună". Ce naiba venise să le spună? O fi trimis-o colonelul? În orice caz, părea să-şi calce pe inimă; sau, poate, o apucase brusc descurajarea. Era încruntată, gura şi-o ţinea întredeschisă, iar nările năsucului ei arogant tremurau de încordare. Avea pielea foarte albă şi genele foarte lungi. Oare tocmai aerul ăsta al ei, delicat, fragil, de fetiţă răsfăţată, să-l fi fermecat într-atîta pe sfrijit? Indiferent de ceea ce venise să le spună, părea vădit acum că mai curînd o să-şi muşte limba decît să deschidă gura.

— Foarte amabil din partea dumneavoastră că aţi venit să stăm puţin de vorbă — mur-
mură locotenentul, siropos. Vă mulţumesc mult, vă rog să mă credeţi.

Mai făcură vreo cincizeci de metri în tăcere, ascultînd ţipetele porumbeilor şi bătaia cadenţată a valurilor. În cîteva din căsuţele de lemn, femei îndemînatice spintecau peştii şi-i goleau imediat de măruntaie. În juru-le, arătîndu-şi colţii, se agitau nişte cîini, aşteptînd să le pice vreo bucăţică. Mirosea de te trăsnea.

— Cum era Palomino Molero, domnişoară? — se pomeni zicînd, deodată.

I se înfiora toată şira spinării de surpriză. Vorbise fără să-şi dea seama, îi scăpaseră cuvintele din gură. Dar nici locotenentul, nici fata nu se

întoarseră să-l privească. Acum, Lituma era la un pas de ei şi continua să înainteze poticnit.

— Era bun ca pîinea caldă — o auzi spunînd. Şi după o pauză: Un înger căzut din cer.

N-o spunea cu vocea tremurătoare, înmuiată de amărăciune şi nostalgie. Dar nici cu afecţiune. Ci cu acelaşi ton bizar, neobişnuit — inocent şi batjocoritor totodată, în care, cînd şi cînd, scapără cîte o scînteie de mînie.

— Asta zic toţi cîţi l-au cunoscut — murmură Lituma cînd tăcerea ameninţă a se prelungi. Că era omul cel mai cumsecade.

— Cred că aţi suferit foarte mult după nenorocirea abătută asupra băiatului acela, domnişoară Alicia — zise ofiţerul, după încă un moment. Nu?

Alicia Mindreau nu-i răspunse nimic. Ocoleau un grup de locuinţe pe jumătate construite, unele fără acoperiş, altele cu scîndurile despărţitoare dintre camere stivuite sau ridicate pripit. Toate aveau terase, înălţate pe piloni, printre care se furişau limbi de mare. Vasăzică începea fluxul. Se vedeau bătrîni în maieu aşezaţi pe trepte, copii goi culegînd scoici şi pîlcuri de femei guralive. Se auzeau rîsete, iar mirosul de peşte îţi strîmba nările.

— Prietenii mei susţin că l-am auzit şi eu cîntînd o dată, la Piura, acu' cîtva timp — se auzi zicînd din nou, cu stupoare, Lituma. Dar, oricît m-aş căzni să mi-l amintesc, nu pot. Zic toţi că n-avea rival la bolerouri.

— Nu numai în bolerouri, ci şi la muzica creolă — îl corectă fata, dînd energic din cap. Ca să nu mai vorbesc de cîntatul la chitară, era de neîntrecut!

— Într-adevăr, chitara — se auzi zicînd Lituma. Era obsesia maică-sii. *Dona* Asunta, o doamnă din Castilia. O tot ţinea morţiş, că să-i găsim chitara. Cine ştie cine i-o fi furat-o.

— E la mine — zise Alicia Mindreau. Vocea i se frînse deodată, ca şi cînd spusele i-ar fi scăpat fără voie.

Tăcură din nou, îndelung. Mergeau spre centrul Talarei şi, pe măsură ce se afundau în vălmăşagul de case, întîlneau tot mai mulţi oameni pe străzi. în spatele reţelelor de sîrmă, pe vîrful promontoriului cu farul şi la Punta Arena, unde erau casele străinilor *gringos* şi ale funcţionarilor superiori de la International, se aprinsese deja iluminatul public, deşi era încă ziuă. La fel, colo sus, deasupra falezelor, la Tablazo, la Baza aeriană. La un capăt al golfului, scheletul unei sonde avea un panaş de foc, roşcat şi auriu. Părea un crab uriaş, ce şi-ar fi muiat labele în mare.

— Biata *dona,* o ţinea una şi bună: „Găsiţi-i chitara şi-i veţi găsi pe ăi de l-au omorît" — se auzi zicînd Lituma, aproape şoptind. Nu c-ar fi ştiut *dona* Asunta ceva. Nicidecum, era pur şi simplu intuiţia ei de mamă şi de femeie.

Simţi că locotenentul se întorsese să-l privească şi tăcu chitic.

— Cum este dînsa? — zise fata. Acum într-adevăr îşi întorsese faţa şi, în răstimp de-o clipă, jandarmul i-o văzu: stropită cu pămînt, palidă, irascibilă, curioasă.

— Vă referiţi la *dona* Asunta, mama lui Palomino Molero? — întrebă.

— E metisă *chola?* — preciza fata, cu o mişcare de nerăbdare.

Lui Lituma i se păru că şeful lui lăsase să-i scape un chicotit.

— Bun, ce să zic, e o femeie din popor. Ca toţi ăştia pe care-i vedem învîrtindu-se pe-aici, ca şi mine — se auzi zicînd şi singur se miră de înverşunarea cu care vorbea. Bineînţeles că nu-i de categoria dumneavoastră sau a domnului colonel Mindreau. Asta voiaţi să ştiţi?

— El nu părea *cholo* — zise Alicia Mindreau, îmblînzindu-şi tonul şi parcă vorbindu-şi sieşi.

Avea părul moale, fin, bătînd puţin în blond. Şi era băiatul cel mai bine crescut din cîţi am văzut vreodată. Nici Ricardo, nici măcar tata nu se puteau compara cu el. Nimeni n-ar fi crezut că a fost educat şi a studiat într-un liceu public sau că era din mahalaua Castilia. Singurul lucru de *cholo* la el era numele ăsta, Palomino. Cît despre al doilea nume, era şi mai rău: Temistocles.

Lui Lituma i se păru că şeful său îşi înăbuşise un alt chicotit. însă lui nu i se părea nimic de rîs în cele spuse de fată. Era nedumerit şi intrigat. Ce simţea ea, milă, mînie sau ce, faţă de moartea flăcăului? Imposibil de precizat. Fiica lui Mindreau vorbea ca şi cum Palomino Molero n-ar fi fost omorît în felul bestial ştiut de toţi, ci de parcă era viu şi nevătămat. N-o fi şi ea pe jumătate ţicnită?

— Unde l-aţi cunoscut pe Palomino Molero? — întrebă locotenentul Silva.

Ajunseseră în spatele bisericii. Zidul acela văruit servea drept ecran cinematografului ambulant al domnului Teotonio Caile Frias. Era un cinema fără acoperiş, fără scaune, în aer liber. Spectatorii care voiau să vadă filmul aşezaţi erau nevoiţi să-şi aducă scaunele de acasă. însă majoritatea localnicilor şedeau pe vine sau se trînteau de-a dreptul pe pămînt. Ca să treacă de frînghia ce limita mai mult simbolic spaţiul imaginar al localului, trebuiau să plătească cinci *reali.* Locotenentul şi Lituma se bucurau de intrare liberă. Cei ce nu voiau să plătească jumătate de *sol* puteau vedea filmul pe gratis, dindărătul funiei. Se vedea şi de-acolo, dar oricum mai prost, şi se alegeau cu mădularele înţepenite. Se adunase deja destulă lume care aştepta să se întunece. *Don* Teotonio Caile Frîas trebăluia pe lîngă aparatul de proiecţie. N-avea decît unul; funcţiona prin legătura electrică făcută de însuşi proprietarul, care fura energie de la stîlpul din colţ. După fiecare rolă, urma o pauză îndelungată, pentru montarea

următoarei. Astfel, filmele se vizionau cu întreruperi şi durau neobişnuit de mult. Dar chiar şi-aşa, locul era mereu plin, mai ales în lunile de vară. „De cînd cu afacerea asta cu sfrijitul, aproape că n-am mai dat pe la cinema", gîndi Lituma. Ce film rula astă-seară? Unul mexican, desigur: *Rîu ascuns,* cu Dolores del Rio şi Columba Domínguez.

— La ziua de naştere a Lalei Mercado, la Piura — zise deodată fata. Întîrzia atît de mult cu răspunsurile, încît Lituma uita la ce întrebare răspundea. Îl angajaseră să cînte la petrecere. Toate fetele ziceau „ce frumos cîntă, ce voce minunată". Şi mai ziceau ceva: „ce frumuşel e, parcă n-ar fi *cholo".*Într-adevăr, n-ai fi zis că este.

„Albii ăştia!" se indignă Lituma.

— V-a dedicat vreun cîntec? — întrebă locotenentul.

Purtarea lui era incredibil de respectuoasă. Clipă de clipă, descoperea la şeful lui o nouă tactică. Asta, ultima, era a bunelor maniere.

— Trei — afirmă fata. „Ultima noapte cu tine", „Rază de lună" şi „Păpuşică mîndră".

„Nu-i întreagă la cap, pe bune, e izăltată rău", hotărî jandarmul. Bicicleta Aliciei Min-
dreau, ghidată de locotenentul Silva cu mîna stingă, începuse să scîrţîie neunsă, cu un scrîşnet ascuţit ce se isca şi dispărea la intervale regulate. Pe Lituma scîrţîitul repetat îl călca pe nervi.

— Am şi dansat împreună — adăugă fata. Un singur dans. Cu toate fetele a dansat numai o dată. Doar cu Lala Mercado de două ori. Poate şi unde era ziua ei, plus că ne era gazdă, nu din alt motiv. Nimănui nu i s-a părut nepotrivit să danseze cu noi, toate fetele doreau să le invite. Se purta ca un om decent. Şi dansa foarte bine.

„Om decent", gîndi Lituma, făcînd un pas alături ca să nu calce o stea de mare uscată, acoperită de furnici. Pe locotenentul Silva, de pildă, l-o fi socotind Alicia Mindreau un om

decent? Pe el nu, nici pomeneală. „Că doar mi-s *cholo* patent, cum scrie la carte", gîndi. „Şi încă din mahalaua La Mangacheria, spre cinstea mea." Mergea cu ochii închişi pe jumătate şi nu mai vedea seara de la Talara, ce se pregătea cu destulă grabă să facă loc nopţii, ci freamătul şi eleganţa salonului şi grădinii pline de perechi tinere, frumos îmbrăcate, din cartierul acela al albilor care se învecina cu întinderile de nisip unde trona crîşma-bar a Haioasei — cartierul Buenos Aires —, în casa numitei Lala Mercado. Tînăra pereche care dansa în colţul acela, mîncîndu-se din ochi, grăindu-şi din ochi, erau Alicia Mindreau şi pirpiriul. Aş, nu, imposibil. Şi totuşi ea povestea, ea continua să le povestească.

— Cînd m-a invitat la dans, mi-a zis că de cum m-a văzut s-a îndrăgostit de mine — o auzi spunînd. Dar nici acum, nu desluşeai melancolie sau tristeţe în vocea ei. Vorbea repede şi fără implicare, parcă transmitînd un mesaj. Mi-a zis că întotdeauna a crezut în dragostea la prima vedere şi că acuma ştia că există. Pentru că mă îndrăgise de cum mă văzuse, instanta- neu. Că puteam să rîd de el dacă voiam, dar acela era adevărul. Că niciodată nu va iubi o altă femeie, ci numai şi numai pe mine. Mi-a zis că şi de nu-l voi lua în seamă şi de-l voi scuipa sau de mă voi purta cu el cîineşte, el tot după mine va veni iubindu-mă pînă la moarte.

„Aici a brodit-o bine", gîndi Lituma, amar. Plîngea cumva fata? Cîtuşi de puţin. Jandarmul nu-i putea vedea mutriţa — continua să meargă cu un pas înapoia locotenentului şi al ei —, dar glasul puştoaicei nu era plîn-găreţ, ci sec, ferm, de o detaşată severitate. În acelaşi timp însă, părea a nu-şi vorbi nici măcar sieşi ca şi cînd tot ce povestea n-ar fi privit-o intim, n-ar fi fost vărsare de sînge şi moarte în istoria aceea.

— Mi-a zis că va veni să-mi cînte serenade. Că, astfel cîntîndu-mi noapte de noapte, va izbuti

să mă facă să mă îndrăgostesc de el — urmă, după o scurtă pauză. Scrîşnetul bicicletei mai că-l scotea din minţi pe Lituma; îl aştepta şi, auzindu-l, se înfiora din cap pînă-n picioare. Îşi auzi şeful. Locotenentul piuia ca o pitulice:

— Şi-aşa a fost? Aşa s-a întîmplat? S-a ţinut de cuvînt? A venit să vă cînte serenade acasă, la Baza aeriană din Piura? V-aţi îndrăgostit de el pînă la urmă?

— Nu ştiu — răspunse fata.

„Nu ştie? Cum adică? Cum să nu ştie aşa ceva?" gîndi înmărmurit jandarmul. Se căzni să-şi aducă aminte cînd se îndrăgostise el cel mai tare. Oare de Meche, iubita lui Josefino, bruneta aceea ochioasă cu boiul sculptural, căreia niciodată nu îndrăznise să-i declare amorul? Da, negreşit, ea îi căzuse mai cu tronc, faţă de nici o alta nu simţise ceva asemănător. Cum să nu ştii dacă eşti îndrăgostit ori ba? Ce tîmpenie! Bine s-a gîndit el că-i lipsea o doagă. Zănatică, ce mai!, de n-o fi într-o ureche. Sau o făcea special pe nebuna, ca să-i încerce? O fi învăţat-o colonelul să se poarte aşa cu ei? Nici una din presupuneri nu-l mulţumea.

— Bine, dar Palomino Molero a venit să vă cînte serenade la Baza aeriană din Piura, nu-i aşa? — îl auzi murmurînd dulceag pe locotenent. De multe ori?

— În fiecare zi — spuse fata. De-atunci, de la aniversarea Lalei Mercado. N-a fost zi să nu vină, pînă cînd tata a fost transferat aici.

Nişte puşti cu praştii ocheau şi trăgeau în pisoiul chinezului Tang, băcanul. Pisoiul miorlăia, îngrozit, fugind de la un capăt la altul al acoperişului băcăniei. Chinezul Tang apăru de după colţ, cu mătura în mînă, şi puştii o zbughiră care-ncotro, topindu-se de rîs.

— Şi ce zicea de serenadele acelea tatăl dumneavoastră? — piui locotenentul Silva. Sau nu l-a surprins niciodată cîntînd?

— Tata ştia că-mi cîntă serenade, că doar nu era surd — replică fata.

Lui Lituma i se păru că, pentru întîia oară, Alicia Mindreau şovăia. De parcă ar fi dat să mai spună ceva şi şi-ar fi muşcat limba în ultimul moment.

— Şi ce zicea? — repetă şeful lui.

— Că, fără îndoială, eu eram pentru el Regina Angliei — afirmă fata cu seriozitatea mortală cu care vorbea întotdeauna. Cînd i-am povestit ce-mi zisese, Palito mi-a spus: „Tatăl tău se înşală. Tu eşti pentru mine cu mult mai presus decît Regina Angliei. Dacă e să te compar, tu-mi eşti ca Fecioara Măria."

Lui Lituma i se păru că aude pentru a treia oară chicotitul reţinut, sarcastic, al locotenentului Silva. Palito? Aşa-l rebotezase ea pe Palomino? Adică porecla aceea ridicolă, de Palito, era un nume decent, pe cînd Palomino sau Temistocles erau nume *cholos.* „'Tu-le maica mă-sii de albi plini de ifose", gîndi.

Ajunseră la Postul de jandarmerie. Jandarmul de serviciu, Ramiro Matelo, de felul lui din Chiclayo, plecase fără să le lase vorbă, iar uşa era încuiată. Ca s-o descuie, locotenentul sprijini bicicleta de zid.

— Poftiţi înăuntru şi făceţi-vă comodă — o rugă ofiţerul, schiţînd o uşoară plecăciune. Vă putem oferi o răcoritoare gazoasă sau o cafeluţă. Intraţi, domnişoară.

Se întunecase de-a binelea. Înăuntru, pe cînd se munceau să aprindă lămpile cu gaz, rămaseră cîtva timp pe întuneric, lovindu-se de lucruri. Fata aştepta, liniştită, în tocul uşii. Nu, n-avea ochii strălucitori sau umezi. Nu, nu plînsese, nicidecum. Lituma îi vedea umbra zveltă, desenîndu-se pe fundalul tablei negre pe care prindeau ei în pioneze înştiinţările, rapoartele şi avizele zilei, şi se gîndea la sfrijit. Îşi simţea inima grea şi îl încerca o nedumerire enormă. „Tot ce se întîmplă mă

depăşeşte. Văd şi nu-mi vine a crede", gîndi. Chiar le mărturisise cîteva adevăruri despre Palomino Molero figurina aceea mititică? O vedea cu ochii lui şi tot degeaba, de parcă puştoaica nici n-ar fi fost acolo cu ei, de parcă nu le-ar fi zis nimic, n-ar fi existat, şi totul n-ar fi fost decît scornirea minţii lui inventive. Ceva era în neregulă. Ce?

— Nu v-a obosit plimbarea? — Locotenentul tocmai aprindea primusul, pe care se afla întotdeauna un ceainic plin cu apă. Oferă-i un scaun domnişoarei, Lituma.

Alicia Mindreau se aşeză pe marginea scaunului împins de jandarm. Stătea cu spatele la uşa dinspre stradă şi la lampasul de la intrare; faţa îi rămînea pe jumătate în umbră şi un nimb gălbui îi învăluia silueta. Aşa, părea şi mai puştoaică decît era. O fi terminat liceul sau încă nu? Cineva prăjea ceva la un foc, într-o casă din vecini. Un glas spart de beţivan fredona, în depărtare, ceva hodoronc-tronc despre marea la Paita.

— Ce aştepţi ca să-i serveşti un suc domnişoarei, Lituma! — îl dojeni locotenentul.

Jandarmul se grăbi să pescuiască o sticluţă de suc Pasteuriná din găleata cu apă unde le ţineau la rece. O destupă şi i-o întinse, scuzîndu-se:

— Ştiţi, n-avem nici pahare, nici pai. Va trebui să beţi direct din sticlă, ce să-i faci.

Ea luă sucul şi-l duse la buze ca un automat. Era ţicnită? O fi suferind oare pe dinăuntru şi s-o fi sfiind să arate? O fi părînd atît de stranie tocmai de aia, pentru că, încercînd să-şi mascheze suferinţa, devenea nenaturală? Lui Lituma i se păru că fata rămăsese ca hipnotizată.

Parcă nu-şi dădea seama că se afla acolo cu ei şi nu-şi amintea de cele spuse înainte. Lituma se simţea oarecum nelalocul lui, stingherit şi încurcat, văzînd-o atît de serioasă, de concentrată şi de nemişcată. I se făcu de-a dreptul frică. Şi dacă apărea deodată colonelul, acolo la Post, cu o

patrulă, cerîndu-le socoteală pentru conversaţia aceea cu fiică-sa?

— Vă rog, beţi, poftim şi o cafeluţă — zise locotenentul. Îi întinse cana de tablă în care amestecase o lingură de cafea măcinată. Cîte bucăţele de zahăr să-i pun? Una, două?

— Ce va păţi tata? — întrebă fata, cu bruscheţe. Din vocea ei nu răzbătuse decît o răbufnire de ură. Va fi arestat? Va fi împuşcat pentru asta?

Nu luase cana de tablă, şi Lituma îşi văzu şeful ducînd-o la gură şi sorbind cu plăcere.

Locotenentul se aşeză într-o rînă, pe un colţ al biroului său. Afară, beţivanul nu mai cîn-ta acum, ci dondănea întruna pe aceeaşi temă: calcanii cu ghimpe în coadă, din marea de la Paita. Zicea că l-au înţepat şi că avea o rană la picior. Căuta o femeie miloasă care să-i sugă otrava.

— Tatăl dumneavoastră nu va păţi nimic — negă din cap locotenentul Silva. De ce, la o adică, să păţească ceva? Mai mult ca sigur că va scăpa basma curată. Nici să nu vă gîndiţi la asta, domnişoară Alicia. Chiar nu doriţi o ceşcuţă de cafea? Pe asta am băut-o eu, dar vă prepar alta cît ai bate din palme.

„Ăsta-i dracul gol", gîndi Lituma. „E în stare şi pe-un mut să-l îmbie la vorbă." Făcuse, discret, cîţiva paşi îndărăt, pînă ajunsese să se sprijine cu spatele de perete. Vedea, pieziş, profilul delicat al fetei, năsucul ei solemn, care te aţintea şi îl înţelese deodată pe Palomino: n-o fi fost ea o frumuseţe, dar avea ceva fascinant, misterios; ceva ce putea înnebuni un bărbat exista în feţişoara aceea rece. Simţea îndemnuri contradictorii. Dorea ca locotenentul să aibă cîştig de cauză şi s-o facă pe Alicia Mindreau să spună tot ce ştia; în acelaşi timp, şi nu înţele- gea de ce, i se făcea milă la gîndul că fetiţa aceea o să le dezvăluie toate secretele ei. I se părea că o atrag pe Alicia

Mindreau într-o cursă. Şi simţea nevoia s-o salveze. Chiar o fi ţicnită?

— Însă cel ce o va păţi, fără doar şi poate, este micuţul gelos — insinua locotenentul, de parcă ideea în sine i-ar fi făcut un rău nespus. Ricardo Dufo, vreau să zic. Richard. Aşa i se spune, Richard, nu? Sigur că gelozia este un factor de care orice judecător, dacă-i un bun cunoscător în ale inimii omeneşti, va ţine seamă. Un factor atenuant. În ce mă priveşte, eu susţin sus şi tare că gelozia e întotdeauna o circumstanţă atenuantă. Dacă un bărbat e înnebu- nit după o femeiuşcă, atunci musai să fie gelos. O ştiu pe propria piele, domnişoară, fiindcă ştiu ce-i amorul şi sînt teribil de gelos. Gelozia întunecă minţile, nu te lasă să gîndeşti. Întocmai ca băutura. Dacă pretendentul dumneavoastră poate dovedi că i-a făcut ce i-a făcut lui Palomino Molero pentru că era obnubilat de gelozie — ăsta-i cuvinţelul-cheie, foarte important, ob-nu-bi-lat, nu-l uitaţi —, atunci s-ar putea să fie tratat drept iresponsabil în momentul crimei. Cu puţin noroc şi cu un avocat bun, scapă. Prin urmare, nici pentru micuţul gelos nu trebuie să vă faceţi prea multe griji, domnişoară Mindreau.

Duse cana de tablă la gură şi sorbi zgomotos din cafea. Pe frunte îi rămăsese dunga de la chipiu, şi Lituma nu-i putea vedea ochii, ascunşi în spatele lentilelor fumurii, ci numai mustăcioara, gura şi bărbia. O dată îl întrebase: „De ce nu vă scoateţi ochelarii pe întuneric, dom' locotenent?" Şi el îi răspunsese, glumind: „Ca să nu-mi citească nimeni gîndurile."

— Eu nu-mi fac griji — murmură fata. Eu îl urăsc. Îi doresc tot răul de pe lume. I-o spun în faţă, tot timpul. O dată, s-a dus în camera de alături şi s-a întors cu revolverul. Mi-a zis: „Apeşi aici, aşa. Ia-l. Dacă mă urăşti atît de mult, înseamnă că-mi merit moartea din mîna ta. Trage, omoară-mă."

Urmă o lungă tăcere, întreruptă de sfîrîitul tigăii din casa alăturată şi de monologul confuz al beţivanului, care acum se îndepărta: nimeni nu-l iubea, aşa că se va duce la o vrăjitoare din Ayabaca, ea îi va vindeca piciorul rănit, *ay, ay, ay.*

— Dar eu sînt convins că sînteţi o persoană cu inimă bună, că n-aţi omorî nici o muscă măcar — afirmă locotenentul Silva.

-— Nu vă prefaceţi mai stupid decît sînteţi — îl fulmină Alicia Mindreau. Îi tremura bărbia şi nările îi fremătau larg deschise. Nu mă trataţi şi pe mine la fel. Vă poftesc. Nu mai sînt un copil.

— Vă cer scuze — tuşi locotenentul Silva. Adevărul e că nu ştiam ce să spun. Cuvintele dumneavoastră m-au surprins peste măsură. V-o spun deschis.

— Vasăzică nu ştiţi nici măcar dacă aţi fost ori ba îndrăgostită de Palomino Molero — se auzi Lituma murmurînd printre dinţi. Nu l-aţi iubit, aşa, un picuţ?

— L-am iubit mai mult decît un picuţ — replică fata imediat, fără a se întoarce să privească în direcţia jandarmului. Stătea cu capul nemişcat, iar furia părea să i se fi risipit la fel de iute cum o apucase. Privea în gol: Ba pot spune că l-am iubit mult pe Palito. Dacă l-am fi găsit pe preot acolo, la Amotape, m-aş fi măritat cu el. Dar treaba asta cu îndrăgostitul e de-a dreptul scîrboasă, pe cînd relaţia dintre noi nu era aşa. Era ceva curat, ceva frumos. Sau şi dumneata o faci pe prostul?

— Vai, ce întrebări pui şi tu, Lituma — îşi auzi şeful boscorodind. Dar înţelese că nu-l mustra deloc; că, în realitate, nu lui i se adresa. Comentariul nu era decît o altă faţetă a tacticii sale de a o trage de limbă pe puştoaică. Crezi că, dacă nu l-ar fi iubit, ar fi fugit domnişoara cu el? Sau crezi că a răpit-o cu forţa? Alicia Mindreau nu spuse nimic. De sticla afumată a lămpilor cu gaz veneau să se ciocnească tot mai multe insecte, bîzîind. Acum se auzea, de foarte aproape, bătaia

valurilor în resac. Mareea continua să crească. Pescarii şi-or fi pregătit pînă acum năvoadele; *don* Matias Querecotillo cu cele două ajutoare ale lui or fi tîrît „Leul Talarei" pe nisip, spre mare, de n-or vîsli deja, colo în larg. Lituma îşi dori să se fi aflat hăt-departe, cu ei, nu aici, ca să audă astfel de lucruri. Şi totuşi se pomeni susurînd:

— Şi-atunci cum rămîne cu pretendentul dumneavoastră, domnişoară? Chiar pe cînd vorbea, i se păru deodată că stă în echilibru pe o frînghie întinsă, nesigură.

— Pretendentul dumneaei cel oficial, vrei să spui — îl corectă locotenentul. Îşi îndulci glasul, adresîndu-i-se: Pentru că, din moment ce îl iubeaţi pe Palomino Molero, îmi închipui că locotenentul Dufo nu putea fi altceva. Un amorez oficial, cu care salvaţi aparenţele, cel puţin faţă de tata. N-a fost decît atît, un paravan, nu?

— Da — încuviinţă numaidecît fata, dînd din cap.

— Şi asta pentru ca tatăl dumneavoastră să nu-şi dea seama de treaba ailaltă, a serioasă, cu Palomino Molero — continuă să despice firu-n patru locotenentul. Fiindcă, mai mult ca sigur, domnului colonel nu i-ar fi convenit deloc ca fiica lui să fie în dragoste cu un soldat oarecare de la aviaţie.

Pe Lituma, zumzetul neîntrerupt al gîzelor ce se loveau întruna de sticla lămpilor îl călca pe nervi, tot atît de tare ca, mai înainte, scrîşnetul bicicletei.

— El s-a înrolat acolo numai pentru a fi cît mai aproape de dumneavoastră? — se auzi zicînd.

Îşi dădu seama că, de astă dată, nu se mai prefăcuse: vocea îi era plină de intensa milă pe care i-o stîrnea pirpiriul. Ce mama naibii găsise nenorocitul la fîşneaţa asta pe jumătate dilie? Îi plăcuse că era de familie bună, că era albă? Sau îl fermecaseră felul ăsta al ei de-a fi, capricios, fără

pic de stare, toanele incredibile care o făceau să treacă într-o clipă de la furie la indiferenţă?

— Micuţul gelos nu mai înţelegea nimic — fantază cu voce tare locotenentul. Tocmai îşi aprinsese o ţigară. Iar cînd a început să înţeleagă, pîrdalnica de gelozie l-a dat gata. S-a ob-nu-bi-lat, ăsta-i cuvîntul. A făcut ce-a făcut şi, aproape nebun de frică, de remuşcări, a venit la dumneavoastră. Plîngînd: „Sînt un asasin, Alicitá. L-am torturat şi l-am omorît pe aviatorul cu care ai fugit." Dumneavoastră i-aţi făcut un scandal monstru, i-aţi aruncat în faţă că nu l-aţi iubit niciodată, că îl urîţi. Atunci, el şi-a scos revolverul şi v-a spus: „Omoară-mă". Dar n-aţi făcut-o. După ce că s-a văzut încornorat, Richard Dufo s-a ales şi cu ditamai buşeala. Şi pe deasupra, domnul colonel i-a interzis să vă mai vadă. Fiindcă, desigur, un ginere ucigaş era la fel de puţin convenabil ca un *cholo* din mahalaua Castilia, care, colac peste pupăză, mai era şi elev-aviator de trupă. Eh, bietul gelos! Bun, e clar, am istoria completă. M-am înşelat undeva, domnişoară?

— Ha, ha — rîse ea. V-aţi înşelat de la un capăt la altul.

— Ştiu, m-am înşelat dinadins — recunoscu locotenentul, scoţînd fumul pe nas şi pe gură. Bun, atunci corectaţi-mă.

Rîsese? Da, cu un rîs scurt, de batjocură feroce. Acum era iar serioasă, şezînd foarte ţeapănă pe marginea scaunului, cu genunchii lipiţi. Braţele îi erau atît de slăbuţe, încît Lituma le-ar fi putut cuprinde între două degete ale aceleiaşi mîini. Aşa cum stătea, pe jumătate în umbră, cu trupuşorul acesta zvelt ca spicul, filiform, putea fi uşor confundată cu un băiat. Cînd-colo, totuşi, era o femeiuşcă! Ştia deja de bărbat. Încercă s-o vadă *goală,* tremurîndă, în braţele lui Palomino Molero, culcată pe un pat ruinat, la Amotape, sau poate pe o rogojină, pe nisip. Îşi înnoda firavele braţe în jurul gîtului lui Palomino, deschidea gura,

desfăcea picioarele, gemea. Nu, imposibil. N-o vedea, în răstimpul pauzei interminabile, bîzîitul insectelor deveni asurzitor.

— Cel care a venit cu pistolul şi mi-a zis să-l omor a fost tata — adăugă fata, pe neaşteptate. Ce o să păţească?

— Nimic — se bîlbîi grăbit locotenentul Silva, de parcă s-ar fi înecat cu vorba. Nimeni n-o să-i facă nimic tatălui dumitale.

Ea avu o altă izbucnire de mînie:

— Vreţi să spuneţi că nu există dreptate — exclamă pătimaş. Căci el trebuie arestat, omorît. Dar nimeni n-are curaj. Sigur, cine să îndrăznească.

Lituma devenise stană de piatră. îşi simţea şeful la fel de ţeapăn, de încordat, ca şi cum amîndoi ar fi auzit deodată răsunînd din măruntaiele pămîntului geamătul sinistru ce anunţă cutremurul.

— Vreau să beau ceva fierbinte, chiar şi cafeaua asta — zise fata, schimbînd iar tonul vocii. Acum vorbea fără dramatism, ca şi cum ar fi glumit cu prietenele. M-a luat cu frig sau nu ştiu cu ce.

— Păi chiar că-i frig — se zăpăci locotenentul Silva. Repetă de două ori, foarte convins, dînd fără rost din cap, subliniindu-şi energic spusele: E frig, da, frig al naibii.

Zăbovi cîtva timp pînă să se scoale şi cînd, în sfîrşit, se sculă şi se îndreptă către primus, Lituma îi observă stîngăcia şi încetineala. Păşea ca un beţiv. Acum da, acum era surprins peste măsură, nu înainte. Şi el se simţea ca lovit cu leuca în cap, din cauza celor auzite. Sforţîndu-se, gîndea mereu la acelaşi lucru. Adică cum vine asta? nu zisese chiar ea că amorul e scîrbos?, şi totuşi se îndrăgostise de Palomino Molero. Ce tîmpenie mai era şi aia, a te îndrăgosti este scîrbos, dar a iubi, nu? Na, că-l luase şi pe el cu frig. Tare ar fi băut la repezeală o cafea fierbinte, ca aceea pe care şeful

lui i-o prepara acum puştoaicei! Lituma vedea prea bine, în conul de lumină verzuie al lămpii, încetineala cu care mîinile locotenentului vărsau apa fierbinte, amestecau linguriţele de cafea, zahărul. De parcă n-ar fi fost tocmai sigur că degetele i se vor supune. Veni spre fată cu ceaşca ţinută cu amîndouă mîinile, fără a face zgomot, şi i-o întinse. Alicia Mindreau o duse numaidecît la gură şi bău o înghiţitură, înălţînd capul. Lituma îi întrezări ochii în lumina anemică, pîlpîitoare. Uscaţi, negri, duri şi adulţi, pe feţişoara aceea delicată, de fetiţă.

— Carevasăzică... — şopocăi locotenentul, atît de rar încît Lituma cu greu îl putu auzi. Se aşezase iar pe colţul mesei şi se sprijinea într-un picior, pe cînd celălalt i se hîţîna în voie. Făcu o pauză lungă, apoi adăugă precaut: Carevasăzică, cel pe care îl urîţi într-atît, cel căreia îi doriţi tot răul de pe lume, nu e locotenentul Dufo, ci...

Dar nu îndrăzni să-şi ducă gîndul pînă la capăt. Lituma o văzu pe fată aprobînd, fără nici cea mai mică şovăire.

— Cade în genunchi ca un cîine şi-mi sărută picioarele — o auzi exclamînd, cu vocea alterată de una din acele năprasnice răbufniri de mînie. Dragostea nu cunoaşte limite, zice. Lumea tot n-ar înţelege. Sîngele se recunoaşte în cel al fiinţei de-un trup cu tine, zice. Dragostea e dragoste, o avalanşă *huayco,* mătură totul în cale. Cînd zice asta, cînd face asta, cînd plînge şi-mi cere iertare, îl urăsc. Şi într-adevăr îi doresc tot răul de pe lume.

Un radio dat la maximum o făcu să tacă. Glasul crainicului era strident, urlător şi ţiui-tor, cu paraziţi, şi Lituma nu distinse absolut nimic din ce vorbea. Îi luă locul dansul la modă, „el bote", care era pe cale să înlocuiască „huaracha" în preferinţele celor din Talara:

Mira esos pollos que están en la esquinaaa...

Que ni siquiera me quieren miraaar..."

Jandarmul simţi o crispare de furie împotriva cîntăreţului, a celui ce deschisese aparatul de radio, a dansului „el bote" şi împotriva lui însuşi. „De-aia zice că-i scîrbos", gîndi. „De-aia deosebeşte îndrăgostirea de iubire." Urmă o lungă pauză, cotropită de muzică. Din nou Alicia Mindreau părea liniştită, departe de furia de-acu cîteva clipe. Căpşorul ei se înclina uşor în ritmul melodiei şi privea la locotenent ca aşteptînd ceva.

— Acum m-am prins de-o chestie — îşi auzi şeful zicînd, foarte rar.

Fata se sculă în picioare.

— Trebuie să plec. S-a făcut tîrziu.

— Acum m-am prins că dumneavoastră aţi fost persoana care ne-a lăsat rîndurile anonime, colo la uşă — adăugă locotenentul. Spunîndu-ne să mergem la Amotape şi s-o întrebăm pe *dona* Lupe ce s-a întîmplat cu Palomino Molero.

— M-o fi căutînd deja pretutindeni — zise fata, de parcă nici nu l-ar fi auzit pe locotenent, în firicelul de voce, metamorfozată din nou, Lituma redescoperi accentul acela îndrăzneţ şi şăgalnic care era lucrul cel mai simpatic, sau cel mai puţin antipatic, din fiinţa ei; cînd vorbea aşa, părea cu adevărat ceea ce era, o puştoaică, şi nu ca în decursul momentelor de dinainte, o femeie adultă şi teribilă cu chip şi trup de fetiţă. I-o fi pus pe şofer, pe aviatori, să scotocească după mine prin casele Bazei, ale americanilor *gringos,* pe la club, pe la cinema. Îşi pierde capul, ori de cîte ori întîrzii. Crede că o să fug iar, ha, ha...

— Deci dumneata ai fost — apucă să mai adauge locotenentul Silva. Bun, tot e bine; deşi cam tîrzior, oricum multe mulţumiri, domnişoară Mindreau. Fără acel mic ajutor din partea dumitale, şi acum ne-am fi învîrtit tot în cerc, bîjbîind după o luminiţă.

— Singurul loc unde nu se va gîndi în ruptul capului că mă aflu este Comisariatul — continuă fata. Ha, ha.

Rîsese? Da, chiar rîsese. Dar de astă dată fără sarcasm, fără intenţia de a ofensa. Un hohot scurt, amuzat, hazliu, de puşti pus pe şotii. Nu mai încăpea vorbă, era ţicnită, păi cum nu, de-a binelea. Totuşi, îndoiala îl hărţuia şi mai abitir pe Lituma, care ajunsese să-şi dea răspunsuri contradictorii. Da, era; ba nu, da' de unde, se prefăcea.

— Desigur, desigur — susură locotenentul. Tuşi, dregîndu-şi glasul, aruncă chiştocul pe jos şi îl storcoşi cu piciorul. Asta ni-e menirea, de a-i proteja pe oameni. Mai cu seamă pe dumneavoastră, dacă vreodată ne veţi cere ajutorul.

— Eu n-am nevoie de protecţia nimănui — replică, sec, fata. Pe mine mă protejează tata, şi protecţia lui e suficient de puternică.

Întinse atît de vehement spre locotenent cana de tablă din care băuse cafeaua, încît vreo cîteva picături rămase înăuntru stropiră cămaşa ofiţerului. Acesta se grăbi să ia cana.

— Doriţi să vă însoţim pînă la Bază? — o întrebă.

— Nu, nu doresc — zise ea. Lituma o văzu ieşind repede în stradă.

Silueta i se contura în lumina difuză de afară, în timp ce încăleca bicicleta. O văzu ple-cînd, pedalînd, auzi clopoţelul de la ghidon, o văzu dispărînd, după ce făcuse cîteva zig-za-guri, în fundul străduţei desfundate, nepietruite.

Ofiţerul şi jandarmul rămaseră pe loc, tăcuţi. Acum, muzica încetase şi se auzea din nou, trepidînd ca o mitralieră, cumplita voce a craiir ului.

— Dacă nu i-ar fi pus dracu' pe ăia să aprindă porcăria de radio, puştoaica ar fi continuat să vorbească — mîrîi indispus Lituma. Numai Dumnezeu ştie ce-am mai fi aflat.

— Dacă nu ne grăbim niţel, dolofana mea ne lasă nemîncaţi— îl întrerupse locotenentul,

ridicîndu-se. Îl văzu punîndu-şi chipiul. Haidem odată, Lituma, să ne umplem burţile. Mie, chestiile astea îmi fac poftă de mîncare. Ţie, nu?

Vorbise în vînt, fiindcă bodega rămînea deschisă pînă spre miezul nopţii, iar acum nu putea fi trecut de opt. Dar Lituma înţelese că şeful lui vorbise aşa numai ca să zică ceva, să umple tăcerea, să nu rămînă amîndoi cufundaţi în muţenia aceea apăsătoare. Precis că se simţea la fel de nasol, de întors pe dos, ca şi el. Luă sticla de suc Pasteuriná lăsată pe jos de Alicia Mindreau şi îi făcu vînt în lada cu sticle goale pe care Borrao Salinas, negustorul de sticle goale şi de haine vechi, venea să le cumpere la fiecare sfîrşit de săptămînă. Ieşiră, încuind uşa Postului. Locotenentul bodogăni că unde naiba se vîrîse jandarmul de serviciu, şi că acuma, drept pedeapsă, avea să-l consemneze pe puturosul de Ramiro Matelo şi sîmbătă, şi duminică. Era lună plină. Lumina albăstruie a cerului învăluia plăcut întreaga stradă. Se vedea ca în palmă. Merseră tot tăcuţi, răspunzînd cu semne din mînă sau din cap la saluturile famili- ilor adunate pe la uşile caselor.Din depărtare se auzea sonorul filmului — nişte voci mexicane, un plîns de femeie şi, ca muzică de fond, clipocitul adormitor al resacului.

— Cred c-ai rămas pe jumătate zăbăuc de cele auzite, nu, Lituma?

— Chiar, pe jumătate zăbăuc, ăsta-i cuvîntul — recunoscu jandarmul.

— Ţi-am zis eu c-o să dai peste multe marafeturi în afacerea asta, Lituma.

— Iată că vi se împlinesc prezicerile, dom' locotenent.

La bodegă erau şase persoane ce luau masa, toate cunoscute. Schimbară saluturi şi cuvinte amabile, dar locotenentul Silva şi Lituma se aşezară la o masă aparte. *Dona* Adriana aduse supă de carne cu zarzavat şi nişte peşte prăjit, dar în loc să le pună felurile dinainte, aproape că le aruncă

sub nasul lor, bombănind şi nerăspunzînd la bineţe. Faţa ei trăda cea mai vie supărare. Cînd locotenentul Silva o întrebă dacă nu se simţea cumva bine şi de unde atîta mînie în ochi, mai că latră spre ei:

— Se poate şti ce căutai dumneata pe măgura crabilor în după-amiaza asta, neobră-zatule?

— Mi s-a adus la cunoştinţă că vor fi debarcate nişte mărfuri de contrabandă — răspunse locotenentul Silva, şi nici măcar nu clipi.

— Într-o bună zi o să plăteşti scump pentru toate giumbuşlucurile astea, eu atîta-ţi spun.

— Mulţumesc de avertisment — îi zîmbi locotenentul, încreţindu-şi obscen buzele şi trimiţîndu-i un pupic. Mămică ssscumpă.

VII

—*Am* făcut bătături la degete, ce dezastru! — mormăi enervat locotenentul Silva. Cînd eram cadet, puteam reproduce imediat orice melodie, era de-ajuns s-o fi auzit o singură dată. Şi-acum nu-mi iese nici „La Raspa", *carajo!*

Într-adevăr, încercase melodie după melodie şi toate îi ieşeau fals. Uneori, corzile chitarei ţipau sau scheunau mai rău decît pisicile turbate de pe acoperiş, cînd se bat. Lituma îşi auzea şeful doar pe jumătate, obsedat cum era de ideea lui fixă. Ce *carajo* se va întîmpla de-acu' încolo, după o asemenea pleaşcă? Se găseau pe mica plajă a pescarilor, între cele două diguri, şi era trecut de miezul nopţii fiindcă mai adineauri sunase sirena rafinăriei anunţînd ieşirea unui schimb şi intrarea celuilalt. Multe bărci se avîntaseră deja în larg, mai devreme, printre ele şi „Leul Talarei". Lituma şi locotenentul Silva fumaseră o ţigară cu bătrînul Matias Querecotillo, în timp ce ajutoarele acestuia împingeau barca în mare. Bărbatul *donei* Adriana

ţinu şi el să ştie dacă era adevărat ce se vorbea prin toată Talara.

— Şi ce se vorbeşte prin toată Talara, *don* Matias?

— Că i-aţi dibuit pe asasinii lui Palomino Molero.

Locotenentul Silva îi răspunse ceea ce obişnuia să răspundă oricui îi punea această întrebare. (încă de dimineaţă, cine ştie cum, zvonul se răspîndise şi lumea îi oprea pe stradă să-i întrebe unul şi acelaşi lucru.)

— Nu se poate afirma nimic cu certitudine. Dar curînd se va afla, *don* Matîas. Dumitale îţi pot spune că dezvăluirea n-o să întîrzie mult.

— Fie cum spui dumneata, dom' locotenent. Să sperăm că măcar o dată s-o face dreptate şi n-or să aibă cîştig de cauză cei ce au întotdeauna.

— Cine adică, *don* Matias?

— Ei cine! Parcă dumneata nu ştii. Peştii ăi mari, mahării.

Plecă, bălăbănindu-se marinăreşte ca un barcaz pe ape răscolite, şi se sui agil la bord. Nu părea el omul să scuipe sînge tuşind; dimpotrivă, părea robust şi dîrz pentru vîrsta lui. Poate că ideea aceea cum c-ar fi bolnav nu era decît o teamă exagerată de-a *donei* Adriana. Ştia *don* Matias că locotenentul Silva îi trăgea clopotele nevestei sale? Greu de spus. Nu dăduse niciodată nimic de înţeles. Lituma observase că pescarul se purta întotdeauna amabil cu şeful lui. Mai ştii, s-ar putea ca o dată cu trecerea anilor bărbaţii să înceteze a mai fi geloşi.

— Hm, peştii ăi mari — reflectă ofiţerul, culcînd chitara pe genunchi. Tu crezi că peştii ăi mari, mahării, ne-au lăsat chitara în dar, sprijinită de uşa Postului?

— Nici pomeneală, dom' locotenent — răspunse jandarmul. Pleaşca asta ne vine de la fetiţa colonelului Mindreau. Doar aţi auzit-o şi

dumneavoastră cînd ne-a zis că la ea era chitara sfrijitului.

— Dacă zici tu... — făcu locotenentul. Dar eu nu-s convins. Eu n-am văzut nici o scrisoare sau o carte de vizită, ceva, care să-mi dovedească negru pe alb că ea a adus chitara la Post. După cum n-am dovezi nici că aceasta şi nu alta este chitara lui Palomino Molero.

— Rîdeţi de mine, dom' locotenent?

— Nu, Lituma. încerc să te descreţesc niţel, că prea te văd încordat şi neliniştit. De ce oi fi tu aşa speriat? Păi, nu ştiai că un jandarm trebuie să aibă fudulii de taur, măi omule?

— Lăsaţi că nici dumneavoastră nu vi-s boii acasă,dom' locotenent.Recunoaşteţi, măcar.

Ofiţerul rîse fără chef.

— Aşa-i, nu zic ba. Dar eu încaltea ştiu să disimulez, la mine nu se cunoaşte. Tu, în schimb, faci o mutră de mai mare mila. Parcă ai fi gata să te scapi în pantaloni la orice bîzîit de muscă.

Rămaseră tăcuţi o vreme, ascultînd molcomul plescăit al apei. Nu erau valuri decît departe, în larg, dar acolo se vedeau foarte înalte. Luna lumina astfel noaptea încît se desluşea cu mare precizie profilul caselor americanilor şi ale altor înalţi funcţionari de la International, colo-sus pe vîrful dîmbului, lîngă farul pîlpîitor, şi povîrnişurile promontoriului care închi- deau golful. Toată lumea spunea minunăţii despre luna la Paita, dar adevărul e că luna, aici, era tot ce putea fi mai rotund şi mai luminos: Lituma nu văzuse nicăieri ceva asemănător. Zicala aia s-ar fi potrivit mai bine lunii la Talara. Şi-l închipui pe flăcăul cel prizărit, într-o noapte ca asta, cîntînd chiar pe plaja aceea, înconjurat de băieţii de la aviaţie, emoţionaţi:

Luna, lunera

Cascabelera

Ven dile a mi chinita

Por Dios que me quiera...

Lituma şi locotenentul fuseseră la cinema şi văzuseră un film argentinian de Luis Sandrini, care îi făcuse să rîdă în hohote pe ceilalţi spectatori, nu pe ei. Apoi stătuseră puţin de vorbă cu părintele Domingo, în poarta parohiei. Parohul dorea ca un jandarm să vină să-i alunge pe fustangiii care dădeau pe la biserică doar ca să le facă ochi dulci fetelor din cor, în zilele de repetiţii. Multe mame nu-şi mai lăsau fetele la cor, de frica neruşinaţilor acelora. Locotenentul îi promise să-i trimită jandarmul, de cum va avea unul la îndemînă. Întorcîndu-se la Post, găsiseră chitara care acum stătea pe genunchii locotenentului. Fusese lăsată acolo, sprijinită de uşă. Oricine ar fi putut-o lua, dacă ei, în loc să revină la Comisariat, s-ar fi dus întîi la bodegă să mănînce. Lituma nu şovăi nici o clipă în interpretarea acelui gest grăitor:

— Vrea să i-o înapoiem mamei sfrijitului. Fetei i s-o fi înmuiat inima cînd m-a auzit povestind de *dona* Asunta, de aia ne-a adus-o.

— Aşa o fi, dacă zici tu, Lituma. Dar eu n-am nici o dovadă.

De ce o ţinea morţiş locotenentul cu gluma? Lituma ştia foarte bine că numai de glumă nu-i ardea şefului său, că era la fel de neliniştit şi de apăsat de gînduri ca şi el, mai ales de cînd le expediase superiorilor raportul. Probă era însuşi faptul că se aflau în acel loc, la acea oră. După ce mîncaseră, locotenentul îi propusese să-şi mai dezmorţească oleacă oasele, să facă o mică plimbare. Şi ajunseseră, fără să schimbe o vorbă, fiecare cu gîndurile lui, pînă la plaja cea îngustă a pescarilor. Îi văzuseră pe oamenii mării pregătindu-şi năvoadele şi ustensilele şi avîntîndu-se în larg. Mai văzură, după cîtva timp, peste întunecimea apelor, sclipind lămpaşele îndepărtate ale celor ce trăgeau de mreje. Rămaşi singuri, pe locotenent îl apucase dorul de muzică şi începuse să facă arpegii la chitara pirpiriului. Iar dacă nu-i ieşise nici o melodie, asta se putea explica şi de-a

dreptul prin teamă. Da, sigur că-i era şi lui frică, deşi se apăra ţinîndu-se de glume. Poate pentru prima oară de cînd se afla sub ordinele lui, jandarmul nu-l auzise în noaptea aceasta pomenind nimic de nurii dolofanei de la bodegă. Tocmai se pregătea să-şi întrebe şeful dacă îi dădea voie să-i ducă *donei* Asunta chitara, de cum va merge iar la Piura — „Lăsaţi-mă să-i duc măcar atîta mîngîiere bietei femei, dom' locotenent" —, cînd îşi dădu deodată seama că nu erau singuri.

— Bună seara — zise umbra.

Apăruse brusc, ca ieşită din mare sau închegată din aer. Lituma tresări, fără a putea lega un cuvînt, căscînd ochii mari. Nu visa: era colonelul Mindreau.

— Bună seara, domnule colonel — zise locotenentul Silva, sculîndu-se de pe barca pe care şedea.

Chitara se rostogoli pe nisip şi Lituma îşi văzu şeful schiţînd cu mîna dreaptă o mişcare imediat întreruptă: ca, de pildă, a înşfăca revolverul sau, măcar, a deschide clapa tocului armei pe care îl ţinea întotdeauna la cingătoare, pe şoldul drept.

— Pe loc repaus şi fără farafastîcuri — zise umbra colonelului. Te căutam, şi ceva mi-a zis că dumneata eşti chitaristul cel nocturn.

— Încercam să văd dacă mai ştiu mînui strunele. Adevărul e că am uitat, din lipsă de practică.

Umbra încuviinţă.

— Dumneata eşti mai bun de copoi decît de interpret — murmură.

— Mulţumesc, domnule colonel — răspunse locotenentul Silva.

„A venit să ne omoare", gîndi jandarmul. Colonelul Mindreau făcu un pas spre ei şi faţa lui pătrunse într-un spaţiu luminat mai bine de lună. Lituma distinse fruntea-i înaltă, cele două scobituri adîncite în tîmple şi mustăcioara milimetrică. Oare

fusese la fel de palid şi în celelalte daţi cînd îl văzuse la biroul lui? Sau poate că luna îi împrumuta acel aer livid. Expresia nu îi era de ameninţare, nici de ură, ci mai degrabă de indiferenţă. Tonul vocii trăda totuşi aceeaşi trufie de atunci, din cursul întrevederii de la Bază. Ce-avea să se întîmple? Lituma simţea un gol în stomac. „Asta aşteptam noi, fără a ne da seama", gîndi.

— Numai un copoi bun putea să ajungă la capătul firului atît de repede în asasinarea dezertorului aceluia — adăugă colonelul. În două săptămîni, nu, locotenente?

— În nouăsprezece zile, ca să fim exacţi, domnule colonel.

Lituma nu-şi dezlipea ochii de pe mîinile colonelului Mindreau, dar bătaia lunii nu ajungea să le lumineze. Şi-o fi ţinînd revolverul pregătit, gata de tras? Voia să-l ameninţe pe locotenent, silindu-l să se dezică de cele scrise în raport? Va trage brusc în ofiţer două, trei gloanţe? Îl va împuşca şi pe el? Sau poate venise numai să-i aresteze. Poate că o patrulă a Poliţiei Aeronautice îi înconjurase deja şi îi ţinea în cătarea puştilor, în timp ce colonelul le abătea atenţia cu dialogul acela înşelător. Îşi ascuţi auzul, privi cu luare-aminte împrejur. Nu se apropia nimeni, nu se auzea nimic, exceptînd plescăitul oceanului, în faţă, vechiul dig urca şi cobora, la unison cu oscilaţiile apei. Pe scheletul lui de fier, alunecos din cauza muşchilor, dormeau pescăruşii şi se aflau incrustaţi nenumăraţi crabi, cochilii şi stele de mare. Prima misiune pe care i-o încredinţase şeful, la sosirea la Talara, fusese aceea de a-i pune pe fugă pe plozii care se căţărau pe dig tocmai pe fiarele acelea lunecoase, pentru ca, odată ajunşi sus, să se lase legănaţi de digul plutitor ca într-un scrînciob.

— Nouăsprezece zile — repetă, ca un ecou întîrziat, colonelul.

Vorbea fără ironie, fără mînie, cu o răceală de gheaţă, de parcă nimic din toate acestea nu l-ar fi privit cîtuşi de puţin sau n-ar fi avut vreo însemnătate, iar în tonul vocii avea ceva — o inflexiune, o pauză, un fel de a accentua anumite silabe — care lui Lituma îi amintea de glasul puştoaicei. „Neînvinşii mei au dreptate", gîndi. „Eu nu-s făcut pentru chestii din astea, mie nu-mi place să trec printr-o spaimă ca asta."

— Oricum, nu-i rău — continuă colonelul. Uneori, astfel de crime nu sînt rezolvate nici după mulţi ani. Alteori, rămîn mistere pe vecie.

Locotenentul Silva nu răspunse. Urmă o lungă tăcere, în cursul căreia nici unul dintre cei trei bărbaţi nu se mişcă. Digul se legăna tot mai tare: o fi vreun puştan acolo, gustînd deliciile scrînciobului? Nu-i venea a crede. Lituma auzea respiraţia colonelului, a şefului său, a sa proprie. „De cînd sînt n-am încercat o asemenea frică, niciodată", gîndi.

— Crezi dumneata că vei fi avansat, drept răsplată? — îl auzi zicînd pe colonelul Min-dreau.

Îi trecu prin cap că precis îi era frig aceluia, îmbrăcat cum era în uşoara cămaşă cu mî-neci scurte ce făcea parte din uniforma obişnuită a aviatorilor. Era un om scund, pe care Lituma îl depăşea cu cel puţin jumătate de cap. Pe vremea lui n-or fi fost pesemne în vigoare regulamentele stabilind înălţimea minimă pentru admiterea în Institutele Armatei.

— Mă pot aştepta la avansarea în grad de căpitan doar cu începere din luna iulie a anului viitor, nu înainte, domnule colonel — îşi auzi şeful zicînd, cu glas măsurat. Acum. O să ridice mîna şi o să detune împuşcătura: capul locotenentului va crăpa ca fructul de *papaya.* Dar în momentul acela colonelul ridică mîna dreaptă ca să-şi mîngîie colţurile gurii, şi jandarmul văzu că nu era înarmat. De ce venise, atunci, de ce? — Răspunzîndu-vă însă la întrebare, nu, nu cred să fiu avansat pentru

rezolvarea cazului. La drept vorbind, dimpotrivă, cred că treaba asta îmi va prilejui mari neplăceri, domnule colonel.

— Dumneata eşti chiar atît de sigur că ai rezolvat-o în mod definitiv?

Umbra nu se clintea şi lui Lituma i se păru chiar că aviatorul vorbea fără să deschidă gura, din stomac, ca ventrilocii.

— Bun, ca să zic aşa, singurul lucru definitiv este moartea — murmură locotenentul.

Nu simţea în cuvintele şefului său nici cea mai mică teamă sau încordare. De parcă
nici pe el nu-l privea cîtuşi de puţin discuţia aceea, de parcă ar fi fost implicaţi alţii, nu ei. „Îi cîntă în strună", gîndi. Locotenentul îşi drese glasul cu o uşoară tuse, înainte de a continua:

— Dar, deşi unele detalii nu-s încă lămurite, cred că cele trei întrebări-cheie sînt rezolvate: Cine au fost cei ce l-au ucis? Cum l-au ucis? De ce l-au ucis?

Un cîine lătră întărîtat şi lătrăturile lui, enervante şi frenetice, deveniră destul de curînd un urlet lung, lugubru. Ori colonelul dăduse puţin înapoi, ori luna înaintase întru cîtva: faţa lui era din nou în umbră. Digul scîrţîitor tot urca şi cobora. Conul luminos al farului mătura apa, aurind-o.

— Am citit raportul dumitale către superiori — îl auzi zicînd Lituma. Jandarmeria i-a informat pe şefii mei. Iar aceştia au binevoit să tragă o fotocopie şi să mi-o trimită, ca să iau cunoştinţă de conţinut.

Nu se tulburase, nu vorbea mai precipitat sau cu mai multă emoţie decît înainte. Lituma văzu cum o adiere subită agita părul rar al siluetei din umbră; imediat, colonelul şi-l netezi. Jandarmul rămase încordat şi speriat, dar, acum, din nou îi jucau în minte cele două imagini nepoftite: slăbănogul şi Alicia Mindreau. Ah, ce ţi-e şi cu imaginaţia asta! Fata, paralizată de surpriză, se

vedea urcată fără menajamente într-o camionetă albastră. Motorul demara, zgomotos. Pe distanţa pînă la podişul pietros, aviatorii, ca să-şi cîştige bunăvoinţa şefului ăl mare, îşi stingeau mucurile aprinse pe braţele, pe gîtul şi pe faţa lui Palomino Molero. Auzindu-l urlînd, rîdeau gros, dîndu-şi coate. „Să-l doară, să-l doară", zbiera locotenentul Dufo. Şi deodată, sărutîndu-şi degetele puse în cruce: „O să-ţi pară rău că te-ai născut, ţi-o jur." Văzu că locotenentul Silva nu se mai sprijinea de marginea bărcii, că îşi vîra mîinile în buzunare şi, întors, începea să contemple oceanul.

— Asta vrea să însemne că au de gînd să muşamalizeze afacerea, domnule colonel? — întrebă, din poziţia aceea.

— Nu ştiu — răspunse Mindreau, sec, de parcă întrebarea fusese prea banală sau prea stupidă şi-l făcea să piardă un timp preţios. Dar, aproape imediat, păru nesigur: N-aş crede însă, lucrurile au ajuns prea departe. Ar fi prea dificil, ar fi... Nu ştiu. Depinde de sferele superioare, nu de mine.

„Depinde de bibanii ăi graşi", gîndi Lituma. De peştii ăi barosani. De ce vorbea colonelul de parcă nimic din toate acestea nu l-ar fi privit? De ce mai venise, atunci?

— Aş vrea să aflu ceva, domnule locotenent. Făcu o pauză, lui Lituma i se păru că îi arunca o privire iute, ca şi cum abia acum l-ar fi descoperit şi s-ar fi hotărît totuşi să continue să vorbească în faţa acelui *don* Nimeni. A venit cumva fiica mea să vă spună că am abuzat de ea? A spus asta?

Lituma văzu că şeful lui, fără a-şi scoate mîinile din buzunare, se întorcea spre colonel.

— Ne-a dat-o de înţeles... — susură, înecîndu-se. Nu ne-a zis-o explicit, nu a folosit cuvintele acestea. Dar ne-a dat de înţeles că dumneavoastră... că ea era pentru dumneavoastră nu o fiică, ci o femeie, domnule colonel.

Era extrem de tulburat şi cuvintele i se poticneau în gură. Lituma nu-l văzuse niciodată atît de încurcat. Simţi multă milă. Pentru el, pentru colonelul Mindreau, pentru pirpiriu, pentru fătucă. Îi venea să plîngă de mila întregii lumi, *carajo.* Îşi dădu seama că tremura din cap pînă în picioare. Da, Josefino îl mirosise încă de mai demult: era un sentimental nenorocit, şi-aşa avea să moară.

— V-a spus şi că îi sărutam picioarele? Că, după ce abuzam de ea, mă tîram pe jos ca un vierme, cerîndu-i iertare? — zise colonelul Mindreau.

Nu întreba, ci îşi confirma ceva de care părea absolut sigur.

Locotenentul Silva îngăimă o frază din care Lituma nu înţelese nimic. Sensul ei părea a fi: „Cred că da", sau: „Mi se pare că da." îi venea să fugă de-acolo ca din puşcă. Ah, de-ar apărea odată vreun pescar sau altceva, orice, numai să curme scena aceea.

— Că eu, nebun de remuşcare, îi întindeam revolverul ca să mă împuşte? — continua, neabătut, colonelul.

Coborîse vocea. I se simţeau oboseala şi un fel de renunţare la toate.

De data asta locotenentul nu răspunse. Se aşternu o lungă pauză. Silueta aviatorului era rigidă, în timp ce vechiul dig urca şi cobora, legănat de bătaia valurilor. Murmurul apelor era mai atenuat, ca şi cum mareea începea să descrească. O pasăre nevăzută cîrîi, pe aproape.

— Vă simţiţi rău? — întrebă locotenentul.

— Pe englezeşte, cuvîntul este „Delusions" — zise colonelul, cu fermitate, parcă nemaiadresîndu-se acum nimănui în special, în spaniolă n-avem nimic echivalent. Fiindcă „Delusions" înseamnă, în acelaşi timp, iluzie, fantezie, dar şi înşelăciune, fraudă. O iluzie care este o înşelăciune. O fantezie din rea-credinţă, dolosivă, frauduloasă. Suspină adînc, de parcă n-ar

mai fi avut aer în plămîni şi îşi trecu mîna peste gură. Ca s-o duc pe Alicitá la New York am vîndut vila părintească. Am pus la bătaie economiile mele de o viaţă. Nu numai atît, ci mi-am amanetat şi parte din viitoarea pensie. În Statele Unite specialiştii vindecă toate bolile din lume, fac minuni ştiinţifice. Nu aşa se spune? Ei bine, dacă-i aşa, nici un sacrificiu nu-i prea mare. Trebuia să-mi salvez fiica. Şi să mă salvez şi pe mine. Dar n-au vindecat-o. Au descoperit, în schimb, ce avea. „Delusions." N-o să se vindece niciodată, pentru că asta nu se vindecă. Dimpotrivă, sporeşte cu timpul. Proliferează ca un cancer, treptat, atîta timp cît cauza persistă. Mi-au explicat întregul mecanism, cu o cruzime tipică pentru *gringos*. Mi-au zis: problema ei eşti dumneata. Cauza eşti dumneata. Ea te face responsabil de moartea mamei, pe care n-a cunoscut-o. Tot ce inventează, lucrurile acelea teribile pe care le urzeşte împotriva dumitale, tot ce le-a spus Maicilor Inimii Sacre, din Lima, sau Maicilor de Lourdes, din Piura, mătuşilor ei, prietenelor. Că dumneata o maltratezi, că eşti zgîrcit, că o chinui, că o legi de pat, că o biciuieşti. Ca să-şi răzbune mama. Şi asta încă nu-i nimic faţă de ce o să urmeze, mi-au spus. Fiţi pregătit pentru situaţii mult mai rele. Fiindcă mai tîrziu, cînd va mai creşte, o să vă acuze că aţi vrut s-o omorîţi, că aţi violat-o, că aţi pus pe alţii s-o violeze. De nimic nu veţi fi scutit. Şi nici nu-şi va da seama că născoceşte, că minte. Pentru că ea îşi crede şi îşi trăieşte minciunile, ca şi cînd ar fi adevărul adevărat. „Delusions." Aşa-i zice, pe englezeşte. N-avem, în spaniolă, un cuvînt care să explice boala asta tot atît de bine.

Urmă o lungă tăcere. Oceanul abia de se simţea, murmurînd alături foarte încet. „Ce de cuvinte pe care le aud acum întîia oară", gîndi Lituma.

— Aşa este, cu siguranţă — îl auzi vorbind pe locotenent, în acelaşi timp sever şi respectuos.

Dar... fanteziile sau nebuniile fiicei dumneavoastră nu explică totul, dacă îmi permi- teţi. Se reţinu să continue un timp, aşteptînd probabil vreun comentariu din partea colonelului sau căutînd cuvinte cît mai potrivite. Sălbatica înverşunare împotriva flăcăului, de exemplu.

Lituma închise ochii. Iată-l: strivit sub soarele implacabil, atîrnînd peste bolovănişul sterp, torturat din creştet pînă la tălpile picioarelor, înconjurat de capre indiferente care îl miroseau. Spînzurat, ars cu ţigările şi tras în ţeapă cu un par în cur. Biet băiat prizărit.

— Asta e altă treabă — zise colonelul. Dar se rectifică imediat: N-o explică, bineînţeles.

— Dumneavoastră mi-aţi pus o întrebare şi eu am răspuns — îl auzi zicînd pe locotenentul Silva. Daţi-mi voie să vă întreb şi eu ceva. Era nevoie de o asemenea înverşunare? Vă întreb acest lucru pentru că, pur şi simplu, nu-l înţeleg.

— Nici eu — replică, imediat, colonelul. Sau, mai bine zis, îl înţeleg. Acum. La început, nu. S-a îmbătat şi i-a îmbătat şi pe oamenii lui. Băutura şi ranchiuna l-au preschimbat dintr-un nefericit oarecare, într-un sadic. Ciudă, amor-propriu rănit, onoare călcată în picioare. Lucrurile astea există, chiar dacă un poliţist nu le cunoaşte, locotenente. Părea numai atît, un biet nefericit acolo, dar nu un sadic. Un glonte în cap era de ajuns. Şi o îngropare discretă. Aşa sunau ordinele mele. În nici un caz nu prevedeau stupida măcelărire, nu, asta nu. Acum nu mai are nici o importanţă, s-a întîmplat cum s-a întîmplat, şi fiecare trebuie să-şi asume responsabilităţile, în ce mă priveşte, eu mi le-am asumat întotdeauna.

Trase iar aer adînc în piept, gîfîind. Lituma îşi auzi şeful zicînd:

— Aşadar, dumneavoastră n-aţi fost de faţă. Ci numai locotenentul Dufo cu un grup de subordonaţi?

Lui Lituma i se păru că îl aude pe colonel plescăind din limbă, parcă gata să scuipe. Dar nu scuipă.

— I-am oferit această consolare în chip de premiu, ca să-şi spele orgoliul rănit cu glon-tele în cap — zise, cu răceală. Dar m-a surprins. Nu părea în stare să facă ce a făcut. M-au surprins şi aviatorii. Erau colegii lui, la urma urmei. Există un fond de bestialitate, în toţi. Fie ei culţi sau inculţi, în toţi. Probabil că mai ales în clasele inferioare, între *cholos.* Resentimente, complexe. Băutura şi servilismul faţă de şef au făcut restul. Sigur, nu era nevoie de o asemenea ferocitate. Nu regret absolut nimic, dacă asta vrei dumneata să ştii. Unde s-a mai văzut ca un răcan de la aviaţie s-o răpească şi s-o violeze pe fiica şefului Bazei sale? însă eu aş fi procedat în mod rapid şi curat. Un glonţ în ceafă şi gata povestea.

„Ăsta suferă şi el de-aceeaşi boală ca fiică-sa, gîndi jandarmul. Cum naiba îi zice, *iluzii, deziluzii,* mă rog — chestia aia."

— A violat-o, domnule colonel? — Lituma îşi repetă din nou că locotenentul dădea grai exact acelor întrebări care îi veneau şi lui în minte. Că a fugit cu ea, poate chiar că a răpit-o, este un fapt. Deşi mi se pare mai aproape de adevăr să zicem c-au fugit împreună. Erau îndrăgostiţi şi voiau să se căsătorească, întreg satul Amotape poate da mărturie. Ce fel de viol a mai fost şi ăsta?

Lui Lituma i se păru că aude din nou plescăitul din limbă care anunţa scuipatul. Cînd vorbi, colonelul era acelaşi individ despotic şi tăios din timpul întrevederii din biroul lui:

— Fiica şefului Bazei aeriene din Talara nu se îndrăgosteşte de un ţîngău din trupele de aviaţie — explică, plictisit că trebuie să mai clarifice un amănunt atît de evident. Fata colonelului Mindreau nu se îndrăgosteşte de-un terchea-berchea de chitarist din mahalaua Castilia.

„De la el i se trage", gîndi Lituma. De la acest tată pe care, pasă-mi-te,îl ura atît de mult, i se trăgea Aliciei Mindreau mania de a-i trata de *cholos* şi a-i dispreţui pe cei ce nu erau albi.

— Eu n-am inventat nimic — îşi auzi şeful zicînd, cu delicateţe. Ci dînsa în persoană, domnişoara Alicia, ne-a povestit totul cum a fost. Nici măcar n-am întrebat-o noi, domnule colonel. Singură ne-a zis: că se iubeau şi că dacă îl găseau pe paroh la Amotape, s-ar fi căsătorit. Mai puteţi numi acesta un viol?

— Nu v-am explicat mai înainte? — ridică glasul colonelul Mindreau, pentru prima oară în noaptea aceea. „Delusions, delusions." Fantezii înşelătoare. Nici nu s-a îndrăgostit, nici nu se putea îndrăgosti de el. Nu vedeţi că proceda mînată de specificul bolii ei? Ca şi atunci cînd a venit să vă povestească totul la Comisariat. Ca şi atunci cînd se ducea la Maicile de Lourdes să le arate nişte răni pe care singură şi le făcea, cu sînge rece, numai şi numai să-mi facă mie rău. Se răzbuna, mă pedepsea, mă făcea să plătesc tocmai pentru ce mă durea pe mine mai mult, tăind în carne vie: pentru moartea timpurie a mamei ei. Ca şi cum — suspină, gîfîi — moartea aceea n-ar fi fost deja calvarul vieţii mele. Oare mintea unui poliţai nu e în stare să o înţeleagă?

„Nu, băga-te-aş în aia mă-tii", gîndi Lituma. „Nu e în stare." De ce adică să-ţi complici viaţa în halul ăsta? De ce nu s-ar fi putut îndrăgosti ţanţoşa Alicia Mindreau de pirpiriul care cînta atît de frumos din chitară şi din gură melodii tandre, romantice? De ce nu s-ar fi aprins scînteia dragostei între doi tineri la fel de necopţi, între frageda albă şi simpaticul *cholo?* De ce vedea colonelul în acea dragoste o întortocheată conspiraţie împotriva sa?

— Şi lui Palomino Molero i-am explicat totul, anume — îl auzi pe colonel zicînd, din nou cu tonul acela impersonal care îl distanţa în egală

măsură şi de ei şi de ce spunea. Aşa cum ţi-am explicat dumitale. Nu, mai detaliat decît dumitale. Mai clar, mai pe înţelesul lui. Fără ameninţări, fără ordine. Nu ca de la colonel la recrut de aviaţie. De la bărbat la bărbat. De la un om la om. Dîndu-i o şansă de a se purta ca un cavaler, de a fi ce nu era.

Tăcu iar, trecîndu-şi peste buze o mînă, iute ca un plici de muşte. Lituma, mijindu-şi ochii, îi văzu: ofiţerul sever şi distins, cu mustăcioara-i corectă şi ochişorii-i reci, şi sfrijitul, vîrît în uniforma-i de recrut, desigur nou-nouţă şi cu bumbii strălucitori, tuns scurt de tot, aproape zero, stînd smirnă în poziţie de drepţi. Ştabul, foarte sigur pe el, scund şi dominator, plimbîndu-se prin biroul lui în timp ce vorbea, pe un fond sonor de elice şi motoare; iar răcanul de la aviaţie, foarte palid, neîndrăznind să mişte un deget, să clipească, să deschidă gura, să respire.

— Fata aceasta nu este ceea ce pare a fi. Fata aceasta, deşi vorbeşte, rîde şi face tot ce fac celelalte fete, nu e ca ele. Este fragilă, ca un cristal, o floare, un biet puişor lipsit de apărare — îşi dădu seama Lituma că tocmai spunea colonelul. Eu ţi-aş putea spune dumitale, scurt pe doi: „Unui recrut îi este cu desăvîrşire interzis să-şi înalţe ochii la fata colonelului comandant al Bazei; unui pişpirică oarecare din Castilia îi este strict interzis să viseze la Alicia Mindreau. Vîră-ţi asta bine în cap şi mai află că n-ai voie să te apropii de ea, să te uiţi la ea, să-i vorbeşti sau s-o visezi noaptea sau ziua-n amiaza mare, dacă nu vrei să plăteşti îndrăzneala cu viaţa." Aşa trebuia să-i fi vorbit. Dar, în loc să-i pedepsesc cu străşnicie cutezanţa, am preferat să-i vorbesc ca de la om la om. Crezînd că pînă şi un chitarist din cartierul Castilia putea fi o fiinţă raţională, avînd reflexe de persoană decentă. Mi-a zis că a înţeles, că nu bănuia starea Alicitei, că niciodată n-o va mai privi şi nu-i va mai vorbi. Şi chiar în noaptea aceea, ipocritul de *cholo* a răpit-o şi a abuzat de ea. Credea că mă va pune între

ciocan şi nicovală, mucosul, într-o situaţie imposibilă. Gata, ţi-am violat-o. Acum, dumneata nu vei mai avea încotro şi mi-o vei da de bunăvoie de nevastă. Ah, nu, băiete, nu. Mie, fetiţa mea, copila asta bolnavă, poate să-mi facă orice, să mă şantajeze, să mă terorizeze, să-mi scoată peri albi; într-adevăr, n-am de ales şi-mi voi purta întreaga viaţă crucea aceasta pe care mi-a dat-o Dumnezeu. Ea da, poate, pe ea eu... Dar nu tu, nenorocitule, nu tu.

Amuţi, respiră adînc, gîfîi şi, deodată, de cine ştie unde mieună un motan. Se auzi goana mai multor lăbuţe. Apoi, din nou, tăcerea împletită cu sincronicul resac. Vechiul dig nu se mai legăna. Şi încă o dată Lituma îşi auzi şeful punînd exact întrebarea ce îi şedea şi lui pe vîrful limbii:

— Atunci, de ce Ricardo Dufo? De ce el putea fi pretendentul, logodnicul Alidei Mindreau?

— Pentru că Ricardo Dufo nu-i un oarecine picat din mahalaua Castilia, ci un ofiţer. Un om de familie bună. Dar, mai ales, pentru că are un caracter slab şi e bătut în cap — îşi slobozi într-o furie cuvintele colonelul, sătul parcă să tot constate că lumea era într-atît de oarbă încît să nu vadă lumina soarelui. Pentru că, ştiind-o alături de tontul de Ricardo Dufo, eu o puteam îngriji şi apăra în continuare. Aşa cum i-am promis maicăsii să fac, atunci cînd biata îşi dădea sufletul. Iar Dumnezeu din cer şi Mercedes ştiu că m-am ţinut de cuvînt, în pofida a tot ce se putea întîmpla.

I se stinse glasul şi tuşi, de cîteva ori, încercînd să-şi ascundă slăbiciunea care îl covîrşise. Undeva departe, cîteva mîţe mieunau şi se stucheau ca turbatele, frenetic: se băteau sau se împerecheau? Totul era confuz în lume, *carajo*.

— Dar n-am venit pentru asta şi nu voi continua să-mi analizez familia în faţa dumitale — puse capăt scurt discuţiei colonelul, îşi modifică

iar tonul vocii, înmuindu-şi-l: Şi nici nu vreau să-ţi răpesc timpul, domnule locotenent.

„Eu nu exist pentru el", gîndi Lituma. Era mai bine: se simţea mai sigur ştiindu-se uitat, abolit, de către colonel. Urmă o pauză interminabilă, în cursul căreia aviatorul părea să încerce cu dificultate să-şi învingă muţenia, să mai lege cîteva cuvinte rebele şi fugare.

— Nu mi-l răpiţi cîtuşi de puţin — zise locotenentul Silva.

— Îţi mulţumesc că n-ai atins în raportul dumitale chestiunea aceea — articula, în sfîr-şit, cu multă greutate.

— Treaba cu fiica dumneavoastră, vreţi să ziceţi? — auzi că murmura locotenentul. Faptul că ne-a dat de înţeles că dumneavoastră aţi abuzat de ea?

— Îţi mulţumesc că n-ai menţionat asta în raport — repetă tatăl Aliciei Mindreau, cu vocea mai sigură. Îşi petrecu mîna peste gură şi adăugă: Nu pentru mine, ci pentru biata fată. Asta... ar fi devenit imediat calul de bătaie al ziariştilor. Parcă văd titlurile de-o şchioapă, tot puroiul şi pestilenţa gazetăriei scurgîndu-ni-se în cap. Tuşi, gîfîi şi făcu un efort să pară senin înainte de a murmura: O minoră trebuie protejată întotdeauna de un scandal. Cu orice preţ.

— Trebuie să vă avertizez în legătură cu ceva, domnule colonel — îl auzi Lituma zi-cînd pe locotenent. N-am menţionat dedesubturile acelea pentru că erau prea vagi şi, de, asemeni, nu prezentau importanţă în chestiunea asasinării lui Palomino Molero. Dar nu vă faceţi iluzii. Cînd treaba va deveni publică, dacă va deveni publică, atunci totul va depinde de spusele fiicei dumneavoastră. Or s-o hăituiască, or s-o urmărească zi şi noapte încercînd să-i stoarcă declaraţii. Cu cît vor fi mai murdare şi mai scandaloase, cu-atît mai bine pentru presă. O ştire ca asta se cere exploatată. Ştiţi doar. Dacă este

cum ziceţi, dacă suferă de halucinaţii, „delusions" sau aşa ceva, n-ar fi mai potrivit s-o închideţi într-o clinică sau s-o trimiteţi în străinătate? Scuzaţi-mă, m-am amestecat fără voie unde nu-mi fierbe oala.

Tăcu brusc, fiindcă umbra colonelului făcuse un gest de nerăbdare.

— Deoarece nu eram sigur că vă voi întîlni, v-am lăsat o notă la Post, sub uşă — zise, punînd punct conversaţiei.

— Bine, domnule colonel — murmură locotenentul Silva.

— Noapte bună — se despărţi de ei colonelul, tăios.

Dar nu plecă. Lituma îl văzu întorcîndu-se şi făcînd cîţiva paşi spre marginea plajei, rămînînd acolo cu faţa spre mare, neclintit dinaintea vastei suprafeţe argintată din loc în loc de razele lunii. Conul auriu al farului apărea şi dispărea, învăluind în treacăt, timp de o clipă, silueta măruntă şi imperioasă, îmbrăcată în kaki, cu spatele la ei, aşteptîndu-i să plece. Privi la locotenent şi acesta îi întoarse privirea, nehotărît. în sfîrşit, le făcu un semn că se pot retrage. Fără a scoate un cuvînt, amîndoi plecară. Nisipul le înăbuşea paşii. Lituma simţea cum i se înfundă pantofii. Trecură alături de spinarea nemişcată a colonelului — din nou vîntul îi zburlea puţinii peri — şi se îndreptară, printre bărci răsturnate, spre densele pete întunecate care erau casele Talarei. Odată ajunşi lîngă sat, Lituma se întoarse să se uite la mica plajă. Silueta colonelului părea să nu se fi clintit din loc, la limita dintre nisip şi apă. O umbră întru cîtva mai clară decît umbrele dimprejur. Mult mai departe, scînteiau nişte puncte gălbui, pierzîndu-se la orizont. Care din felinarele acelea pescăreşti să fie barca soţului *donei* Adriana? Deşi aici noaptea era plăcută, călduţă, *don* Matìas spunea că în largul mării era întotdeauna frig şi că de aceea, nu din plictiseală sau viciu, pescarii luau la bord, cu sfinţenie, cîte o butelcuţă de rachiu sau de altă tărie, spre a putea suporta noaptea întreagă în larg.

Talara era pustie şi liniştită. Nu scapără lumină la nici una din căsuţele de lemn prin dreptul cărora treceau. Lituma avea o grămadă de lucruri de întrebat sau comentat, dar nu se încumeta încă să deschidă gura, fiind ca paralizat de o senzaţie ambiguă, de confuzie şi tristeţe. Să fie adevărat ce le povestise omul acela sau doar o invenţie? O fi, mda, poate, ba mai mult ca sigur.

De aia i se păruse lui fata cam bolîndă la cap, vezi bine, nu se înşelase. Din cînd în cînd furişa cîte o privire la locotenentul Silva: ducea chitara pe umăr, ca o puşcă sau o sapă, şi părea gînditor, absent. Cum de putea vedea ceva în semiîntuneric, cu ochelarii ăia fumurii?

Cînd se auzi detunătura, Lituma tresări violent: dar, în acelaşi timp, parcă ar fi aşteptat-o. Spărsese tăcerea, scurt şi brutal, cu un ecou stins. Acum totul era iar ca înainte, calm şi mut. înlemni, se întoarse spre şeful lui. Dar acesta, după ce se oprise preţ de o clipă, păşi iar mai departe netulburat.

— Păi, dom' locotenent — tropăi Lituma pînă îl ajunse din urmă. N-aţi auzit?

Ofiţerul continuă să depene din picioare, privind drept înainte. Ba chiar grăbind pasul.

— Ce să aud, Lituma?

— Împuşcătura, dom' locotenent — tropăia, se zăpăcea Lituma, lîngă el. Acolo, pe plajă. Vreţi să spuneţi că n-aţi auzit-o?

— Am auzit un zgomot care ar putea fi orice, Lituma — îi zise şeful, pe un ton de punere la punct. Pîrţul unui beţiv. Rîgîiala unei balene. Orice. N-am nici o dovadă că zgomotul acela ar fi o împuşcătură.

Lui Lituma inima îi bătea să-i spargă pieptul. Tot trupul îi fusese năpădit de transpiraţie, şi îşi simţea la fel de umede cămaşa şi faţa. Mergea în pas cu locotenentul, năucit, poticnindu-se, neînţelegînd nimic.

— Şi-atunci, nu mergem să vedem? — întrebă după alţi cîţiva metri, simţind că îl încearcă un fel de ameţeală cu palpitaţii.

— Să vedem ce anume, Lituma?

— Dacă s-a împuşcat colonelul Mindreau, dom' locotenent — bîigui. N-a fost asta detunătura pe care am auzit-o?

— Toate la timpul lor, Lituma — zise locotenentul Silva, parcă înduioşat de atîta

neştiinţă. Avem tot timpul să aflăm. C-o fi, că n-o fi aflăm noi, fii pe pace. Ce-i graba asta pe tine? Aşteaptă să vină careva, un pescar, un vagabond, care să-l găsească şi să ne dea de ştire. Asta, de-o fi adevărat că acel domn şi-a zburat creierii, după cum crezi tu! Sau, mai bine, aşteaptă s-ajungem întîi la Post. Poate că acolo se va împrăştia misterul care te chinuie atîta. Nu l-ai auzit pe colonel zicînd că ne-a lăsat o notă?

Lituma nu mai zise nimic şi continuă să păşească drept înainte, în pas cu şeful lui. De pe una din străduţele laterale, pustii, se auzi o horcăială mecanică, de parcă cineva s-ar fi căznit să prindă la radio un post anume. Pe terasa hotelului Royal, paznicul dormea adînc şi fără grijă, înfofolit într-o pătură, cu capul pe balustradă.

— Aşadar, credeţi că nota aia ar fi testamentul lui? — mai mult îngăimă, pînă la urmă, abia cînd se văzură ajunşi pe drumul drept ce ducea la uşa Postului. Că ne-a căutat ştiind că, după ce va discuta cu noi, o să se omoare?

— Măi-măi, că greu eşti tu de cap uneori, fiule — suspină şeful lui. Şi îl bătu uşurel pe braţ, a încurajare. Tot e bine că, după eforturile prelungite, pîn' la-urmă tot începi să înţelegi şi tu cîte ceva. Nu, Lituma?

Nu mai vorbiră pînă n-ajunseră la hardughia ruinată şi nezugrăvită de-o groază de ani, care era Comisariatul. Locotenentul expedia raport după raport Direcţiunii Generale a Jandarmeriei, explicînd că, dacă nu se va întreprinde ceva în scurt timp, li se va surpa acoperişul în cap, că aşa-zisele celule erau nişte strecurători din care deţinuţii nu evadau doar din bună-creştere sau curtoazie, fiindcă scîndurile erau roase de carii şi de şobolani. I se răspundea că, poate, viitorul buget va prevedea o sumă şi pentru ei. Poate. Un nor ascunsese luna şi locotenentul trebui să aprindă un chibrit ca să nimerească broasca. Se luptă cîtva timp cu ea ca de obicei, pînă s-o poată

descuia cu cheia. Aprinse alt chibrit, căută pe duşumeaua de scînduri, întîi lîngă prag, apoi mai departe, pînă cînd flăcăruia îi arse vîrful degetelor. O stinse iute, drăcuind. Lituma dădu fuga să aprindă lampa cu gaz; dar procedă cu atîta stîngăcie, încît i se păru că durase un veac. În sfîrşit se aprinse: o limbă roşie de foc, cu miez albăstrui, care pîlpîi cîteva clipe pînă să se înteţească. Plicul alunecase pe jumătate în crăpătura dintre două scînduri, şi Lituma îşi văzu şeful, pe vine, luîndu-l şi ridicîndu-l cu multă delicateţe, ca pe un obiect deosebit de fragil şi de preţios. Intui toate mişcările pe care avea să le facă şi, într-adevăr, le şi făcu locotenentul: să-şi dea chipiul pe ceafă, să-şi scoată ochelarii şi să se aşeze pe un colţ al biroului, cu picioarele larg crăcănate, în timp ce, mereu cu aceeaşi grijă, desfăcea plicul şi cu două degete scotea din el o hîrtiuţă albă, aproape transparentă. Lituma desluşi cîteva rînduri scrise egal, care acopereau toată pagina. Apropie lampa, astfel ca şeful lui să le poată citi fără greutate. Văzu, plin de nelinişte, că ochii locotenentului se mişcau, încet, de la stînga la dreapta, de la dreapta la stînga, şi că faţa i se încreţea treptat într-o expresie de dezgust, sau de perplexitate, sau de amîn-două la un loc.

— Ei, dom' locotenent? — întrebă, cînd crezu că ofiţerul terminase de citit.

— *Carajo* — îşi auzi şeful suduind, pe cînd îl vedea lăsînd mîna în jos: hîrtiuţă albă rămase atîrnînd, la înălţimea genunchilor lui.

— S-a omorît? — insistă Lituma. Şi, întinzînd mîna: îmi permiteţi s-o citesc, dom' locotenent?

— Scîrba naibii — murmură şeful lui, dîndu-i hîrtia. Lituma se grăbi s-o ia, s-o citească şi, în timp ce citea, crezînd şi nevenindu-i a crede, înţelegînd şi neînţelegînd, auzi că locotenentul adăugă: Nu numai că s-a omorît, Lituma. Dar scîrba naibii a omorît-o şi pe fată.

Lituma ridică ochii şi îşi privi şeful, neştiind ce să zică, ce să facă. Ţinea lampa cu mîna stînga şi umbrele acelea ce se tot lăbărţau mişcîndu-se dovedeau fără tăgadă că tremura din tot trupul. O strîmbătură desfigura faţa locotenentului şi Lituma îl văzu clipind şi strîngînd apoi din pleoape ca în faţa unei lumini prea tari.

— Şi-acu' ce facem? — se bîlbîi, simţindu-se ca vinovat de ceva. O să mergem la Bază, acasă la colonel, să vedem dacă-i adevărat că şi-a omorît fata?

— Tu chiar crezi că s-ar putea să nu fie adevărat, Lituma? — se stropşi la el locotenentul.

— Nu ştiu — răspunse jandarmul. Sau, mai bine zis, da, cred că-i adevărat c-a omorît-o. De aia se purta aşa ciudat, pe plajă. Şi mai cred că şi el s-a omorît, da, asta a fost detunătura pe care am auzit-o. *Ay,* maica mă-sii, maica mă-sii!

— Aici ai dreptate — zise locotenentul Silva, după cîteva clipe: Maica mă-sii.

Rămaseră încă un moment tăcuţi şi nemişcaţi, printre umbrele acelea zănatice care jucau tontoroiul pe pereţii, duşumeaua, mobilele şi celelalte troace vechi şi desperecheate ale Postului.

— Şi-acum noi ce facem, dom' locotenent? — repetă, în sfîrşit, Lituma.

— Eu nu ştiu ce-o să faci tu, te priveşte — răspunse ofiţerul, săltînd brusc în picioare, plin de nervozitate, ca amintindu-şi de ceva extrem de urgent. Părea îmboldit de o violentă energie. Dar te sfătuiesc ca, pe moment, să nu faci nimic sau să te duci la culcare. Să dormi pînă va veni cineva să-ţi anunţe ambele morţi.

Îl văzu, ferm,hotărît, îndreptîndu-se cu paşi mari spre umbrele străzii, făcînd gesturile lui caracteristice: potrivindu-şi din mers tocul pistolului la şold şi punîndu-şi ochelarii fumurii.

— Dar unde plecaţi acu', dom' locotenent? — îngăimă, speriat, ghicind dinainte răspunsul:

— S-o f... naibii pe grăsana aia căcăcioasă — îl auzi zicînd, deja invizibil.

VIII

Dona Adriana rîse din nou şi lui Lituma i se păru că, pe cînd toată Talara bîrfea, se smiorcăia de milă sau îngrămădea presupuneri despre ultimele evenimente, stăpîna bodegii nu făcea altceva decît să se strice de rîs. De trei zile era aşa. Aşa îi primise şi se despărţise de ei la micul dejun, la prînz şi la cină, răsalaltăieri, alaltăieri, ieri, ba chiar şi azi: cu hohote de rîs. Locotenentul Silva, în schimb, era morocănos şi încurcat, de-ai fi zis nici mai mult, nici mai puţin c-a păţit cea mai mare ruşine din viaţa lui. Poate pentru a cincisprezecea oară în răstimp de numai trei zile, Lituma gîndi: „Ce mama dracului s-a petrecut între ăştia doi?" Clopotele părintelui Domingo răsunară peste sat, chemînd la slujbă. Fără a-şi pune stavilă rîsului, *dona* Adriana făcu semnul crucii.

— Şi ce credeţi c-o să păţească ofiţeraşul acela, cum îi zice, Dufo ăla? — îşi drese glasul *don* Jeronimo.

Era ora prînzului şi, în afară de şoferul de taxi al Talarei, de locotenentul Silva şi de Lituma, în bodegă se afla şi o pereche tînără care sosise din Zorritos să ia parte la un botez.

— O să-l judece forul privativ — răspunse fără chef locotenentul Silva, neridicîndu-şi ochii din farfuria pe jumătate goală. Adică un tribunal militar.

— Dar ceva tot or să-i facă, nu? — insistă *don* Jeronimo. Mînca un *saltadito* cu orez, îşi făcea vînt cu ziarul, clefăia de zor cu gura deschisă şi împroşca împrejur cu resturi şi salivă. Fiindcă se presupune că un tip care i-a făcut cîte i-a făcut Dufo ăsta lui Palomino Molero nu poate scăpa chiar aşa, basma curată, nu, dom' locotenent?

— Mda, se presupune că n-o să scape chiar aşa uşor — încuviinţă locotenentul, cu gura plină şi cu o neplăcere evidentă zugrăvită pe chip, pentru că nu era lăsat să mănînce în pace. Ceva i-or face fără doar şi poate.

Dona Adriana rîse din nou şi Lituma îl simţi pe locotenent încordîndu-se, afundîndu-se în scaun îndată ce o văzu pe stăpîna bodegii apropiindu-se de ei. Dar ce pleoştit era, dacă nici muştele nu şi le gonea de pe faţă! Ea purta o rochie înflorată, cu un decolteu foarte căscat, şi venea legănînd din mîini, din bust şi din şolduri, teribil de provocatoare. Părea să duduie de sănătate şi să fie, îndeosebi, încîntată de sine şi de întreaga lume.

— Bea puţintică apă, domnule locotenent, şi nu mînca aşa repede, c-o ia îmbucătura pe partea ailaltă şi mi te îneci — rîse *dona* Adriana, bătînd uşurel spinarea ofiţerului cu nişte pălmuţe încă mai batjocoritoare decît cuvintele ei.

— Ce bine dispusă sînteţi de cîteva zile! — făcu Lituma, privind-o cu luare-aminte ca pe o necunoscută: chiar era altă persoană, devenise o cochetă; ce streche o pişcase?

— Oi fi avînd eu motivele mele — zise şugubăţ *dona* Adriana, strîngînd farfuriile perechii din Zorritos şi îndreptîndu-se spre bucătărie; mergea fîţîind din fund de parcă le făcea cu el pa, pa! „Doamne sfinte", gîndi Lituma.

— Dumneavoastră ştiţi de ce este aşa de pişicheră de vreo trei zile încoace, dom' locotenent? — întrebă.

În chip de răspuns, ofiţerul îi aruncă o privire ucigătoare prin lentilele lui fumurii şi se întoarse să privească strada. Acolo, pe nisip, un hultan ciugulea ceva cu furie. Deodată, bătu din aripi şi îşi luă zborul.

— Vreţi să vă spun şi eu ceva, dom' locotenent? — zise *don* Jeronimo. Dar sper să nu vă supăraţi.

— Dacă-s motive de supărare, mai bine nu-mi spune nimic — mîrîi locotenentul. Că nu-s în cea mai bună dispoziţie pentru prostii.

— Bine, iacă, nu zic nimic, am înţeles mesajul — mîrîi taximetristul.

— O să se lase şi cu alţi morţi? — rîse *dona* Adriana, din bucătărie.

„Na, c-a devenit de-a dreptul apetisantă", îşi zise jandarmul. Gîndi: „Trebuie să dau o raită pe la moliile chinezului Liau. Altfel, prind rugină la chestie". Masa ofiţerului şi-a lui Lituma era separată de masa taximetristului, încît vocile lor, ca să ajungă la destinatari, trebuiau să treacă peste perechea din Zorritos. Erau tineri, îmbrăcaţi cît mai dichisit, şi se întorceau să-i privească pe rînd, interesaţi la culme de spusele lor.

— Ei bine, chiar de nu v-o fi pe plac, eu tot o să zic ce gîndesc, uite-aşa — hotărî năbădăios *don* Jeronimo, lovind în masă cu ziarul făcut sul. Aflaţi că nu există fiinţă în Talara, bărbat, femeie sau cîine, care să înghită gogoaşa asta. Nici hultanul ăla de afară n-o înghite.

Într-adevăr, păsăroiul de pradă se întorsese şi era acolo, negricios şi feroce, îndîrjin-du-se împotriva unei şopîrle pe care o ţinea în cioc. Locotenentul continuă să mănînce, indiferent, concentrat în gîndurile şi în ursuzlîcul său.

— Şi cam care o fi gogoaşa asta de nu crede nimeni în ea, *don* Jeronimo? — întrebă precaut Lituma.

— Asta, cum că ştabul de colonel Mindreau şi-a omorît fata şi-apoi s-a omorît pe plajă — zise şoferul de taxi, împroşcînd cu resturi. Cin' să fie idiotul care să creadă asemenea bărbi!

— Eu — afirmă Lituma. Eu îs unul din idioţii care cred despre colonel că şi-a omorît fiica şi s-a omorît şi el mai apoi.

— Nu face pe naivul cu mine, amice Lituma — îşi drese glasul *don* Jeronimo, încre-ţindu-şi faţa. Ăştia doi au fost lichidaţi ca să nu vorbească.

Şi ca să-i fie atribuită lui Min-dreau asasinarea lui Palomino Molero. Nu ţine, omule.

— Asta se discută acum pe la colţuri? — ridică ochii din farfurie locotenentul Silva. Că pe colonelul Mindreau l-au lichidat? Şi, mă rog, cine-s ăia de l-au curăţat, se poate şti?

— Mahării ăi mari, e clar — desfăcu larg braţele *don* Jeronimo. Cine, dacă nu ei? Nu te mai face că nu ştii, dom' locotenent, că doar sîntem aci între noi. Chestia e că nici dumneata nu poţi vorbi. Toată lumea zice că şi dumitale ţi-au astupat gura ca să nu poţi clarifica lucrurile. Ca de obicei, păi nu?

Locotenentul ridică din umeri, ca şi cînd toate sporovăielile acelea nu-l priveau cîtuşi de puţin.

— I-au pus în cîrcă pînă şi scorneala c-ar fi abuzat de fiică-sa — împroşcă orez *don* Jeronimo. Ce porci! Bietul om. Nu ţi se pare, Adrianita?

— Multe mi s-or fi părînd mie, hahaha — se hlizi soţia lui *don* Matias.

— Prin urmare, lumea crede că toate astea sînt scorneli — murmura locotenentul, întorcîndu-se la farfuria lui cu o mutră acră.

— Bineînţeles -— zise *don* Jeronimo. Ca să-i acopere pe vinovaţi, păi cum. E limpede ca lumina zilei.

Sună sirena rafinăriei, şi hultanul ridică pliscul şi se încorda. Cîteva clipe rămase aşa, închizînd, aşteptînd. Se îndepărtă, în sfîrşit, cu mici salturi.

— Şi-atunci de ce crede lumea că l-au omorît pe Palomino Molero? — întrebă Lituma.

— Din cauza unei contrabande de multe milioane — afirmă *don* Jeronimo cu deplină încredere. întîi l-au omorît pe trupetele de la aviaţie, pentru că mirosise ceva. Apoi întrucît colonelul Mindreau descoperise lozul ăl mare sau era cît pe ce să-l descopere, l-au curăţat şi pe el şi i-au omorît şi fata. Mai ştiind şi ce le place oamenilor să afle, au inventat şi mîrşavia aia cum

că tatăl l-ar fi ucis pe Molero din gelozie faţă de propria-i fiică de care, pasă-mi-te, abuza. Auzi dumneata! În spatele perdelei ăsteia de fum au obţinut exact ce urmăreau; ca nimeni să nu pomenească măcar de chestiunea principală. Adică de milioane.

— Măi, că plini de idei mai sînt puii ăştia de curvă — suspină locotenentul, frecînd furculiţa de farfurie de parcă ar fi vrut s-o rupă.

— Dumneata nu vorbi aşa urît, că ţi se usucă limba în gură — zise *dona* Adriana, chicotind. Se proţăpi lîngă locotenent cu o farfurioară cu desert din fructe de mango şi, punînd-o pe masă, se lipi atît de mult încît pulpa ei zdravănă atinse braţul ofiţerului. Acesta şi-l retrase, ca fript. Hahaha...

„Ce de fiţe!" gîndi înmărmurit Lituma. Nu zău, ce-o apucase pe *dona* Adriana? Nu numai că îl lua peste picior în fel şi chip pe locotenent;dar cocheta cu el de mai mare dragul. Îl stîrnea, dar el nimic. Şeful lui nu reacţiona şi pace. Părea ruşinat şi demoralizat de provocările şi glumele în doi peri ale *donei* Adriana. Parcă nici el nu mai era acelaşi. Oricînd altcîndva, întărîtările stăpînei bodegii l-ar fi înnebunit de fericire şi s-ar fi repezit să profite cu o sută pe oră. Dar acum nimic nu-l lecuia de apatia aceea de rumegător trist în care se cufundase de vreo trei zile. Ce naiba se întîmplase între ei în noaptea cu pricina?

— Şi la noi la Zorritos s-a aflat de chestia asta cu contrabanda — interveni deodată bărbatul venit la botez. Era tînăr, avea părul foarte pomădat şi un dinte de aur. Purta o cămaşă de culoarea prunei *lucuma,* băţoasă de atîta apret, şi vorbea pripit, turuind, înghiţindu-şi cuvintele. Se uită la fata care, probabil, îi era nevastă. Nu-i aşa, Marisita?

— Da, Panchito — zise ea. E cît se poate de adevărat.

— S-ar părea că aduceau pînă şi frigidere şi bucătării electrice — adăugă băiatul. Şi îmi dau cu

presupusul că, dacă s-au săvîrşit asemenea crime, trebuie că erau multe milioane la mijloc.

— Mie îmi face milă Alicită Mindreau — zise tînăra din Zorritos, dîndu-şi ochii peste cap şi pregătindu-se să se smiorcăie. Fata asta e victima nevinovată a întregii daraveri. Biata de ea. Ce abuzuri oribile se comit! Şi te-apucă furia văzînd că adevăraţilor vinovaţi nu le face nimeni nimic. Or să se-aleagă şi cu banii, şi cu libertatea... Nu, Panchito?

— Aici, cei ce plătesc oalele sparte sîntem numai noi ăştia, lefterii — mormăi *don* Jero-nimo. Bibanii ăi graşi, niciodată. Nu, dom' locotenent?

Locotenentul se ridică atît de brusc, încît masa şi scaunul lui fură pe punctul să se răstoarne.

— Bun, eu plec — anunţă, lehămetisit de toate şi de toţi. Şi, către Lituma: Tu rămîi?

— Vin şi eu numaidecît, dom' locotenent. Lăsaţi-mă doar să-mi beau cafeaua.

— Să-ţi fie de bine — mîrîi locotenentul Silva, punîndu-şi chipiul şi evitînd s-o privească pe stăpîna bodegii, care, de la tejghea, îl urmări pînă la uşa dinspre stradă cu o privire înveselită, glumeaţă, făcîndu-i semne de bun-rămas.

După cîteva minute, cînd îi aduse ceşcuţa de cafea, *dona* Adriana se aşează voioasă în faţa lui Lituma, pe scaunul lăsat liber de locotenent.

— Mor de curiozitate — zise jandarmul, coborîndu-şi vocea spre a nu fi auzit de ceilalţi clienţi. O să-mi povestiţi ce s-a întîmplat în noaptea aceea între dumneavoastră şi locotenent?

— Întreabă-l pe el — replică stăpîna bodegii, cu faţa-i dolofană strălucind de maliţie.

— L-am întrebat de vreo cincisprezece ori, *dona* Adriana — insistă Lituma, cu jumătate de glas. Dar face pe niznaiu' şi nu scapă o vorbă. Hai, nu fiţi egoistă, ziceţi-mi cum a fost.

— Curiozitatea asta a ta este muierească, Lituma — glumi *dona* Adriana, fără ca zîm-betu-i

şăgalnic ce o împodobea de vreo trei zile să i se şteargă de pe chip.

„Parcă-i o zgîtie de fată după ce a făcut o boroboaţă", gîndi amuzat Lituma. „Ai zice c-a întinerit cu douăzeci de ani, şoltica."

— Se mai zice şi altceva, c-ar putea fi o chestie deocheată, legată de spionaj, nu numai de contrabandă — îl auzi zicînd pe *don* Jeronimo, care se ridicase în picioare şi conversa cu perechea din Zorritos, sprijinit de spătarul unui scaun. Asta o ştiu de la proprietarul cinema- tografului din Talara. Iar *don* Tectonio Caile Frìas e om serios, nu vorbeşte doar ca să se audă vorbind.

— Dacă aşa zice, o fi ştiind el ceva — remarcă Panchito.

— Nu iese fum fără foc — întări Marisa.

— În fine, *dona* Adrianita, vă rog nu mi-o luaţi în nume de rău, dar trebuie să vă întreb ceva pentru că mă frămîntă — şuşoti Lituma, căutîndu-şi cuvintele. V-aţi culcat cu locotenentul? I-aţi făcut hatîrul pîn' la urmă?

— Cum îndrăzneşti să mă întrebi aşa ceva, pramatie — şuieră stăpîna bodegii, amenin-ţîndu-l cu degetul. Voia să pară supărată, dar nu era: luminiţa sardonică şi încîntată îi juca mereu în ochii negri, iar gura îi rămăsese întredeschisă în zîmbetul ambiguu al celui care îşi aduce aminte, jumate fericit, jumate spăşit, de cine ştie ce răutate. Întîi şi-ntîi vorbeşte mai încet, fiindcă Matias te-ar putea auzi.

— Cică Palomino Molero descoperise că se transmiteau secrete militare Ecuadorului, şi de-aceea l-au omorît — zicea *don* Jeronimo. Cică şeful bandei de spioni s-ar putea să fi fost colonelul Mindreau în persoană.

— Drace! *Caramba, caramba!* — comenta înfierbîntat tipul din Zorritos. O chestie ca-n filme.

— Aşa-i, aşa-i, ca-n filme.

— Cum să m-audă, dacă pîn' aici i se aude sforăitul, *dona* Adrianita — susură Lituma.

Adevăru-i că, nu ştiu de ce, dar din noaptea aia totul s-a întors cu fundu-n sus. Eu unul nu mai înţeleg nimic şi-mi muncesc creierii încercînd să ghicesc ce s-a întîmplat aici, pentru ca dumneata să fi devenit, iartă-mă, aşa... deşănţată, iar locotenentul aşa plouat.

Stăpîna bodegii slobozi alt hohot sănătos de rîs cîtva timp, atît de tare încît i se umplură ochii de lacrimi. Tot trupul i se zgîlţîia, ţîţele-i mari se clătinau libere şi pline pe sub veşmîntul înflorat.

— Cred şi eu că-i plouat, săracu, oho, şi-ncă cum — zise. Eu cred că l-am dezvăţat de năravi, Lituma, şi nu pentru trei-patru zile, ci pe totdeauna. Îţi spun eu că şeful tău n-o să se mai joace de-a violul în viaţa lui, hahaha.

— Pe mine nu mă miră deloc cele spuse de *don* Tectonio Caile Frias — zicea tipul din Zorritos, lingîndu-şi dintele de aur. Am mirosit eu ceva de la început: în spatele acestor crime trebuie să fie mîna Ecuadorului.

— Dar cum aţi făcut să-l dezvăţaţi, *dona* Adriana? Cum de l-aţi înfundat în halul ăsta, de nici cîrc nu mai scoate? Hai, hai, nu vă ţineţi mîndră: spuneţi, spuneţi.

— Şi-n plus, sînt sigură că pe puştoaica aceea, Alicia, înainte de a o omorî au violat-o — suspină tînăra din Zorritos. Era o bruneţică creaţă şi plăcută, într-o rochie de un albastru electric. Aşa procedează ăia întotdeauna. De la maimuţoii de ecuadorieni te poţi aştepta la orice. Şi ţineţi seamă că eu am rude în Ecuador.

— A intrat cu revolverul în mînă, încercînd să mă sperie — susură stăpîna bodegii, făcînd sforţări să-şi înăbuşe rîsul nestăpînit şi mijindu-şi ochii ca pentru a revedea scena care o înveselea la culme. Eu adormisem şi, într-adevăr, la început m-am speriat de moarte. Am crezut că era un tîlhar. Aş, era şeful tău. A dat buzna, forţînd şipca aceea de la uşă. Neobrăzatul. Vrînd să mă înspăimînte. Bietul de el, bietul.

— Despre asta n-am auzit nimic — bombăni *don* Jeronimo, lungindu-şi gîtul peste ziarul cu care gonea muştele. Dar ce-are a face; nu m-ar mira cîtuşi de puţin s-o fi omorît pe nenorocita aceea după ce au violat-o. În grup.

— A început prin a-mi zice o droaie de vulgarităţi — susură *dona* Adriana.

— Ce fel? — o întrerupse Lituma. De pildă. „Nu mai pot trăi de-atîta dorinţă. O să
crap ca măgarul cu sămînţa în el. M-am umplut de dau pe dinafară şi, dacă nu-mi faci cheful chiar acum, o să mă împuşc într-o bună zi. Sau o să te împuşc pe dumneata."

— Ce comic! — hohoti şi Lituma. Chiar aşa v-a zis, că dă pe dinafară, sau asta i-o puneţi în cîrcă numai din răutate?

— O fi crezut c-o să mă impresioneze sau o să mă sperie, sau şi una şi alta — zise *dona* Adriana, bătîndu-l binişor pe braţ pe jandarm. Mamă, ce surpriză i-a fost dat să aibă, Lituma.

— Sigur, sigur — sări tipul din Zorritos. în grup, e clar. Aşa se-ntîmplă întotdeauna.

— Şi dumneavoastră ce-aţi făcut, *dona* Adrianita ?

— Mi-am scos cămaşa de noapte şi am rămas în pielea goală — susură *dona* Adriana, roşind.

Da, întocmai: îşi scosese cămeşoiul. Era goală-puşcă. Fusese ceva pe cît de neaşteptat, pe-atît de subit, o mişcare simultană a braţelor: smulseseră veşmîntul cu violenţă şi-l aruncaseră cît colo pe pat. Pe faţa ce apăruse de sub părul lung ciufulit deasupra cărnurilor acelora durdulii care albeau în penumbră, nu se citea spaimă, ci o furie de nedescris.

— Goală-goluţă! — clipi de două, de trei ori, Lituma.

— Aşa cum mama m-a făcut. Şi-am început să-i torn şefului tău nişte chestii cum nici n-a visat vreodată — explică *dona* Adriana. Mai pe şleau, nişte porcării cum n-a auzit în viaţa lui.

— Porcării, dumneavoastră? — continuă să clipească des Lituma, numai urechi.

„Hai, să te văd, uite-mă, ce-aştepţi ca să te despoi, *cholo* — zisese *dona* Adriana, cu glasul vibrîndu-i de dispreţ şi indignare. Îşi împingea înainte bustul, pîntecele, cu pumnii înfipţi în şolduri. Sau ţi-e ruşine să-mi arăţi scula? Aşa mititică o ai, tăicuţă? Hai, hai, mai iute, dă-ţi jos pantalonii şi arată-mi-o. Vino, violează-mă odată. Dovedeşte-mi cît eşti de viril, tăicuţă. Fă-mi şi mie plăcerea, fă-mi-o de vreo cinci ori la rînd, aşa cum îmi face bărbată-miu noapte de noapte. El e bătrîn, dar tu eşti tînăr şi tare-n boaşe, aşa că vei bate recordul, nu, tăicuţă? Atunci, tîrnoseşte-mă cu măciulia de şase, şapte ori, să m-ajungă la lingurică. Crezi c-ăi putea?"

— Păi, păi... — se bîlbîi Lituma, năucit, Dumneavoastră sînteţi cea care vorbeşte în halul ăsta, *dona* Adrianita?

„Păi, păi... — se bîlbîise locotenentul. Ce-aţi păţit de vorbiţi aşa, doamnă?"

— Nici eu nu mă recunoşteam, Lituma — susură stăpîna bodegii. Nici eu nu ştiam de unde scoteam asemenea vorbe deocheate. Dar îi mulţumesc Domnului nostru din Ayabaca pentru inspiraţia pe care mi-a trimis-o. Eu am făcut, mai demult, pelerinajul pînă la Ayabaca, pe jos, cu tălpile goale, de praznicul Lui din octombrie. Cred că de-aceea mi-a trimis inspiraţia, în momentul cel mai greu. Bietul băiat a rămas cu gura căscată, exact ca tine acuma. „Hai odată, tăicuţă, scoate-ţi pantalonii, ce stai, vreau să-ţi văd năsărîmba, vreau să ştiu cîtu-i de groasă şi să încep să-mi număr bucuriile. Cîte o să-mi dai de să-mi zvîcnească inima? Pe puţin opt?"

— Păi, păi... — bîigui Lituma, cu faţa arzîndu-i, cu ochii cît farfurioarele.

„Doamnă, dar n-aveţi dreptul să mă batjocoriţi aşa — bîiguise pierit locotenentul, nemaiputînd închide gura."

— Fiindcă toate astea i le trînteam pe un ton mult mai provocator decît ăsta pe care îl auzi tu, Lituma — îi explică stăpîna bodegii. Cu o batjocură şi o furie atît de teribile, încît
moralul lui n-a rezistat. Înţelegi? Şi-a găsit naşul. A rămas fîstîcit, pierit, oh, de l-ai fi văzut.

— Nu mă mir, *dona* Adriana, oricine ar fi păţit-o la fel — zise Lituma. Dacă eu însumi sînt zăbăuc, numai auzindu-vă. Şi el, atunci, ce-a făcut?

— Bineînţeles că nu şi-a dat jos pantalonii, că n-a făcut nimic — zise *dona* Adriana. Şi toate poftele cu care venise i s-au spulberat.

„Eu n-am venit să vă bateţi joc de mine — se plînsese disperat locotenentul, neştiind unde să se ascundă, *dona* Adriana.

„Sigur că nu, fir-ar mă-ta a dracului. Ai venit să mă sperii cu pistolul ăla al tău de rahat şi să mă violezi, ca să te simţi mascul. Bun, atunci violează-mă, Superman.

Hai, dă-i drumul, aţin'te la frecuş. Violează-mă de zece ori la rînd, tăicuţă. Abia atunci m-oi declara mulţumită. Ce aştepţi?"

— Zău c-aţi înnebunit — şopti Lituma.

— Chiar, am înnebunit — suspină stăpîna bodegii. Dar mi-a reuşit mişcarea. Pentru că, din cauza nebuniei mele, şeful tău s-a cărăbănit cu coada între picioare. Făcînd-o, culmea, pe ofensatul, porcul de cîine. Dar cu mine nu-i merge.

„Venisem să vă declar un sentiment curat şi sincer, şi m-aţi luat peste picior şi m-aţi jignit — tot protesta locotenentul. Şi v-aţi coborît pînă la a-mi vorbi ca o «molie», pe deasupra."

— Şi vezi-l cum a rămas de atunci. La pămînt — adăugă *dona* Adriana. Mă crezi că-mi face milă, acum?

Rîdea din nou cu poftă, fericită că scăpase, mulţumită de sine şi de matrapazlîcu-i nevinovat. Lituma însă se simţi copleşit de solidaritate şi de simpatie faţă de şeful său. Avea tot dreptul să

rămînă atît de abătut, fusese umilit tocmai în demnitatea-i de bărbat. Cînd o să le povestească tărăşenia, Neînvinşii or să facă un scandal monstru. Or să zică despre *dona* Adriana că merită, mult mai mult decît Haioasa, să fie regina Neînvinşilor şi or să-şi cînte imnul în cinstea ei.

— Mai umblă vorba şi c-ar putea fi nişte dedesubturi scabroase, chestii între poponari — insinua tipul din Zorritos.

— Între poponari? Ah, da? — clipi des *don* Jeronimo, lingîndu-şi buzele. S-ar putea, s-ar putea.

— Sigur că se poate — zise tipul din Zorritos. Prin cazărmi bîntuie cazurile de homo- sexuali. Iar homosexualitatea, se ştie doar, mai devreme sau mâi tîrziu duce direct la crimă. Iartă-ne că vorbim despre aşa ceva în faţa ta, Marisita.

— Nu-i nimic rău în asta, Panchito. Viaţa e viaţă, nu?

— Mda, s-ar putea, s-ar putea — reflecta intens *don* Jeronimo. Dar cine cu cine? Cum o fi fost şi asta?

— Nimeni nu crede în povestea cu sinuciderea colonelului Mindreau — schimbă subiectul, deodată, *dona* Adriana.

— Văd şi eu — murmură Lituma.

— Drept să-ţi spun, nici eu n-o cred — adăugă stăpîna bodegii. În sfîrşit, dracu' să-i pieptene.

— Nici dumneavoastră n-o credeţi? — Lituma se sculă în picioare şi semnă chitanţa pentru masa de prînz. Vedeţi, în schimb, eu cred istoria pe care mi-aţi povestit-o. Deşi e încă mai fantastică decît sinuciderea colonelului Mindreau. La revedere, *dona* Adriana.

— Auzi, Lituma — îl chemă ea. Îi sticleau ochii de veselie, făcu o mutră şireată şi coborî mult tonul vocii: Zi-i locotenentului că diseară îi gătesc felul lui preferat, *tacu-tacu* şi pateul după care se dă el în vînt. Ca să mă iubească iar, măcar puţintel.

Lansă un chicotit cochet, care îl făcu şi pe Lituma să rîdă.

— O să-i transmit mesajul, *dona* Adriana. Cu bine, pe curînd.

Drace!, cine să le-nţeleagă pe muieri! Dădea să iasă pe uşă, cînd îl auzi pe *don* Jeronimo, din spate:

— Amice Lituma, de ce nu ne spui cu cît l-au plătit pe locotenent bibanii ăi graşi ca să născocească istoria asta cu sinuciderea colonelului?

— Nu-mi plac astfel de glume — replică el fără să se întoarcă. Iar locotenentului, cu-atît mai puţin. Dac-ar afla ce aţi zis acuma, nu v-ar fi moale, *don* Jeronimo.

Îl auzi pe bătrînul taximetrist murmurînd: „Sticlete împuţit" şi, o clipă, fu cît pe ce să se întoarcă. Dar se răzgîndi. Ieşi în zăpuşeala apăsătoare a străzii. O luă agale pe întinderea de nisip arzător, într-un vălmăşag de băieţandri care loveau îndesat într-o minge de cîrpă şi ale căror umbre teşeau o agitată geografie în jurul picioarelor lui. Începu de îndată să transpire; cămaşa i se lipi de trup. Incredibile i se păreau cele povestite de *dona* Adriana. Or fi adevărate? Da, nu încăpea îndoială. Acum înţelegea de ce locotenentul era cu moralul la pămînt, din noaptea aceea.

Dar las' că nici cu locotenentul nu-i era ruşine: să i se năzare lui aşa, să-şi satisfacă poftele cu grăsana tocmai în acele momente, în toiul tragediei! Auzi dumneata! Dar ce-a căutat a găsit. Iar *dona* Adrianita: formidabilă, dom'le, formidabilă, cine-ar fi crezut!, a ţinut la trîntă, nu s-a lăsat, tărtoşă muiere! Şi-o imagină, goală-puşcă, rîzînd de locotenent, cu robustul trup vibrîndu-i în timp ce-l ocăra, apoi şi-l închipui pe ofiţer, răzbit şi şui, neputînd crede cele auzite şi văzute. Oricare în locul lui ar fi păţit la fel şi n-ar

fi ştiut pe unde să fugă mai repede. Îl pufni rîsul în plină stradă.

Ajuns la Post, îl găsi pe locotenent fără cămaşă, stînd la biroul lui, lac de sudoare. Cu o mînă îşi făcea vînt şi în cealaltă ţinea o telegramă, foarte aproape de ochelari. Lituma ghici, pe sub lentilele fumurii, ochii ofiţerului parcurgînd şirurile telegramei.

— Partea cea mai nasoală a întregii daraveri e că nimeni nu crede că, după ce şi-a omorît fata, colonelul Mindreau şi-a zburat creierii aproape sub ochii noştri — zise. Oamenii bat cîmpii ceva nemaipomenit, dom' locotenent. C-o fi, c-o păţi: unii văd mobilul crimei în contrabandă, alţii în spionaj, alţii văd mîna Ecuadorului. Ba au ajuns şi la relaţiile între homosexuali. Închipuiţi-vă cîtă nerozie.

— Am veşti proaste să-ţi dau — zise locotenentul, întorcîndu-se spre el. Ai fost transferat la mama dracului, într-un Post aproape fantomatic din departamentul Junìn. Undeva în munţi, în *sierra,* la un capăt de traseu. Ţi se plăteşte autobuzul.

— În Junìn? — zise Lituma, privind hipnotizat la telegramă. Eu?

— Sînt şi eu transferat, dar încă nu ştiu unde — aprobă din cap locotenentul. Poate că tot acolo, mai ştii păcatul.

— Dar asta trebuie să fie la capătul lumii — bolborosi Lituma.

— Vezi, măi sulică — îl muştrului şeful, pe un ton afectuos. Atîta te-ai ţinut de capul meu să-ţi lămuresc misterul cu Palomino Molero. Poftim, ţi l-am lămurit. Şi cu ce ne-am ales? Tu eşti expediat pe culmile *sierrei* departe-hăt de căldurica ta şi de prietenii tăi. Eu, cine ştie pe unde, poate într-o văgăună şi mai împuţită. Asta-i răsplata meritelor în Jandarmeria noastră naţională, în care te-ai băgat doar de fraier ce eşti. *Ay, ay,* ce-o să te faci tu acolo, Lituma, cine-a mai văzut un *cholo* ca tine,

din Gallinacera, ajuns pe podişurile *punas?* Mor de milă numai la gîndul frigului ce-o să-l înduri.

— Grijania şi anafura mă-sii! — filozofă jandarmul.

Sfîrşit

Table of Contents

Title page

Table of Contents

Title page 1